

LUKÁCS GYÖRGY

TÉZISTERVEZET A MAGYAR
POLITIKAI ÉS GAZDASÁGI HELYZETRŐL
S A KMP FELADATAIRÓL

LUKÁCS GYÖRGY

TÉZISTERVEZET A MAGYAR POLITIKAI ÉS GAZDASÁGI
HELYZETRŐL S A KMP FELADATAIRÓL

/BLUM TÉZISEK/

1928.

I. A KMP HELYZETE AZ I. KONGRESSZUSKOR ÉS FEJLŐDÉSE AZ 1928-as PLÉNUMIG.

- 1./ A KMP I. kongresszusát erős, felfelé fejlődő baloldali tömegmozgalmak idején tartotta. A legjobb baloldali munkáselemek ellenzékbe kezdtek tömörülni és ez ellenzék legtudatosabb részével a KMP-nak még a mozgalom kezdeti fokán sikerült az összeköttetést felvenni, azt befolyása alatt tartani. A mozgalom 1925 tavaszán, a községi választásokkor kötött új polgári koalíció alkalmával a szocdem párt szakadásához vezetett.
- 2./ A MSZMP politikai iránya kezdettől fogva helyesen volt beállítva a magyarországi osztályharc alapvető problémájára: az akkor konszolidálódó ellenforradalmi rendszer megbuktatására, az elégedetlen tömegek gyülekeztetésére. Ezért a MSZMP kezdettől fogva programként hirdette a koalíciós politika elvi elvetését és a burzsoáziával való megegyezés helyett a munkás- és parasztszövetség problémáját tárta a munkásság elé. Ennek értelmében olyan élesen, amennyire azt a legadítás megengedte, előtérbe állította a földkérdést, a parasztságnak ingyen juttatandó földet. A tömegmozgalom stratégiai alapvető kérdéseit a kongresszus lényegesen tisztázta, főként azért, hogy beható elemzés alá vesse a demokrácia kérdésével összefüggő összes elméleti és gyakorlati kérdéseket az akkori Magyarország részére.
- 3./ Kevéssel a kongresszus után a KMP egész vezetőrétege rendőrkékre jutott, a kongresszus tapasztalatait nem lehetett a párttagságon belül elterjeszteni. Egész új vezetőségről kellett gondoskodni. Ez a konszolidációs folyamat igen gyors tempóban ment végbe. 1926 tavaszán már újból akcióképes állapotban volt a párt. Ez a kezdődő konszolidációs folyamat azonban nem jutott el a beteljesülésig. Az illegális szervezkedés megindult ugyan a párt nagyobb rázkódtatások nélkül leszámolt a legális illúziókba kapaszkodó likvidátorokkal /Weiszhaus és társai/, de egészen szilárd, kom. pártstruá alapokra helyezni a vezetést most sem sikerült. Az 1926 őszén megindult tömegmozgalomban a pártnak sikerült viszonylag nagy tömegeket mozgositani /20.000 aláírás a választásokon/, sikerült átmeneti programja központi jelszavát -köztársaság, élén a munkások és parasztok kormányával- a tömegek közé bevinni, de az átszervezés, a nyert befolyás szervezeti megrögzítése erősen mögöttmaradt a politikai befolyás terjedésének. Az 1926-os karácsonyi K.B.-plénium felismerte az ebben a helyzetben rejlő veszedelmeket és az illegális KMP kiépítését helyezte a munka középpontjába, hangsúlyozván, hogy a MSZMP csak egyik munkaterülete a KMP-nak. A rendőri üldözés ismét lehetetlenné tette a határozat végrehajtását: 1927. februárban a KMP egész vezetőségét elűzték.
- 4./ Ezt az elfogatást, mely a MSZMP-t szinte teljesen a föld alá szorította és a tömegektől való kapcsolatától megfosztotta, súlyos visszaesési és válságokkal teli korszak követte. Nemcsak a párt felépítése haladt csak igen nehezen előre, nemcsak a kérdéskörök okozott szinte leküzdhetetlen nehézségeket, de ezenfelül mindenféle irányban jelentkező a legkülönbözőbb likvidátoráramlatok. A likvidátorok a legkülönbözőbb, látszólag homlokegyenest ellenkező álláspontokat képviseltek, részben a teljes elbuvást az illegalitásba, részben a teljes feloldást a legális lehetőségekbe; működésük eredménye csak egy lehetett volna: a KMP likvidálása. És mellettük jelentkezett a renegátok likvidátorsága: a csak tanulás ideológiája, a sejt munka elleni szívós, domogóg, egészen a denunciálásig elmenő harc. A KMP-nak nehéz harcokban sikerült ezeket az összes likvidátor áramlatokat a pártból kiirtani, a renegátok befolyását a pártban megszüntetni és a párttal rekonszenvezők között is meglehetősen elszigetelni. A MSZMP háromnegyed-illegalitása új taktikára kényszerítette a pártot. Tul kellett menni a karácsonyi plénium vonalán, be kellett rendezkedni az összes tömegszervezetekben való rendszeres frakciómunkára, le kellett rakni ennek alapjait: az illegális sejt szervezetet, javítani kellett a konspiráció technikáját, a konspiráció szellemét a pártban. Nagy objektív és szubjektív akadályok legyőzése után ez a munka megindult. És a bethleni konszolidáció bomlási folyamatával együtt, melyet a párt idejekorán felismert és helyesen értékelt, folyton növekedett a párt befolyása, nőtt a vezetés és a szervezkedés pártstruúsága, annak ellenére, hogy az ott politikai befolyás és annak szervezeti kihasználása között még mindig fennállt. Ezt az erősödési folyamatot nem tudta feltartóztatni sem az új problémákkal kapcsolatban a K.B.-ben felmerült ellentét /Julius-kérdés/, sem az a nagyszámú lebukás, melynek a párt még mindig ki volt téve. De a párt szervezeti erősödésének világos jele, hogy ugy. az otthoni, mint a külföldi /Kun Béla/ befogások viszonylag izoláltan maradtak és nem szakították meg egy percre sem a pártmunka folytonosságát. Az 1928 nyári kibővített K.B.-plénium levonta ennek a korszaknak a tanulságait és irányvonalat adott a párt további munkájára. A párt otthoni és külföldi olvtársakból álló delegációval résztvett a K.I. VI. világgongresszusán.

II. A BETHLEN-RENDSZEREN BELÜLI ALAPVETŐ VÁLTOZÁSOK ÉS AZ OSZTÁLYOK.

- 1./ Kiemelkedő vonás: a kapitalizmus viszonylagos súlyának növekedése az ország agrár-karakterének megmaradásán belül. Ezt már Trianon is elősegíti. /lásd U.M. 1928.nov./, a későbbi fejlődés erősíti ezt a tendenciát. Míg a mezőgazdasági termelés alig, vagy igen lassu tempóban fejlődik /a háboru előtti buzatermelés-átlag holdanként 7.6 q, az utolsó 6 év átlaga 7.56 q; az állattenyésztés inkább visszafejlődik/, addig az ipar fejlődése igen gyors. Részben új iparok keletkeznek /textil/, részben régi iparok mindjobban megközelítik vagy túlhaladják a békebeli színvonalat. /Foglalkoztatott munkás 1913-ban: 219.000, 1927-ben 217.000. Termelés értéke: 1913-ban 1887 mill. a.K., 1927-ben 2347 mill. a.K. Figyelembe veendő: a/munkaintenzitás növekedése, b/ pénz értékének csökkenése. Összkép: inkább több, mint kevesebb./
- Még világosabbá teszi ezt az eltérést a külkereskedelmi mérleg. Még 1921-ben a kivitel tipikusan agrárország bonyomását tette /18% nyorsanyag, 66% gyártmány./ Azóta a nyorsanyagbehozatal folyton nő, a gyártmánybehozatal folyton esik, pedig a növekvő iparc-

Sődés investíciós célokra is behozatalra szorul. /Pl. textilgépek./ 1927-ben a nyersanyag-behozatal már 30%-nál többet tesz ki, míg a gyártmánybehozatal nem egészen 47%-ra esik. Ez a fejlődésképét megerősíti a kivitelé. A mezőgazdasági termékek részesezése 1926-tól 1928-ig 32%-ról nem egész 30%-ra, az állat és állati termék kivitel 40%-ról 31%-ra esett, míg ugyanabban az időszakban a mezőgazdasági iparé 16%-ról 19.5%-ra, a szoros értelmében vett iparé 11.4%-ról közel 20%-ra emelkedett. /Persze az ipari kivitel emelkedése nem tudta mennyiségben teljesen ellensúlyozni a mezőgazdasági kivitel hanyatlását. Az ipar a belső szükségletek 87%-át tudja fedezni.

Ezt a folyamatot erős koncentrációs és racionalizálási folyamat kíséri. Egyes iparágakban, különösen az új iparokban erős a gépek szerepének növekedése. /Csak textilgépet 1928. első 9 hónapjában 7.6 millió P-ért hoztak be./ Általában azonban a koncentráció főleg üzembeszüntetésekkel áll. /Ganz-koncern; az 1927-es ipari statisztika 46 új iparvállalat alakulása mellett 124 megszűntetéséről számol be/, a külkereskedelmi statisztikából. Végül jézsef megállapítja, hogy a nagyipar által használt nyersanyagok behozatala nő, a kisiparé és kézműveseké csökken. A csődstatisztika pedig szintén azt mutatja, hogy a válságok és depressziók elsősorban a kereskedelmet, a közép- és kiskereskedelmet érintik fel. A bankok áruosztályainak növekvő aktivitása, az elárúsító kartell /vas, textilipar stb./, az áruházak stb. mindezt a folyamatot gyorsítják. A racionalizálás lényege munkaidő-leszámítás, hajesárrendszer, munkaintenzitás növelése, nem pedig a technikai berendezés teljes átépítése, mint pl. Németországban. Általában észlelhető: a/ a munkaintenzitás erős fokozódása. Egy munkásévi termelése /ozor pengőben/ 1924-27 között így emelkedett: 7.04, 10.2, 10.4, 11.1. b/ ugyanakkor a termelés összértékében a munkabér százalékos aránya esett. 1926-ban 12.5%, 1927-ben 12.2%. c/ A szakmunkások száma csökken /1925-27 között 5.9%-kal/, a tanulatlanoké, főleg a nő- és ifjúmunkásoké növekszik. Nők aránya 1926-ban 27.2%, 1927-ben 29.6%. A textilipar 1926-ban 22.600 nőt és 10.700 férfit foglalkoztatott.

Még jobban erősíti ezt a tendenciát a kapitalizmus növekvő bonyomulása a mezőgazdaságba. /Ez megnyilvánul a termelési módok modernizálásában. Pl. az elhasznált műtrágya az 1928-os 11.5 ezer vagónról 1928-ban 16.5 ezer vagóra emelkedett. A nagy reklámmal hirdett parasztbirtokok földjavítására szolgáló kormányakció ebből kb. 250 vagont tett ki./ Az értékesítési válság terheit a nagybirtok- a bankok segítségével- mindinkább áthárítja a kis- és középbirtokra. Ez megnyilvánul: a/ abban, hogy a nagybirtoknak sikerül gabona-főlöslége egyrészt tarifapanamak segítségével exportálni. b/ A nagybankok kizárólagos befolyása alatt álló új exportintézet elsősorban a nagybirtok érdekeit szolgálja. c/ A hitelviszonyok alakulásában /nagybirtok hosszulejratu jelzálogkölesont vesz fel; kisbirtokos eladósodása tulajdonrészen rövidlejratu váltóhitel; földhitel kamatterheit/. d/ A gyufaköleson segítségével a nagybirtoknak értéken felül fizetik meg a "megváltott" földet. e/ Az értékesítési válság leküzdésére törvénybevitelt és megvalósítani kezdett standardizálás irásai előnyben fogja részesíteni a nagybirtokot és versenyképtelenné teszi a tököszegény, investíciókra képtelen közép- és kisbirtokot - l. Németország hasonl. fejlődése. f/ Ezt a folyamatot gyorsítja az állam beavatkozása is. A "gazdasági minisztérium" nem más, mint központi szerv a nagytőke- nagybirtokos érdekelletétek békés megoldására és olyan megoldások teremtésére, melyek a nagybirtok gazdasági felülényének gyors érvényesítését a kis- és középbirtok felett még jobban elősegítik. /Mindezek a tendenciák természetesen a parasztság legfelsőbb rétegét a nagybirtokkal az addiginél szorosabban fűzik össze és élesíteni fogják az érdekelletéteket a parasztság legfelső és közép, illetve alsó rétegei között./

2./ Az itt felsorolt tendenciák érvényesültek az 1928. év ellentmondásos gazdasági fejlődésében. Egészen véve az elmúlt év képe a fontos termelési ágak növekvő, vagy legalább is az 1927-es jó konjunktúra színvonalát elérő termelés mellett mégis inkább a depresszió képét mutatja. A szenttermelés és fogyasztás emelkedést mutat 1927-hez képest. Ezzel ellentétben ugy a hazai vastermelés, mint az elhasznált vasmenyiség valamivel növegte marad az 1927-esnek. Az állami vasutak teherszállítása stagnál, az építkezést illetőleg nem alakult ki kép, az elhasznált téglaemnyiség valamivel mögött maradt az 1927-esnek. A munkanélküliség, különösen az év első és utolsó hónapjaiban nőtt. A szaktanács munkanélküli-statisztikája júniustól fogva állandóan magasabb számokat mutat az 1927-eseknél. Ezzel ellentétben a Munkaadó Szövetség foglalkoztatási statisztikája áprilistól kezdve átlagban 5-6000-rel több foglalkoztatott munkást mutat ki 1927-nél, ami ismét a munkasosztályon belüli racionalizálási eltolódást jelzi. A mezőgazdaság értékesítési válsága változatlanul tart. Az állat- és állati termékek kivitele 1926 óta lefelémenő vonalon mozog. Ennek az összképnek teljesen megfelel a belső tökéköpződés igen lassu tempója. A takarékbetétek és különösen a folyószámlabetétek erről nem adnak egész hü képet, bár ott is lassabbodott a fejlődés tempója 1927-hez képest. Feltűnő azonban a tőzsdé forgalmának nagy esőkkonése /1927: 1064 millió P.; 1928: 543 millió P./ párosulva valamennyi értékpapír állandó és erős értékesőkkonésével, ami annál inkább emlitésreméltó, mert az 1928-as osztalékok átlagban magasabbak voltak az 1927-eseknél és az 1929-esek valószínűleg még magasabbak lesznek. A külföldi kölesönökre való ráutaltság, a kormány investíciós és szubvenciós beavatkozása tehát továbbra is fontos szerepet fog játszani a konjunktúra mintó alakulásában. Hogy Bethlennek sikerülni fog-e újabb külföldi kölesont szerezni, döntő kihatással lesz a két vezetősztály egymáshoz való viszonyainak alakulásában.

3./ Mindezek a tendenciák abban az irányban működnek, hogy a fináncióko vezetősével szorosabbra kövőcsolják össze a nagybirtok és nagytőke szövetségét. Különösen a kapitalizmus bevonulása a mezőgazdasági termelésbe fog mindinkább ilyen irányban kihatni. Ez azonban távolról sem zárja ki azt, hogy a két vezetősztály közt -sokszor igen éles- érdekelletétek ne morúljenek fel. Különösen élesen utköznok ki az érdekelletétek a vám és tarifakérdések körül. Jellemző azonban, hogy az ilyenfajta összecsapásokban, mint előharcok ugyszólván sohasem szerepelnek ezeknek az osztályoknak legtipikusabb képviselői. A nagybirtok részéről rendszeren a szélső jobbszárny, a bankoktól viszonylag független foudá-

lis legitimista arisztokrácia halad az élen /Hadik János kirohanása a főrendiházban az O. F. B. ellen/. A nagytőke részéről viszont ugyiszólván soha nem látjuk a nagybankok és a nehézipar képviselőit az első csatásorban, hanem ezt a szerepet átengedi a könnyűipar és kereskedelem képviselőinek. /Sándor Pál kirohanása a szövetkezők ellen./ Ez részben arra vezethető vissza, hogy az összefonódás mérve mind egyik osztályon belül különböző /annál nagyobb, minél szorosabb a finánciókhoz való kapcsolat/, részben azonban taktikai okai vannak. Mind egyik osztály ugyanis arra törekszik, hogy széles kispolgári, sőt proletártömegeket állítson maga mögé. Ez egyrészt mint agrárfront történik, másrészt mint a város küzdölme a falu ellen. Ezek a manőverek annál inkább sikerülhetnek, mert a parasztság a Nagyatádi-párt szétválása óta ugyiszólván egyáltalában nincs megszervezve, a városi kispolgárságnak és középpolgárságnak baloldali pártjai pedig vezetőszerepet játszanak ezekben a harcokban. A szociáldemokrácia tőle telhető módon támogatja ennek a hamis ellenzéknek megrögzöttségét a munkásságban: iparpártolási politikát folytat és nemcsak a kispolgári pártokat, hanem egyenesen a Gyoszt is támogatja, valahányszor érdekellentét merül fel közte és a nagybirtokos érdekeltségek között. Ilyen módon ezek a manőverek eltakarják a kispolgári és munkásrétegek előtt az alapvető problémát, azt, hogy a nagybirtok és nagytőke minden érdekellentét ellenére egyre szorosabban kapcsolódik össze és egyre mélyebben nyomja le az alsó és középrétegek életszínvonalát.

4./ A valóságos érdekellentétek tehát itt vannak. A két uralkodóosztály érdekközösségét és közös harcát az alsó és középrétegek ellen a legvilágosabban az állami bevételek és kiadások alakulása mutatja. Így az 1928-29-es költségvetésben az egyenesadók nagysága csak 11 millió P-vel több az elmúlt évnél. /Ebből azonban 10 millió P-t a házbéradó teszi ki, tehát olyan adó, mely első sorban az alsó és középrétegeket sújtja./ Ellenben a közvetett adó szaporulata csak az előirányzat szerint 116 millió P, aminél tekintetbe kell venni, hogy a közvetett adókból mindig sokkal több folyik be az előirányzatnál /az elmúlt évben 100 millió P. volt a többlet/, míg az egyenesadók nagyrészt megfelelnek az előirányzatnak. A két uralkodóosztály közös harca az összes, városi és falusi dolgozórétegek ellen természetesen ebben nem merül ki. Az állam segítségével alkotott összes gazdasági intézmények mind ezt a célt szolgálják: exportintézetek, ipari hitelintézet, melynek megalakulása több mint egy évig húzódtott, amíg a nagybankoknak sikerült döntő befolyásukat teljesen biztosítani és megszabni, hogy ipari jelzálogkölcsönt csak tőlük függő vállalatok kaphatnak, stb. Ide tartozik a földbirtokreform anyagi likvidálása a gyufapanama segítségével, ahol is a nagybirtokosok a föld értékén felüli kártalanításban részesülnek, a földhöz juttatottak összeroskadnak a rájuk mért teher alatt, míg a finanszírozás költségeit az egész ország dolgozó lakossága fizeti a svéd-amerikai gyufatrösztnek. Ennek a tendenciának áll szolgálatában a kiskereskedelem egyre növekvő háttérbeszorítása úgy a bankok áruosztályai, mint az eladási kartellek /textil, vas, cement stb./, mint pedig az állami pénzen támogatott szövetkezők által; az áruházak növekvő jelentősége szintén ennek a tendenciának szolgálatában áll. A falut illetőleg a kapitalizmus növekvő benyomulása a mezőgazdasági területre /standardizálás/ a kis- és középparasztságra lesz hasonló kihatással. A vámkartellek stb. okozta drágulás egyformán sújtja a város és falu dolgozó népét. A munkanélküliség növekedése, munkafeltételek rosszabbodása egyaránt nyilvánul meg városban és falun. Az értékesítési válságból való kiviszotó ut a tariffakezvezmények segítségével kizárólag a nagybirtok és nagytőke érdekeit szolgálják. Tehát -éles ellentétben a szociáldemokrácia fő fogásával- a valóságos gazdasági helyzet a városi és falusi dolgozók érdekközösségét mutatja minden konkrét kérdésben a nagybirtok és nagytőke szövetségével szemben.

Bármennyire azon van minden konszolidációs párt /tehát a szociáldemokrácia is/, hogy ezeket a valóságos érdekellentéteket ellepje a dolgozó tömegek előtt, bármennyire szét szóródtak a városi kispolgárság és a középparasztság pártjai a Bethlen-féle konszolidáció következtében, mégis elkerülhetetlenné vált, hogy ezek a gazdasági tények mélyreható zajlást idézzenek elő a városi és falusi kispolgárságban, hogy ne növeljék azt az elválasztó űrt, mely a rendszer vezetőosztályait annak alsó rétegeitől elválasztja. A felszínen a két vezetőosztály közötti differenciák nyilvánulnak meg és mind egyik maga köré igyekszik csoportosítani minél szélesebb tömegeket, a valóságban azonban a konszolidációban, a szándékban, a Bethlen-rendszerben való csatlakozás olyan mélyen és eleméntárisan nyilvánul meg, hogy ez -bár csak olvétve jut a politikai élet felszínére- mégis a rendszer válságának kimélyülését, a tömegektől való növekvő izolálódást jelenti.

5./ Ezt a válságot nagy mértékben növelte, tudatosította és felszínre hozta a Bethlen-kormány külpolitikai kudarca. Az angol-olasz orientációban való hit igen széles kispolgári tömegekben keltett reményt abban az irányban, mintha gazdasági nyomoruk -mint Trianon következménye- csak időleges lenne, mintha a nemzeti egységfrontban való kitartás, Bethlen külpolitikájának támogatása belátható időn belül meghozhatná a maga gyümölcseit. Objektíve természetesen kezdettől fogva világos volt, hogy az angol-olasz orientáció Trianon revízióját illetőleg semmi körülmények közt sem hozhat pozitív eredményeket, hogy tehát Bethlennek nincs más választása, mint ellenszolgáltatás nélkül liferálni a magyar munkásokat és parasztokat a Szovjetunió elleni háború céljaira. Mégis, különösen az olasz-francia ellentét, a maga közvetlen kihatásaival a Csehszlovákiához és Jugoszláviához való viszonyra, azt a provinciális illúziót keltette széles tömegekben, mintha a francia-olasz ellentét állana az európai konfliktusok homlokterében, mintha ebbe belekapcsolódva a Bethlen-féle "reális külpolitika" tényleges eredményeket érhetne el. /A szociáldemokrácia "ellenzéki" plattformja, a jugoszláv orientáció csak megerősítette ezt a provinciális illúziót./ Az angol-francia antant nyíltságágra jutása végleg széttepte ezeket az illúziókat. Világossá vált, hogy: a/ a Szovjetunió-ellenes háború áll az európai politika homlokterében, b/ hogy ebben Magyarországnak feltétel nélkül kell belekapcsolódnia, c/ hogy Anglia és Franciaország gyors tempóban likvidálják a Balkánállamok összes külső és belső ellentéteit, hogy azokat a Szovjetunió-ellenes háború részére harcoképpé és blokkalkotásra alkalmassá tegyék. Rövid

ingadozások után Bethlen siettetni a feltétlen behódolás álláspontjára helyezkedést /var-
sói ut, ami a longyel-román szövetség erőssége mellett a gyakorlatban a Romániával való
ellentétet félretévését kell, hogy jelentse./

Ennek a fordulatnak különösen belpolitikai része döntően fontos. A "reális külpoli-
tika" legfontosabb funkciója a nemzeti egységfront összetoldozása volt. /Szociáldemok-
rácia beállása a nemzeti egységfrontba. Viszony a Rothermere-akcióhoz, gazdasági határok
követelése, kulturfőlény stb./ A Trianon revíziójával összefüggő gazdasági illúziók il-
luzió-voltuk ellenére igen reális szerepet játszottak a tömegelkeseredés levezetésében,
méllyen be még a munkásosztályba is. Ez az illúzió-karakter nem azt jelenti, mintha a ma-
gyar nagyiparnak nem volna reális érdeke Trianon revíziója révén a régi nyersanyagterüle-
teket visszahódítani és a belső piacot erőszakosan kitágítani. Az illúzió abban rejlik,
mintha a trianoni határ lenne a magyar gazdasági válság alapvető kérdésének, a mezőgazda-
ság értékesítési válságának igazi oka; az az ok a válságban nem Trianon, hanem a régi ma-
narchiával való vámközösség megszűnése, a világpiaci árakon felüli, monopolhelyzetből
folyó gabonaértékesítés lehetősége. A nyáron beállott külpolitikai fordulat tehát szük-
ségképpen élesítette a rendszer belső válságát, aláástta a Bethlen-rendszer presztizsét,
nyilvánosságra hozta az egész rendszer válságát.

6./ A Bethlen-rendszer kezdődő válsága már régebben arra készítette az uralkodó osz-
tályok egy részét, hogy a rendszer megingására vagy bukása esetére utódról gondoskodjanak,
vagyis -a forradalmak és ellenforradalmak tanulságai alapján- már eleve is gondoskodja-
nak arról, hogy Bethlen bukása esetén az uralom változatlanul a nagybirtokos-nagyburzsoá
osztályok kezében maradjon. Ez az "ellenzéki" mozgalom, mely már a tavasszal mint válas-
zó jogi blokk kísértett, a külpolitikai kudarc okozta válság után világosabban megmutatta
az arcát, anélkül persze, hogy egyelőre szilárd pártformát vett volna fel. Az ilyen töm-
bülésnek legnagyobb akadálya a szövetség teljesen elvtelen karaktere, amennyiben ott a
nagybirtok széles jobbszárnya /Apponyi-Andrássy és a legitimista mágnások/ lép blokkba a
nagy- és középburzsoázia balszárnyával, a kereskedelmi tőke és a nem trösztösített ipar
képviselőivel /Kállay, Rassay, Sándor Pál stb./ a liberalizmus, a demokrácia jelszava a-
latt. Világos, hogy ennek a szövetségnek uralomrajutása esetén a most vezető rétegek csak-
hamar háttérbe szorulnának az uralkodó osztályok most döntő szerepet játszó rétegeivel
szemben /nagybankok és tőlük függő nehézipar/, azonban egy ilyen átcsoportosulás az ural-
kodó osztályok részére sokkal kevésbé lenne veszedelmes, mintha -ahogyan az ellenforra-
dalom idején- újból a kispolgárságtól és középparasztiságtól kellene visszahódítani a ve-
zetést. Ez az oka annak, hogy nemcsak az ellenzék áll Bethlennel szemben a végletekig lo-
jális állásponton, hanem Bethlen maga is túri ezt az ellenzékét és nem vágja el azokat a
szálakat, melyek azt öhozzá kapcsolják. Viszont az ellenzék a legnagyobb erővel azon van,
hogy az olégedetlen kispolgári elemeket teljesen a háttérbe szorítsa, ha kell, szakadás
arán is. /Rassay dezavválja Fábiant a Sztranyavszky-afférben./ Az új ellenzék szigorúan
konszolidációs karaktere megnyilvánul egyrészt abban, hogy teljesen a revíziós külpoliti-
ka alapjain áll, csupán azzal a különbséggel, hogy magáévá teszi a régebben szocdem és
kispolgári részről hirdetett jelszót: a demokrácia és revízió összefüggéséről, a nyugati
demokráciák rokonszenvének megnyeréséről belső demokratizálódás következtében. Ennek a
demokráciának értékét legvilágosabban bizonyítja az, hogy a liberális ellenzék mindig
nyiltabban és határozottabban legitimista vezetés alá kerül /Nagykanizsa/. Ez a legiti-
mista előretérés egyáltalában nem jelenti a királykérdés előtérbetolását. Ellenkezéleg,
hangsúlyozottan teljes a megegyezés Bethlennel abban, hogy a királykérdés ma "nem aktuá-
lis." A legitimizmus hangsúlyozásának jelentősége kizárólag kispolgári fassiszta törekvé-
sek ellen irányul /"trónbitorló"/; sőt Apponyi nyíltan kijelentette, hogy ha nem lehet
legitim király, akkor inkább legyen köztársaság, ami a német és osztrák példa nyomán vi-
lágosan mutatja a liberális ellenzék osztályjellegét.

Ennek a határozottan nagybirtokos-nagytőkés osztálykarakternek ellenére a revízió-
val összekapcsolt demokrácia jelszava alkalmas arra, hogy újabb trianoni illúziókat kelt-
sen. A legitimizmushoz fűzött jelszó a közelet tisztaságáról szintén alkalmas arra, hogy
a magángazdaság szanalásával csatlakozott tömegek, amelyek látják, hogyan oldják meg az u-
ralkodó osztályok a gazdasági válságot panamák segítségével a maguk javára, azt higgyék,
hogy ez irányban van kivezető út. Ezeket az illúziókat és kispolgári tömegek csatlakozá-
sát nagyban elősegíti az a támogatás, amelyben a szocdem párt a liberális ellenzékét ré-
szesíti. Álharcra falaz a legitimista propagandának és segít minden tüzet a kispolgári
fassiszta törekvések /Albrecht/ ellen koncentrálni. A demokratikus revízió-politikában
pedig teljesen egy vonalon halad Kállayval, Rassayval és Apponyival. Természetes, hogy
-mivel az ellenzék sem szakított teljesen Bethlennel- a szocdem pártot sem kényszeríti
az ellenzékhez való csatlakozása Bethlennel való szakításra. A szocdem párt a konszoli-
dáció hadseregtartalékának szerepét tölti be: egyaránt támogat és fog támogatni Bethlen,
vagy Kállay-féle konszolidációs megoldást.

7./ A liberális ellenzék számottevő részét a városi kispolgárság alkotja. Ez azon-
ban távolról sem jelenti azt, mintha a városi kispolgárság a maga egészében, vagy akár
többségében a liberális ellenzékhez csatlakozott volna. Az ellenforradalom első korszaka-
ban uralomra jutott városi kispolgárságot a konszolidáció teljesen dezorganizálta po-
litikailag. Az ellenforradalom elején létrejött szervezeti részben felbomlottak, rész-
ben a Bethlen-kormány beolvasztotta őket az államgépezetbe. Az ellenforradalom elején
uralkodó zavaros, ellentmondásokkal teli ideológia /fajvédelem, kispolgári antiszemitiz-
mus és antikapitalizmus/ a konszolidáció folyamán teljesen szétfoszlott és elvesztette
széles tömegekre gyakorolt vonzóerejét. Ezt a politikai dezorganizációt fokozza a vá-
rosi kispolgárság folyton növekvő gazdasági elnyomorodása, melyet az államgépezet foly-
tonos növelése csak egy igen szűk rétegre vonatkozólag képes ellensúlyozni. A kispol-
gárság, a konszolidáció folyamán folyton súlyt lefelé, részben a fentemlített gazdasági
okok miatt, amelyekhez még hozzájárul a háborus maradványoknak nagykapitalista módon tör-

tént likvi dálása /infláció, kölcsön-stb./. Ily módon a kispolgárság teljesen szét van aprózva. Jelentékeny része még pedig úgy jobboldali, mint baloldali - Bethlen mögött húzódik meg, anélkül, hogy a Bethlen-rendszernek igazán lelkes híve volna. A baloldali részt részben felszivja a liberális ellenzék, részben a szocialista párt. A tiszta fasiszta kispolgári intellektuelleknek a Gömbös-csoport feloszlásával nincs többé számbajövő önálló politikai képviselőjük. Ennek ellenére a konszolidációban való csalódás és a Bethlen-rendszer presztízisének megszűnte a külpolitikai kudarc következtében ismét erőteljesebb mozgóláncot vált ki a fasiszta kispolgárságban. Ennek a mozgóláncnak politikai centruma az Albrecht-kérdés, mint kísérlet, az ellenforradalom előjén uralkodó kispolgárságot ismét az uralomhoz vezetni. Komoly politikai sikerre ez az irányzat nem igen számíthat. A fasiszta kispolgári intelligencia egy másik szárnya kapcsolatokat keres részben a parasztság felé. /Bartha Miklós-kör, Előrs/, részben még a munkásság felé is /Oláh György cikke Pilsyörösvárról/. Zavaros, fasiszta szociálforradalmár ideológiája, szektaszzerűen kicsiny szervezete ellenére ez az irányzat bizonyos veszedelmeket rejthet esetleg magában, amennyiben sikerül neki munkások és parasztszok elkeseredett, csalódott, de visszamaradt rétegeiben bizonyos befolyásra szert tenni.

8./ A parasztság a konszolidációval szintén elvesztette politikai szervezeti formáját: a kispolgárságot még megmaradt része beolvadt az egységspártba és a kilépetteknek nem igen van komoly szervezetük a falun /Borky Gyula/. A parasztság széles tömegei így módon minden önálló szervezet nélkül állnak és a Bethlen-kormány a legnagyobb erőfeszítéseket fejt ki abban az irányban, hogy nemcsak megakadályozzon minden parasztszervezkedést, hanem a parasztságot falunként államilag vezetett szervezetekben tömörítse. /Faluszövetség, Lovente, olvasókörök, műkedvelő előadások, népházak stb./. Ilyen körülmények között a parasztság elégedetlensége és csalódottsága csak néha-néha nyilvánul meg, annyival is inkább, mert a magyar sajtóviszonyok mellett legfeljebb a fasisztáknak áll módjukban képet nyújtani a parasztság helyzetéről. De ha ezeket a képeket összehajtuk az objektív gazdasági helyzettel, akkor világosan látszik a parasztság súlyos csalódottsága az ellenforradalmi konszolidációban. A földreform a birtokviszonyoknak csak egészen minimális eltolódását hozta magával. /1921-ben a nagybirtok az ország területének 53.5%-át tette ki, 1927-ben 47.8%-át./ Eltekintve attól, hogy a nagyon kevés és terhes feltételek mellett elosztott föld jelentékeny részét nem a parasztság kapta /hivatalos adatok szerint a kiosztott föld legalább 1/4 részét vitézek, tisztviselők stb. kapták; a valóságban bizonyára sokkal többet/, a földreform egyáltalában nem elégitette ki a parasztságnak semmiféle rétegét. Az értékesítési válság következtében pedig a drágaság, közvetett adó stb. által folyton rosszabb helyzetbe jutó kis- és középparasztság mind gyorsabb mértékben eladósodik. /Vidéki pénzügyi intézetek uzsorakamatjai, zöldhitel./ A legutolsó idők eseményei pedig úgy gazdasági, mint politikai téren növelik a parasztságban a cserbenhagyottság, az elárultatás érzését, a bizalmatlanságot úgy az állammal, mint a politikai pártokkal szemben. A falun létesített állami szervezetek, különösen a lovente, egyáltalában nem népszerűek a parasztság alsó rétegeiben. Ez a hangulat pedig csak erősödhetik, ha a földreform pénzügyi megoldása és az értékesítési válság terheinek áthárítása a parasztság alsó és középrétegére magával rántja a parasztság leggyengébb, a földreformban földhözjutott részét.

Még nyilvánvalóbb ez a helyzet a földmunkásoknál. Itt is növekvő elégedetlenség teljes szervezatlenséggel. Az 1922-es paktum óta a földmunkásszövetség mint tömegszervezet megszűnt /a szakszervezetek statisztikája 1927-ből 3,800 tagot mutat ki/, a kubikusoknak 1925/26-ban a MSZMP-ba való tódulását pedig a hatóságok akasztotta meg. A földreform ugyan -hivatalos adatok szerint- a földmunkások számát 895,000-ról 713,000-re redukálta. De ez a redukció csak látszólagos. Mivel az átlagos birtok, amihez jutottak, 1,7 hold, mivel sem jószáguk, sem egyéb munkaszerszámjuk nincs, az ujonnan földhözjutott földtölonok kénytelenek a közelben, uradalmon, vagy zsirosparasztszoknál bármilyen áron munkásbérekért dolgozni, hogy a kölcsönkapott igásokat ledolgozza. Ily módon a földreform által földhözjuttatott réteg mint röghöz kötött bérlényom szerepel. A földreform ez a hatása meg is nyilvánul abban, hogy 1926-ról 1927-re a mezőgazdasági napszámérek 15-20%-kal estek. Ennek természetesen nem kizárólag a földreform az oka, hanem megnyilvánul már a mezőgazdasági termelés kezdődő kapitalizációjára /gépek bevezetése stb./, aminek biztos jele, hogy a munkanélküliség a mezőgazdaságban folyton nő. Megnyilvánul benne továbbá a földmunkásság teljes szervezatlensége.

9./ A munkásság helyzetével és fejlődésével külön fejezetben fogunk foglalkozni.

10./ Az összkép tehát: a társadalom alsó és középrétegeinek leválása a konszolidáció pártjairól, elidegenedésük az ellenforradalmi és konszolidációs ideológiáktól, a Bethlen-rendszer izolálódása a tömegektől, az egységspártnak mint keretnek fennmaradása mellett a nemzeti egységfront szétporladása és megrohadása. Ezzel a folyamattal szemben, melyet a konszolidáció messzobbláté politikusai és publicistái egyáltalában nem ismernek félre, a kormány a következő védelmi intézkedéseket teszi:

a/ Minden áron igyekszik a két vezetősztály ellentéteit elsimitani, Kooperációjukat biztosítani. Gazdasági minisztérium, mint ennek a kooperációnak központi irányítószerve. Exportintézetek, Földreform és gyufa. Tarifaengedmények a nagybirtkosoknak. A gazdasági élet állami befolyásolása /a kormány letétje a Nemzeti Banknál 234 millió P./. Investíciók. Kísérlet külföldi kölcsön felvételére. A kispolgárság és parasztság teljes kiszolgáltatása nagybirtokok és nagytökonok.

b/ Az államgépezet erősítése. Gömbös mint honvédelmi államtitkár vezérkari főnöke az összes hadserogonkivüli fegyveres alakulatoknak. Házzsábyrevízió. Sajtótörvény. Autonómiák elkobzása. Klebelsberg kulturpolitikája, mint rendszeres fasiszta ideológiateremtés, fasiszta intelligencia elhelyezése minden fontos stratégiai ponton. /Iskolapolitika, mint kísérlet a vidéki kispolgárságot és parasztságot fasiszta intelligencia vezetése alá vonni

c/ Szociáldemokráciával való politika. Állandó közelebbhözzése a bürokráciának az államgépezethez. Tárgyalás a bürokráciával a szakszervezeti törvényről. Békéltetés /Pilsyörösvárról/.

6.
Főváron/. Falazás a bürokrácia panamáinak /Memosz enyhe kezelése/. Az államgépezet kel-
lő megerősítése utánra titkos választójog perspektívája. Ugyanakkor azonban fenyegetés,
hogy másképp is tudnak munkáspolitikát csinálni /Sztranyavszky és a sasok/. Szakadármoz-
galmak türeje /Migray/, sőt elősegítése /Szentirmay/.

d/ Lavirozás a királykérdésben. A királykérdés "nem aktuális", ebben megögyeznek le-
gitimista-liberálisokkal. Albrecht elleni harc átengedése legitimistáknak és szocdemeknek.
e/ Teljes bohódlás az új antantnak. Varsói ut. Háborus készülődések. /Állandó fegy-
vercsoport: Szentgothárd, Bécs, stb. Levante, falu fassizálása, háboruhoz szükséges i-
parok támogatása stb./ Fenntartás nélküli bodlás a Szovjetunió elleni frontba. A háboru
a Bethlen-rendszer számára egyre növekvő mértékben belpolitikai szükségletté válik, mint
a nemzeti egységfront helyreállításának hovatovább egyetlen lehetősége, mint a rendszer
rohadásának ellenszere.

11./ Az összkép tehát: általános zajlás az osztályokban, a rendszer egyetemes vál-
ságának kezdete. Ugyanakkor azonban -a forradalmak és az ellenforradalom tapasztalatai
következtében- a politikai élet felszínén csak konszolidációs pártok vannak. Ebben a
helyzetben mindinkább a demokrácia jelszava tolu az előtérbe, mint a konszolidáció szük-
séges megerősítője, mégpedig úgy Bethlen, mint a liberális ellenzék részéről. Az összes
pártok konszolidációs jellege élesen megnyilvánul a következő kérdésekben: a/ minden párt
teljesen szakít, illetve lemond a polgári demokráciával járó demokratikus reformokról.
/Fábián-Sztranyavszky affér; Rassay újévi beszéde: a konszolidáció jogfolytonosság-hírde-
tése; a szocdem párt és a házszabályok, egységspárti látogatás a szakszervezeteknél./
b/ Szakszervezeti kérdésben mindenki a fassizálás alapján áll, csak az utakban és módsze-
rekben vannak különbségek, melyek mögött persze egyes esetekben osztálykülönbségek rejle-
nek. /Nagyburzsoázia vagy kispolgárság vezetőszerpe./ c/ Minden párt a revízió alapján
áll. d/ Minden párt egyformán értékeli a kommunista veszedelmet. e/ Minden párt helyesli
a háborút, különösen a Szovjetunió elleni háborút. Tehát amennyiben -részben angol-fran-
cia nyomás alatt, mint a többi Balkánállamban- kísérlet történik a rendszer reorganizálá-
sára, ez minden valószínűség szerint demokratikus reorganizálás lesz: a polgári demokrá-
ciának demokrata formák közt való teljes likvidálása. Ez az eset azonban nem jelenti új
osztályoknak, vagy akárcsak rétegeknek uralomrajutását, tehát semmiképen sem analógiája
a Maniu-esetnek. Akár Bethlennek sikerül a demokratikus átépítés, akár egy Kállay-Apponyi
blokk hajtja ezt végre, akár Bethlen kiszélesíti Kállayval s Apponyival a nemzeti egység-
frontot, a rendszer osztálytartalma az új demokratikus köntösben ugyanaz marad: a finán-
tóke által egyesített nagybirtok és nagytőke együttes uralma fassizált államgépezettel,
teljes függésben az angol-francia imperialista blokkól, mint annak zsoldosa a Szovjetu-
nió elleni háboruban.

12./ Mindez egyre növekvő osztályellentétek mellett játszódik le. A rendszer folyton
rohad. A pártok növekvő mértékben izolálódnak tömegeiktől, elvesztik rájuk gyakorolt be-
folyásukat. Az állam mindjobban elszigetelődik. A konszolidációhoz és az ellenforradalom
győzelméhez fűzött illúziók szétfoszlanak: a/ gazdasági illúziók megszűnése azáltal, hogy
a magángazdaság szandálása mindinkább lelepleződik, mint a nagytőke kiméletlen előnyomulá-
sa -a dolgozó tömegek növekvő nyomora, a középrétegek növekvő lecsuszása mellett. b/ Po-
litikai illúziók oszlása ugy a nemzeti egységfrontot és a konszolidált ellenforradalom
egyéb ideológiáit, mint a revíziós reményeket illetőleg. /Bár kétségtelen, hogy a demok-
ratizálás bizonyos illúziókat fog felkeltani a kispolgárságban és talán a parasztság és
munkásság egyes rétegeiben./ Az állami apparátus még akcióképes a tömegek megmozdulásai-
val szemben, de belül teljesen rohad. /Korrupciók és panamák, az egész államgépezet a
nagybankok kezében van./ Az ellenforradalmi ideológiák hajtóerejének gyengülése, az ál-
lamgépezet és a konszolidációs pártok izolálódása a tömegektől azt eredményezik, hogy a
politikai nyomás enyhül. A tömegeket sem pártjaik fegyelme vagy ideológiája, sem a hiva-
talos állami ideológia nem tudja már visszatartani, vagy legalábbis folyton esökkenő mér-
tékben. A konszolidált kapitalizmusnak a tömegekre gyakorolt társadalmi nyomása, szuggesz-
tív ereje eloszlaban van. Ez az enyhülés megnyilvánul a tömegek nagyobb mozgási kedvében
és lehetőségében, bizonyos ideológiai megnyilvánulások kényszerű megengedésében, noha a
tisztán rendőri nyomás változatlanul fennáll, sőt időnként erősödik.

III. A MUNKÁSCSZTÁLY HELYZETE.

1./ A folyton növekvő drágaság már régen túlkompenzálta az 1927-es konjunktúra gyön-
ge hatásait. A munkásságnak a szakszervezeti bürokrácia ellentállása, a spontánul kitört
sztrájkok leszerelése és elárulása következtében nem sikerült a drágulást még csak meg is
közelítő béremeléseket elérni.

2./ A szakmunkások száma viszonylag esökken, a tanulatlanoké, nőké és ifjummunkásoké
szaporodik.

3./ Szakszervezetek taglétszáma állandóan esökken. Emögött a esökkenés mögött egy-
részt a már említett, a racionalizálás okozta eltörlődés rejlik, amit különösen erősít az,
hogy a szakszervezetek semminemű harcot nem folytatnak a racionalizálás ellen, sőt azt
nemcsak passzivitásukkal támogatják, hanem egyenesen propagandát csinálnak mellette, ily-
módon a szervezett munkások tekintélyes része, mely nem látja érdekeit védve a szaksz-
ervezetek által, kimaradt. Másrészt a sztrájkok állandó szabotálása, elgáncsolása és elárú-
lása a munkások széles rétegeiben mélyreható undort vált ki a szakszervezetekkel szemben.
A magyar munkáscsztály mai gyönges szervezetségi állapotát tehát nem szabad mechanikusan
megítélni, mint közönséges visszacsózt a mozgalom primitív stádiumába, hanem konkrétan kell
nézni, hogy a szervezetlenek tömege kikből áll és miért szervezetlenek. Itt mindenképp
tekintetbe kell venni egy olyan réteget a munkásoknak, akik már voltak szervezve, részben
régóta és hosszú ideig, akik azonban a bürokráciától való undorból otthagyták a szerveze-
tet. Ezek között kétségkívül vannak passzivitásba süllyedt elemek, vannak akik jobbfelé fej-

lőttek, tekintélyes részük azonban radikális munkás, aki osztályharcos, komolyan küzdő szervezetbe visszavihető. Egy másik fontos réteget a fiatal munkásgeneráció tesz ki. Ezek, a forradalom utáni időben felnőtt munkások már eleve bizalmatlansággal viseltetnek a szocdem párt és a szakszervezeti bürokráciával szemben. Amennyiben egyáltalában szervezve vannak, a kultúregyesületekben tömörülnek, de van olyan réteg is, amely semhol sincs szervezve, amellett azonban az üzemi osztályharcokban élénken kiveszi a részét. Egészen speciális kérdés emellett az új iparoknak, különösen a textiliparnak szinte teljesen szervezetlen munkássága, melyben a nők és a vidékről, a faluról nemrég feljött munkások igen nagy szerepet játszanak. A győri és szegedi textilstrájkok tanulságai azt mutatják, hogy ebben a munkásrétegben is meg van a hajlandóság az osztályharcos szolidaritásra és kitartásra. Egyszóval: a szervezetlenség növekedését semmi körülmények közt sem szabad úgy értékelni, mintha az már magában véve a munkásmozgalom züllesztését, szükségképpen lefelé menő vonalát jelentené. Ez jobboldali elhajlás. Ez a megállapítás természetesen nem jelenti azt, hogy a párt a növekvő szervezetlenségben rejlő veszélyeket ne ismerje fel és ne harcoljon ellenük.

4./ A szakszervezeti és pártbürokrácia folyton erősebben függetlenedik a munkásmozgalomtól és nő bele a konszolidált kapitalizmus gazdasági és államrendszerébe. A parlamenti és a városi háza, a különböző vállalatok, a párt és a szakszervezeti állások pragmatikája, a szervezeti demokrácia teljes megszűnése stb. lehetőséget nyújtanak egy felső bürokrata rétegnek, hogy egzisztenciáját a munkásmozgalom helyzetétől és a munkások állásfoglalásától teljesen függetlenítsék. Ez a réteg aztán parlamenti, városi stb. kijárással, a munkások segítségével, kisebb alkalmazások nyújtásával stb. egzisztenciát teremt egy alsó munkásbürokrata rétegnek, mely az ő akaratát a különböző szervezetekben keresztülviszi. Ez a folyton növekvő függetlenedés a munkásmozgalomtól az objektív alápja a mind sürűbben nyilvánosságra jutó panamákknak és korrupció-eseteknek. A szakszervezeti vagyoni spekulációs célra való felhasználása szükségképpen együttjár a panamákkal. A Mémosz-eset egyáltalában nem izolált, nem is egyesek hibája vagy bűne, hanem az egész rendszer szükség-szerű következménye, épen úgy, mint Peyer, Mönus stb. botrányos egyéni esetei. A bürokrácia ilyen irányú fejlődése, a szakszervezetek sepulatív alapra helyezése /gildszocializmus/ a leghiztosabban készíti elő a talajt a szakszervezetek fassizálására.

5./ A bürokrácia ilyen beállítása ellenére a munkásság igen erősen reagál úgy gazdasági helyzetének növekvő rosszabbodására, mint a politikai nyomás enyhülésére. Tehát: a./ A nagy strájkok egymást érik /fás, textil, bányamunkás/. Ezeknek a strájkoknak különleges karaktere az, hogy üzemi méretben indulnak meg a szakszervezetek akaratára ellenére, sok esetben pedig a szakszervezet ellenállása ellenére szakmai méretre tágulnak ki. Különösen kiemelendő az, hogy ezekben a strájkokban a szervezetlenség éppoly kitartóan, mint a szervezettek. /Győr, Szeged, Pilisvörösvár/ b./ A munkásság felveszi a harcot az uccáért. /Sztrájkterelő serek megveretése, numerus clausus-tüntetés, munkázétküli tüntetések./ Ez a harc még teljesen ösztönös, sőt a numerus clausus-tüntetés esetében politikai eszközül szolgált a pártvezetőség liberális blokkpolitikájának. /Nagy lépés előre a munkázétküli tüntetés./ Ezek a megszorítások azonban nem csökkentik annak a ténynek a jelentőségét, hogy a munkások aktívan és harciasan megjelennek az uccán és szembeállnak fassizista alakulatokkal. c./ A munkások és különösen a fiatalabb munkások bátrabb hangja, nyíltabb kiállása a marxizmus, az osztályharc és a Szovjetunió mellett. Ennek jelentőségét nem csökkentik, hogy ez főleg - bár nem kizárólag - a kultúregyesületekben nyilvánul meg és néha éretlen formákat vesz fel. Ide tartozik az is, hogy a munkások élénken és öszrevehetően reagálnak a Népszava Szovjetunió-ellenes rágalmazó cikkeire és még centrista vagy likvidátor orgánusok is kénytelenek az oroszok mellett, ha csak kulturvonalon is, állást foglalni.

6./ Ennek a hangulatnak megfelel a munkásság folyton növekvő aktív ellenállása a bürokráciával szemben /Amsz, lakatosok, Mémosz/. Ezeknek a mozgalmaknak azonban: a./ nincs még politikai irányuk, sőt még szakszervezeti programjuk, gazdasági követeléseik sincsenek. A harc szinte kizárólag a bürokrácia ellen irányul. Ösztönös reakció a fassizálás talajának előkészítésével szemben a bürokrácia részéről. Az ösztönös mozgalom ilyen korlátainak leszögezése mellett azonban megállapítandó, hogy a lakatosok mozgalma kezdettől fogva magasabb osztályharcos színvonalon mozgott, mint annakidején az esztergályosoké és hogy a mozgalom kifejlődésével - a KMP hatása alatt - ez a színvonal folyton emelkedett. A Mémosz ellenzék fellépése pedig, ingadozások ellenére, kezdettől fogva a lakatosokénál osztálytudatosabb volt. Viszont az Amsz esetében /tulságos előnyömlés mellékes vonalon, kooperáció hiánya a többi kultúregyesületekkel, később rendezetlen visszavonulás és kompromisszum/ világosan megmutatókózt az ilyen ösztönös mozgalom határa. b./ Ezek az ösztönös mozgalmak nem függenek össze egymással, nem kooperálnak, sőt legtöbb esetben még csak nem is keresnek kapcsolatot egymással. c./ Az Általános Munkásszövetség szindikalista ideológia zászlaja alatt igyekszik szervezetet teremteni /főleg 1925-ben kizárt cipészek/. A szindikalista ideológiának, mely apolitizmushoz és ennek révén a mai magyar viszonyok közt könnyen fassizmusoz vezet, a szocdem bürokráciától való mély undor ad bizonyos talajt.

7./ A pártvezetőség és a szakszervezeti bürokrácia folytatják szakító politikájukat. Megállapítható azonban, hogy részben a szervezetek általános gyöngülésének hatása alatt, részben a munkások növekvő ellentállása következtében időleges ingadozások, bizonytalanságok mutatkoznak. Ez megnyilvánul különösen a Mémosz-esetben, de meglátszott az Amsz esetében is, amikor a Szaktanács az éles fellépés, a pártvezetőség a konfliktus elsímitása mellett foglalt állást. Nem egy esetben a bürokrácia lavírozó taktikával, az ellenzék szétbontása kísérleteivel próbálkozott /Vasas-közgyűlés Hackspacher felé, Palotás-féle áll - ellenzék a Mémoszban stb./ Ingadozás mutatkozott a Migray-esetben is; abban is, hogy a kizárt lakatosokat a párt megtűri a pártszervezetekben. Mindez természetesen csak időleges gyöngeség jele, ha a nagy botrányokat követő felháborodás elűlne, ha az ellenzéki mozgalmak lecsendesednének, a bürokrácia újra felvonná az "erős kéz" politikáját.

8./ A bürokráciának ezt a politikáját a legnagyobb mértékben megkönnyíti, lehetővé teszi a centrizmus nyílt zászlóbontása. Kis Jenő brosúrája sok tekintetben igen fontos jel. A magyar ausztromarxizmus szociális alapját az teszi, hogy: a./ a munkásság körében folyton nő az elégedetlenség a bürokrácia politikájával szemben, b./ ez az elégedetlenség még nem elég tudatos ahhoz, hogy a munkások a szociáldemokráciával való elvi szakítást elkerülhetetlennek látnák, c./ hogy számos baloldali munkás fél az illegálitástól, az illegális KMP-hoz való csatlakozással járó veszedelmektől és az az illuziója, hogy mint legális ellenzék is érvényesíteni tudja elveit. Ennek az illuziónak programmatikus visszfénye d./ a magyar centrizmus "Bécs kontra Moszkva" jelszava, annak az illuziónak jelszóba foglalása, hogy a szocializmus vagy akár a polgári demokrácia Magyarországon forradalom nélkül megvalósítható. A centrizmus funkciója ilyen körülmények között levezetni a munkástömegek elégedetlenségét, benntartani az elégedetlen munkásokat a szocdem pártban. Kis Jenő tehát éppen úgy tartaléka Peyernek, mint Peyer Bethlennek. A centrista ellenzék ilyen elvtelensége megnyilvánul a pártvezetőség kritikájának egész módszerében. Felismeri, hogy a Peyer-féle harc a bolsevizmus ellen visszatetszést kelt a munkásokban, tehát "finomabb" módszereket ajánl, a parasztság és földmunkásság elárusításával szemben nem állít jelszavakat, hanem reklamája a párt agrárprogramját, a revíziós külpolitika támogatásával csak az ellen harcol, hogy ilyen "látszat" létrejöjjön, vagy a jugoszláv orientációt állítja szembe az angol-clasz orientációval, az agitációban marxista terminológiát, de csak terminológiát, nem tartalmat követel stb./ A gyakorlatban a centrista ellenzék már több esetben megmutatta, hogy csakugyan ezt a funkciót tölti be. A centrizmus hatására vezethető vissza a Mémoszban kialakult áellenzék, mely komoly ellenzéki mozgalom kialakulását nagyban hátráltatja. Ugyancsak az ausztromarxista vezeték tették /Kis és Halász/, mint vizsgálóbizottsági tagok lehetővé a Peyer-Mónus társaságnak, hogy a Migray-botrányt nagyobb baj nélkül megusssa.

9./ Mivel Kis Jenőéknek ezideig sikerült a szocdem ellenzéken belül a látható vezetést kezükben tartani, ez az ellenzék nem volt képes egységesítő és összefogó befolyást gyakorolni a kialakuló baloldali mozgalmakra. A szocdem ellenzéken belül működő nagyszámú, igazán baloldali munkások a legtöbb esetben meghátráltak a centrizmus elől és átengedték a vezetést Kis Jenőéknek. Ennek következtében az ellenzéki mozgalom ezideig sem programot nem tudott állítani, sem országos jellegre nem tudott szert tenni. A szocdem párt legalitás-monopóliuma és a KMP propagandájának illegalitása mellett a szocdem ellenzék szükségképpen legális központja, gyülekező helye az elégedetlen baloldali munkásoknak. Az e helyzetből adódó feladatoknak az ellenzék eddig nem volt képes megfelelni.

10./ A MSZMP helyzete lényegileg változatlan maradt, bár helyenként némi felfélénkülés volt tapasztalható és egyes vidéki szervezetek a hatósági üldözés s a szinte teljes illegalitás ellenére még mindig működnek. De ennek dacára a MSZMP most sem volt képes a baloldali munkásságnak még csak egy részét sem egyesíteni és gyülekeztetni.

11./ Mindebből megállapítható, hogy a plénum elemzése a baloldali munkásfront kialakulásának hiányát illetőleg helyes volt, bár a plénumot követő időben nagyjelentőségű események, komoly ellenzéki mozgalmak voltak a munkásmozgalomban. A tömegekben észlelhető zajlás és mozgolódás mélyebbről jön és szélesebb tömegeket mozgat meg, mint 1924/25-ben. Azonban ebből kevesebb jut a politikai felszínre, mint akkor, a mozgalom kevésbé egységes úgy szervezetileg, mint programmatikusan az 1924/25-ös mozgalomnál, ezért általában véve ösztönösebb, ideológiai színvonala alacsonyabb, a kommunista vezetés - bár szervezeti garanciái sokkal pártszerűbbek és rendszeresebbek s teljes kiépítésük esetén szikárdabbak és tartósabbak lesznek az 1925-ös mozgaloméinál - ma még kevésbé biztosított. Ebből a következő veszedelmek adódnak:

a./ A fassizálás elleni ösztönös védekezés megmarad az ösztönösség színvonalán. A bürokrácia elleni harc megreked a pusztán szakmai méretű, szakmán belüli demokrácia követelésénél. Az ellenzéki mozgalmak még gazdasági követeléseikben sem igen mennek túl a szakszervezetek követelésein, nemhogy a fassizálás elleni ösztönös harcot politikai harcra tudatosítanák. Ily módon természetesen nem tudnak kellő vonzóerőt gyakorolni a szakszervezeteken kívülálló széles munkástömegekre. A szakszervezetek akarata elleni kitörő üzemi sztrájkok, melyek szintén ösztönös védekezést jelentenek a készülő fassizálás, a sztrájkjog elkobzása, a kötelező békéltető biráskodás ellen; szintén pusztán ösztönösök maradnak, nem polizálódnak és ezért a munkástömegek nem látják ezeknek a harcoknak a nagy politikai kérdésekkel, a fassizálással való összefüggését. Ugyanez áll a sztrájkjátörők elleni harcra is. A munkásság tehát szakmai, helyi, üzemi méretekben harcot folytat a fassizálás talaját előkészítő bürokrácia ellen, de a pusztán ösztönösség következtében nem jut el annak tudatához, hogy tulajdonképpen már a fassizálás ellen harcol és ezért nem tudja megtalálni ennek a harcnak a helyes módszereit.

b./ Ezzel összefügg a magyar munkásmozgalom mai legaktuálisabb veszedelme: a munkásmozgalom elaprózódása, kicsiny, néha szektaszerű szervezetekre való szétbomlása, melyek egymással ninosenek összefüggésben. Ez az elaprózódás depolitizálódást hozhat magával és mint minden depolitizálódás, a fassizmushoz való ideológiai közeledéssel járhat /Általános Munkásszövetség/. Ez az elaprózódás, összefüggő, programmatikus egység által összefogott baloldali munkásfront hiánya azért is jelent ma különös veszedelmet, mert a bürokrácia fassizálás felé hajló politikája a mai viszonyok mellett akár -ami kevésbé valószínű- kényszerszervezet formájában valósul meg, ahogy azt a vasasbürokrácia egyrésze öhajítja, akár a kötelező békéltető biráskodás formájában, megvalósítható akkor is, ha a bürokrácia mögött csak igen kis szervezetek, akár csak keretorganizációk állanak /persze a vagyon, székház stb. birtokával együtt/. Feltéve, hogy az ellenzéki osztályharcos mozgalmak nem tudnak komoly szervezeteket teremteni, melyek gazdasági és politikai programjuk, osztályharcos fellépésük segítségével komoly befolyást gyakorolnak a ma szervezetlen munkások nagy tömegeire.

IV. A KMP MŰKÖDÉSE A PLÉNUM ÓTA.

1./ A plénum-tézisek politikai perspektívája és vonala helyesnek bizonyult. Ugy az általános politikai helyzet, mint a munkásmozgalom fejlődése az ott előrelátott irányban mozgott. A plénum-tézisek lehetőséget adtak a pártnak, hogy a bennük jelzett tendenciák fejlődésére -egészen véve- helyesen reagáljon. Ennek ellenére a párt a munkásmozgalom mai legfontosabb kérdésében, a baloldali munkásfront kialakításában csak gyenge eredményeket ért el.

2./ Ezeknek a tendenciáknak gyors kibontakozása az ősz folyamán a pártot a Mémosz és lakatoskérdésben döntő állásfoglalás elé kényszerítette. Az így szükségessé vált fordulatot a párt szakszervezeti taktikájában, tehát a mai viszonyok mellett életbevágó fontos munkaterületen, a párt gyorsan és egészen véve helyesen hajtotta végre.

3./ A párt tevékenységének a lefolyt szakaszban legfőbb eredményei:

a./ A pártszerű vezetés kialakítása. A felső és alsó szervek pártszerű munkájának erősödésével a párt politikai akcióképessége megnőtt, bár még mindig nem tartott ott, hogy egy helyesen felismert akció érdekében rögtön képes volna szervezeten harcbavinni az egész párttagságot.

b./ A pártszerűség növekedése együttjár a konspiratív módszerek megjavításával, a lebukások ritkulásával, a bekövetkezett lebukások izolálásával. Ennek politikai következménye a párton belüli likvidátorság likvidálása /értve ezalatt a likvidátorság azon formáit, melyek az 1927/28-as válságos időben jelentkeztek/, a párt növekvő befolyása a párton kívüllevő likvidátor-elemek izolálására, eredményes harc ellenük. Ugyanebből folyik, hogy a pártnak ha lassú tempóban is, de egyre növekvő mértékben sikerül a baloldali munkások félelmét az illegális kom. párttal szemben leküzdeni. /Ma már nem egyszer bekövetkezik az az eset, hogy baloldali munkások egyenesen keresik a pártot, részben csatlakozásra, részben mert érzik, hogy még mint pártonkívüliek sem dolgozhatnak jól a párttal való szoros együttműködés nélkül. / Ez a félelem egyik legfőbb akadálya az egységes baloldali munkásfront kialakításának, mert akadálya annak, hogy a baloldali munkások legjobbjai részben pártszerűen, pártfegyelem alatt, szervezeten és tervszerűen vegyen részt minden üzemi, szakmai és politikai mozgalomban.

c./ A salgótarjáni sztrájk döntő lépést jelent a párt fejlődésében. Ez az első nagyszabású sztrájk, mely kommunisták vezetése alatt, a KMP utasításainak megfelelően, a bürokrácia ellentállása dacára tört ki és folyt le. Bármennyi hiba és ingadozás mutatkozott itt a sztrájk vezetésében /különösen mint gyöngeség a sztrájkot leszerelő bürokráciával szemben/, mégis ez az eredmény megállapítandó. Annyival is inkább, mert a salgótarjáni sztrájk országos méretűvé való kiszélesedése a kommunisták által kezdeményezett, a többi bányamedencét heutaszó küldöttség munkájának eredménye volt. A sztrájk kedvező hatása megnyilvánult abban a kemény ellentállásban, melyet a bányászok, különösen a tarjániak és tataiak a pilisvörösvári sztrájk leszerelése alkalmával az országos bányászkonferencián tanúsítottak.

d./ A párt befolyása a kivált lakatosokra folyton nő, ami röpirataik erősebb osztályharcos szellemében nyilvánul meg. A lakatosoknál és esztergályosoknál kiépülő frakció munkája előkészíti a talajt egy osztályharcos vasmunkásszövetség teremtésére.

e./ Osztályharcos Mémosz ellenzék kialakítása, ami annyival inkább eredménynek könyvelendő el itt, mert az ellenzék kialakításában számbajövő centrista áellenzékkel kellett megküzdeni /Pálotás/ és megakadályozni, hogy a bürokrácia gyors megrendszabályozásokkal izolálja a mozgalom vezetőit az ellenzéki tömegektől.

f./ A Kommunista növekvő hatása széles munkástömegekre, egyáltalában a párt politikai hatásának szélesedése, bár sem szakszervezeti, sem politikai vonalon nem sikerült egységes ideológiai, még kevésbé szervezeti egységbe fogni és vezetése alá vonni a baloldali munkástömegeket.

4./ Ennek okai:

a./ Szervezetiek: sejtek gyengesége, befolyásuk hiánya az üzemekben, frakció kialakulatlanága /Mémosz/, frakciók tervszerűtlen, nem egységes munkája /szocdem ellenzék, kulturszervezetek/.

b./ Kevés funkcionárius, azok alacsony színvonala, politikai gyakorlatlanságuk, legális és illegális munka kombinálásában való tapasztalatlanságuk, ami egyik legfőbb oka annak, hogy a sejtek nem képesek az üzemekben kellő befolyáshoz jutni.

c./ A párt helyes analízisei és jelszavai gyakran elkésve, vagy nem eléggé jutnak bele a párttagságba és ezen keresztül a tömegek közé.

d./ Alsó vezetésben megnyilvánuló ingadozás, kapkodás /különösen a vasaskampányban/.

e./ Ifjúmunkásmozgalommal való kapcsolat elégtelensége, rendszertelensége. Bár itt a plénum óta határozott javulás észlelhető, az akciókban megnyilvánuló kapcsolat még mindig nem kielégítő.

f./ Némunka teljes hiánya, ami különösen a textilsztrájkokra való befolyástalanságot eredményezi.

5./ De ezek a szervezeti okok nem merítik ki egészen a helyzetet. A még mindig fennálló ellónak a párt politikai befolyása és annak szervezeti kihasználása, szervezeti meggyökereztetése és így a párt akcióképessége között politikai okai is vannak. Ezek közül a legfontosabbak:

a./ A párt nem mutatja meg kellő mértékben arcát, még akkor sem, ha ő iniciál és vezet valamely akciót. Kétségtelen, hogy ennek nehézsége és veszélyei vannak, de más országok illegális tapasztalatai azt bizonyítják, hogy ez nem megoldhatatlan kérdés. Az embereket kell konspirálni, nem a politikát. Ha a sejtek értenek hozzá, hogy szimpatizálókat gyűjtsenek maguk körül, ha képesek ezeket az akciókban mozgatni, akkor a párt nyílt kiállása, arcának megmutatása nem jár többé a lebukás veszedelmével. De ennek a munkának erősítése mellett a pártnak nem szabad engednie az alsó szervezetek túlzott, meghaladott fejlődési szakaszából származó félelmének ettől a nyílt kiállás-

től. A párt helyes akcióinak csakis ily esetben lehet komoly tömegvisszhangja, hatása távolabbálló munkásrétegekre.

b./ A párt nem mindig volt képes agitációjában és propagandájában a plénum-tézisek központi stratégiai jelszavait kellő módon bekapcsolni az aktuális napi kérdésekbe és ezzel a spontán, vagy a párt által kiváltott harcokat a kialakítandó baloldali munkásfront tudatos részeseivé tenni.

c./ A párt stratégiai jelszavainak egy részét /harc a háború ellen, harc a "demokratikus követelésekért"/ nem volt képes kellő mértékben a tömegekbe belevinni.

d./ A plénum téziseinek alkalmazása s a párt vonalának kialakítása közben úgy a központi vezetésben /Julius, Robert/, mint a párttagságon belül jobboldali elhajlások mutatkoztak, melyek következtében a párt olykor vagy nem elég gyorsan, vagy nem elég határozottan reagált egyes eseményekre. Ezek a jobboldali elhajlások olykor csak mint hangulatok jelentkeznek, melyeknek közvetlen kiváltója a nehéz körülmények közt dolgozó pártmunkásoknak az az érzése, hogy felkészültségük és a mögöttük álló szervezeti erő nem áll arányban az előttük álló feladatokkal. Nem szabad azonban szemérményesen állni, hogy alapjában véve minden jobboldali elhajlás mögött egy ilyen aránytalanságnak, az erők és feladatok aránytalanságának érzése rejlik. A legtöbb jobboldali elhajlás mögött a gyengeségnek egy ilyen ideológiája, kitérés a konkrét harci feladat előtt áll. Természetes azonban, hogy ezt másképp kell megítélni és másképp kell harcolni az ilyen jobboldali elhajlások illetve hangulatok ellen aszerint, hogy magasabb vagy alacsonyabb színvonalon, rendszerbefoglalt vagy esetleges, izolált állásfoglalásban nyilvánulnak meg. Általában ezek a jobboldali elhajlások és hangulatok különböző oldalakról jelentkeznek, nem alkotnak frakciót, de összefüggnek, amennyiben a mai magyar helyzet legfontosabb kérdéseinek hamis értékeléseit tartalmazzák és ezzel a párt mai aktuális, döntő kérdéseinek megoldását akadályozzák, hátráltatják a pártnak ezekben a kérdésekben világos, elvilágított állásfoglalását.

6./ A legfontosabb ilyen jobboldali elhajlások a következők:

a./ Julius elvtárs állásfoglalása a Bethlen-rendszer és a szociáldemokrácia értékeléséről /1. a K.I. Länderszekretariatja előtt tartott beszédjé a tézisek mellékletében/. Julius elvtárs itt kifejti, hogy a KMP egész, utolsó években folytatott politikájával nem ért egyet. Állásfoglalása összefüggő jobboldali rendszert képez. Tagadja a Bethlen-rendszer fassizta jellegét, tagadja a szocdem párt belenövését a Bethleni fassizmusba és a szocdem pártot mint ellenzéki, a demokratikus reformokért küzdő pártot értékeli. Világos, hogy ha ez igaz volna, akkor a KMP-nak revideálni kellene egész politikáját. A valóságban Julius elvtárs "analízise" azzal a gyakorlati következménnyel járna, hogy a pártnak nem maradna más tevékenység hátra, mint támogatni, legföljebb balratolni az ellenzéki szocdem pártot a demokratikus reformokért folytatott küzdelemben és önálló feladatnak nem maradna más hátra számára, mint a proletárdiktatura tisztán elméleti propagandája. Julius elvtárs platformja, eltekintve analizisének teljesen hamis voltától, csak arra volna alkalmas, hogy a pártot visszاسúlyozza egy, közvetlen a diktatúra bukása utáni állapotba, egy tiszta propagandacsoport színvonalára. Ez az állásfoglalás, mely az eltérő viszonyoknak megfelelően hasonlatos a többi nemzetközi jobboldalok álláspontjához, lényegében visszariadást fejez ki a párt előtt álló nehéz aktuális feladatok megoldásával szemben.

b./ Robert elvtárs álláspontja /1. három cikkét a tézisek mellékletében/ még inkább magánviseli a gyengeségi ideológia bélyegét. Robert elvtárs látja a közeledő fassizálást, látja a szakszervezetek taglétszámának folytonos súlyedését, azonban nem lát semmit a fejlődés konkrét körülményeiből. Ezért a szakszervezetek taglétszámának mélypontját mechanikusan azonosítja a munkásmozgalom mélypontjával, a munkástömegek szerveztlenségében csak a mozgalom züllésének jeleit látja, az ösztönös mozgalmakban mechanikusan csak Messiás-várást. E szüklátóköri beállítás következtében, mely teljesen vak a tömegek radikalizálódásának sokrétűségével és különböző utakon való fejlődésével szemben, kitér a párt mai konkrét és alapvető feladatai elől. Ezt a kitérést látszatradikalizmus köntösébe öltözteti. Azt állítja, hogy a plénum organizációs tézisei ellentétben vannak a politikaiakkal, hogy a plénum vonala és perspektívája ellentétben állnak egymással. Itt nemcsak nem veszi észre azt a szükségszerű dialektikus ellentétet, mely minden ösztönös mozgalom alkalmával a párt perspektívája és vonala közt fennáll: a párt t.i. arra dolgozik, hogy az ösztönös mozgalomnak más irányt adjon, mint ahová az pusztán ösztönösségében fejlődnek. Robert elvtárs látszatradikalizmusa tehát tagadja az ösztönösen megnyilvánuló balratolódás sokféle területének /kulturegyesület, szocdem ellenzék stb./ jelentőségét és a párt munkáját kizárólag az üzemi sejt munkára akarja redukálni, azzal az indoklással, hogy csak itt, "a legerősebb ellenállás vonalán" lehet a tömegekhez eljutni. Azonban, ha mellőzzük a centrizmus elleni harcot, ha a szakszervezetek visszafejlődését a munkásmozgalom züllésével azonosítjuk, ha ennek következtében a fassizálást elkerülhetetlennek állítjuk be, ami ellen a munkásság nem is védekezik, sőt észre sem veszi, ha tehát nem ismerjük fel a munkásság balratolódását, azt hogy a munkásság már most is, bár csak ösztönösen, de harcol a fassizálás előkészületei ellen - akkor mi marad tevékenységi körnek a sejtek számára? A frakció-munkától izolált, politikai tartalomtól megfosztott sejtek visszaesést jelentenek a pártnak az utolsó években elért fejlődése mögé. Csak formálisan léteznének, minden akciólehetőség, minden politizálódás lehetősége nélkül. Holott a pártnak ma ép az a feladata, hogy a sejt munka központbelyezése segítségével a munkásmozgalom valamennyi frontján, mindenütt ahol tömegek vannak, folytassa munkáját egy baloldali munkásfront kialakítása érdekében a KMP vezetése alatt. Robert elvtárs álláspontja mögött tehát szintén a gyengeség ideológiája áll, ő a párt politikai befolyása és szervezeti ereje közötti ellentétet úgy szünteti meg, hogy megszünteti a párt politikai befolyását.

c./ A centrizmus lebecsülése és határozatlan fellépés a centristákkal szemben. Ilyen hangulat a Magyarországon dolgozó pártmunkások körében felütötte a fejét /Robert elvtárs rondszerének ez is egyik része/. Különböző formákban jelentkeznek, sőt egészen ellentétes módon. Részben úgy, hogy a szociáldemokráciának már nincs sommi befolyása a tömegekre, hogy a mi győzelmes harcunkat a szociáldemokrácia ellen csak a rendőri üldözés akadályozza meg, hogy Kis Jonó mögött nem áll senki stb. Részben mint félelem attól, hogy a legális ellenzékben dolgozó kommunisták tulságosan leleplezik az osztályharcos ellenzék kommunista karakterét, ha élesen felveszik az ideológiai harcot a centrizmus ellen. Minkét felfogás jobboldali elhajlás, vagy legalább is olyan hangulat, amely ha tudatosodik, jobboldali elhajlássá válik, mert kitérés a párt mostani konkrét feladata elől. A centrizmus a szociáldemokráciának az a szerve, melynek segítségével a bal felé igyekvő, még nem tudatos tömegeket visszatartja a kom. párttól, vagy legalább is annak befolyása alá kerüléstől. A kommunistáknak tehát, ha a baloldali munkásságot vezetésük alá akarják vonni, a centrista ideológia ellen minden ponton fel kell venniük a harcot. Nem elég, ha konkrét esetekben bobizonyítják, hogy a centristák kiszolgálják Peyeréket, hanem igyekeznünk kell az egész centrista ideológiát a munkások előtt leleplezni, mint az osztályharc legfőbb akadályát és kiirtani a munkások fejéből. A centrizmusnak, mint legveszedelmesebb ellenségünknek fel nem ismerése vagy alábecsülése Magyarországon éppúgy, mint az egész nemzetközi mozgalomban, komoly jobboldali elhajlást jelent.

d./ Ugyancsak jobboldali hangulatok és nemcsak ügyetlenség, tapasztalatlanság, rejtőzések az illegális és legális munka kombinációjától való visszariadás, az illegalitásba való elbujás, a párt megmutatkozásától, nyílt kiállításától való félelem mögött. Azáltal, hogy a párt már teljesen kinőtt a tiszta propaganda-korszakból, hogy a plénum-tézisekben kitzúto azt a feladatot, hogy önállóan, fadőszervek közvetítése nélkül vezesse le az akciókat, fordulat állt be a párt egész taktikájában, ami minden egyes párttag magartására mélyreható kihatással van. A tagság egy része, mely még nem volt képes ennek a fordulatnak összes taktikai és szervezeti következtetéseit levonni, mely tehát még nem értette meg, hogy a kommunista alapszervek biztonsága annál nagyobb, minél szélesebb gyűlését a megmozgatható rokonszervezőknek teremt meg maga körül, visszariad attól, hogy a párt az akciókban megmutassa az arcát, félti ettől a szervezetek lebukását. Itt kétféle visszariadás a konkrét feladatektől sűrűsödik össze jobboldali hangulattá: a tagság egy része egyfelől nem ért ahhoz, hogy a sejtet vagy a frakciót a szimpatizálók széles gyűlésével vegye körül, másfelől az innen eredő gyöngeségi érzetből fél a nyílt kiállástól. Ez a hangulat azért helytelen, mert a párt schasem fog tudni széles, eddig még el nem ér tömegekre hatni és az egész baloldali munkásság vezetőjévé lenni, ha ezek a tömegek csak a kommunisták olveit ismerik és nem látják a párt konkrét akcióit.

e./ Ugyanílyen, gyöngeségből támadó, de következményeiben káros hangulat az is, mely abban nyilvánul meg, hogy egyes tagok és szervezetek úgy akarnak kitérni a konkrét feladatok elől, hogy komplikált manőverekkel, kerülő utakkal, pártonkívüli szervezetek létesítésével, hajuknál fogva előráncigált párhuzamos akciókkal igyekeznek helyettesíteni a konkrét olvégzendő, pártszerveken keresztül folytatandó tömegmunkát. Az ezzel járó kapkodás és iránytalanság nemcsak a tömegek előtt gyöngíti a párt tekintélyét, hanem alkalmas arra is, hogy dezorganizáljon hassen a párttagságra.

Minden jobboldali irányzat és hangulat ellen a pártnak ideológiai harcot kell folytatnia. Ebben az ideológiai harcban azonban élesen meg kell különböztetni a nagyrészt gyöngeségből, tapasztalatlanságból származó hangulatokat a rendszerre összefoglalt, tudatos jobboldali elhajlásoktól. Az előbbiekkel szemben rendszeres felvilágosító munkát kell folytatni, rendszeres munkával kell igyekezni azokat a szervezeti gyöngeségeket kiküszöbölni, melyek nagyrészt alapjai ezeknek a hangulatoknak. Azonban nyíltan fel kell tárnai az olvtársak előtt azt is, hogy az ilyen hangulatok leküzdése nélkül a szervezeti gyöngeségek nem küszöbölhetők ki. A rendszerbefoglalt jobboldali elhajlásokkal szemben a pártnak élesen és határozottan fel kell vennie az ideológiai harcot és ezeket az elhajlásokat gyökereitől ki kell irtania a pártból, épen azért, mert ezek az elhajlások a párt döntően fontos stratégiai kérdéseire vonatkoznak, elhomályosítják a párttagság előtt azokat az objektív gazdasági és politikai körülményeket, melyek a párt stratégiáját meghatározzák. Ezzel lehetetlenné teszik, hogy a párttagság megértse és helyesen alkalmazza a párt politikai vonalát.

V. A MAI HELYZET FŐPROBLÉMÁI.

1./ A magyar politikai életben belül lefolyó átcsoportosulás és a Bothlen-rendszer külpolitikai kudarcának következményei 3 főirányban nyilvánulnak meg, melyek egymással legszorosabban összefüggnek, ugyanannak a folyamatnak különböző mozzanatai. A pártnak ezekre tehát mindig úgy kell reagálnia, hogy ez az egység minden napi küzdelemben látható és a tömegek számára érthető legyen. Ezek a főkérdések: a./ A demokratikus reformok, a polgári demokrácia teljes likvidálása, mégpedig demokratikus formák között. b./ A fassizálás rendszeres kiépítése, minden jel szerint "nyugati", nem olasz formák közt /kötelező békéltető biráskodás/ tehát nem ellentétben a "demokráciával." c./ Készülődés a Szovjet unió-ellenes háborúra, a háboru mint a nemzeti egységfront összekovácsolója.

2./ Ezzel a pártnak a demokratikus reformokhoz való viszonya olyan élesen van feltevé, mint még eddig soha. A párt régi vonala úgy a köztársaság kérdésben, mint a készülő választójogi blokkhoz való viszonyban helyes volt és helyes volt az ozzalszomban meg nyilvánuló jobboldali álláspontnak /Julius/ éles visszautasítása. De a mostani helyzet kérdést élesebben teszi fel és konkrétobb állásfoglalást kíván. A KMP odig is helyesen leplezte le, hogy az u.n. demokratikus reformok pártjai nem küzdenek komolyan még a polgári demokratikus reformokért sem. A mostani helyzet azonban olyan, hogy meg van adva lehetősége annak, hogy a polgári reformok ilyen olárulása, a fassizált államgépezetnek

demokrata köntösbe való öltöztetése, ami valamennyi polgári párt, tehát a szociáldemokráciát beleértve, közös megegyezésével történik, széles tömegek előtt nyilvánvalóvá válik. A tények mind világosabban mutatják, hogy ma Magyarországon a KMP az egyetlen párt, mely keményen küzd a polgári demokráciáért. Ezt a harcot a pártnak széles tömegharccá kell kifejlesztenie, mely harenak tul kell terjednie a proletariátus körén. Ennek a harenak, mely az egész Bethlen-rendszer megbuktatására irányul, központi jelszava: a proletariátus és parasztság demokratikus diktatúrája.

A. Demokratikus diktatúra.

3./ A VI. világkongresszus által elfogadott program Magyarországot igen helyesen azok közé az államok közé sorozta, melyekben a proletárforradalomba való átmenet alkalomával a demokratikus diktatúra kérdése döntő szerepet játszik. A pártnak tehát ezt a kérdést minden lehető eszközzel világossá kell tennie elsősorban a párttagság, azután a legszélesebb dolgozó tömegek előtt. A kérdés tisztázásánál nagyon kell vigyázni a következőkre: a./ Harcolni kell a munkásság körében a szocdem párt politikájában való csalódás folytán létrejött nihilizmussal szemben a polgári demokráciát illetőleg. A marxizmus felfogását - a polgári demokrácia mint legalkalmasabb küzdőtér a proletariátus részére - népszerűsíteni kell a párttagság körében és meg kell értetni, hogy ennek a harctérnek létrejöttéért kemény, forradalmi harcokra van szükség. Az 1917-es orosz és az 1918/19-es magyar forradalmak tapasztalatait kell itt levonni és népszerűsíteni/Lenin 1917 tavaszán: "Oroszország a világ legprogresszívebb demokráciája". b./ Már előre is harcolni kell minden olyan felfogás ellen, amely azt állítja, hogy a demokratikus diktatúra egy átmeneti kormányforma a Bethlen-rendszer és a proletárdiktatúra között, olyanformán, hogy most a Bethlen-rendszer van, aztán kivívjuk a demokratikus diktatúrát és ha azt kiépítettük és teljesítettük, majd akkor jön el az ideje a proletárdiktatúrának. A demokratikus diktatúra formái a lehető legkülönbözőbbek. Lenin 1917 elején Kamenovól szemben, aki a pártot le akarta szögezni a demokratikus diktatúra 1905-ös formájához, hangsúlyozta, hogy az 1917-es forradalom elején a demokratikus diktatúra sajátos formák között valósult meg: a munkás- és katonatanácsok által gyakorolt ellenkormány volt ez a forma. A demokratikus diktatúra tehát, mint a polgári demokrácia tökéletes megvalósítása, a szó legszorosabb értelmében esatater, a döntő csata területe burzsoázia és proletariátus között. Természetesen egyben ennek a harenak egyik legfontosabb eszköze, lehetőség a legszélesebb tömegekhez szólni, széles tömegeket forradalmi öntevékenységre buzdítani és vezetni, lazítani azokat a szervezeti és ideológiai formákat, amelyek segítségével a burzsoázia "normális időben" a dolgozó nép széles tömegeit dezorganizálja, megteremtteni azokat a szervezeti formákat, melyek segítségével a dolgozók széles tömegei érdekeiket a burzsoáziával szemben érvényesítik. A demokratikus diktatúra tehát, bár konkrét célkitűzései, közvetlenül megvalósítandó követeléseinek szorosán kötött osztálytartalma nem mutat tul a polgári társadalom keretein, sőt a polgári demokrácia legtokéletesebb megvalósulása, mégis a kapitalizmus mai fejlettségi fokán elvileg összeférhetetlen a burzsoázia gazdasági és társadalmi uralmának fennmaradásával. /1793-ban a teljes demokrácia megvalósítása még nem állt elvi ellentétben a kapitalizmus uralmával, sőt elősegítette azt./ Ezért állott be úgy a Kerenszki-, mint a Károlyi-forradalomban szükségképen az a helyzet, hogy a forradalom kitörését követő "legfejlettebb demokráciát" a burzsoázia rövidesen leépíteni igyekezett, arra törekedvén, hogy minél hamarabb helyreállítsa a kapitalizmus uralmát biztosító "normális demokráciát", azt az állapotot, amikor az újra rendezhető állami apparátus, a társadalmi szervezkedések, a burzsoázia gazdasági fölénye stb. következtében a tömegek öntevékenysége ismét megszűnik, a tömegek ismét dezorganizáltak a burzsoázia és annak ügynökei, elsősorban a szociáldemokrácia által. A demokratikus diktatúra tehát, bár közvetlen tartalmában nem megy tul a polgári társadalmon, dialektikus átmeneti forma vagy a proletárforradalom - vagy az ellenforradalom felé. A demokratikus diktatúránál, mint megrögzített, "alkotmányba foglalt" fejlődési szakasz nál való megállás szükségképen az ellenforradalom győzelmét jelenti. A demokratikus diktatúra tehát nem érthető másképen, mint az a konkrét átmenet, amelyen keresztül a polgári forradalom átlendül a proletárforradalomba. "Nincs kínai fal a polgári és proletárforradalom között." /Lenin/ c./ Ezért igen pontosan meg kell értetni a párttagsággal a polgári demokrácia ellentétes funkcióit aszerint, hogy ebben a demokráciában a burzsoázia-e a politikailag uralkodó osztály, vagy pedig - a gazdasági kiszákmányolás fennmaradása mellett - át kell engednie, legalább részben, a hatalmat a dolgozók széles tömegeinek. Az első esetben a demokráciának az a funkciója, hogy szétporlassza, félrevezesse, dezorganizálja a dolgozó tömegeket. A második esetben, hogy aláássza, dezorganizálja a burzsoázia politikai és gazdasági uralmának fenntarthatóságát, hogy önálló cselekvésre szervezze a dolgozó tömegeket. A kommunistáknak tehát a demokrácia értékét vagy értéktelenségét illetőleg úgy kell feltenniük a kérdést, melyik osztálynak uralmát dezorganizálja a demokrácia? Vajjon a burzsoázia szempontjából konszolidációs vagy destruktív hatású-e? /A szociáldemokrácia u.n. harca a demokratikus reformokért mindig a konszolidáció jegyében, a forradalom megelőzése érdekében folyt le./ A demokratikus diktatúrának minden egyes jelszava tehát ebből a szempontból, a tömegek mozgósítása és a burzsoázia dezorganizálása szempontjából itélendő meg. Így pl. a termelésnek akkor aktuálissá váló proletár-ellenőrzése, amellyel szemben nem szabad olyan illúziókat táplálni, mintha ennek magára a termelésre valamelyes "konszolidációs" kihatásai lennének, a burzsoázia szabotázsának leleplezése, esetleg megtörése csak - mint a hatalomért való harc, a tömegek mozgósításának egy szakasza bír értékkel.

4./ Ha a demokratikus diktatúrát, mint konkrét stratégiai jelszót akarjuk alkalmazni a mai korszakban, akkor tisztában kell lennünk azzal, hogy a háboru utáni imperializmus mostani harmadik szakaszában /VI. világkongresszus megállapítása/ mit jelent és milyen formákat vesz föl a demokrácia a burzsoázia uralmának konszolidálása érdekében. Ezt a kérdést az európai dolgozók széles tömegeiben erősen elhírhelyesítte az a tény, hogy Európa

legtöbb országában a demokrácia polgári forradalmak eredményeként jött létre, hogy az ollymennyiségű és kiszámíthatatlan osztályok évszázadokon, vagy legalábbis évtizedeken keresztül együttműködtek a burzsoáziával a háberi abszolútizmus megbuktatásáért, a polgári demokrácia kivívásáért. Ezért nehezen ismerik fel az imperializmus folytán létrejött teljes új helyzetet, pedig annak a helyzetnek ugyancsak iskolapéldája áll előttük az Amerikai Egyesült Államok demokráciájában, ahol a burzsoáziának mint kizárólag uralkodó osztálynak/melynek nem kellett háberi uralmat megbuktatnia, proletár és félproletártömegek segítségével/sikerült a demokráciának olyan formát megteremtetni, amelyek megadják a tőkés szabad fejlődésének, forgalmának és terjeszkedésének minden lehetőségét, melyek tökéletesen megőrzik a demokrácia külső formáit, ahol azonban a dolgozó tömegeknek a valóságos politikai vezetésre egyáltalán semmi befolyásuk nincsen. Amerika a mai burzsoáziának nemcsak gazdaságilag, hanem politikailag is az ideálja. A nagy "nyugati demokráciák" politikai fejlődése az utolsó években mindinkább arrafelé halad, hogy különböző formák között egy ilyen demokráciát valósítson meg. A munkástömegekben az előbb említett fennálló hagyományoktól eltérően, melyek különösen Franciaországban nagyon élevesnek, de hatékonyak Németországban is, ezeket az illúziókat elsősorban a szociáldemokrácia politikája támogatja. A szociáldemokrácia, mely az orosz forradalmat közvetlenül követő időben a proletárdiktatura elleni agitációra összpontosította erőit, ma mindazonáltal azert van hogy egy ilyen amerikai típusú demokráciát segítsen létrehozni Európa minden államában. Ennek az állásfoglalásnak igen komoly gazdasági okai vannak a munkásbürokrácia szempontjából. A háború utáni imperializmus ugyanis, különösen az új világháború előkészítése szempontjából, de a világpiacért folytatott elkeseredett verseny miatt is arra van kényszerítve, hogy a háború előtti típusú szakszervezeti harcot semmiféle formában ne tűrje: fassizálja a szakszervezeteket. Ennek a fassizálásnak igen különböző utjai vannak. Az egyik típus a Mussolinié, aki kispolgári-középparaszti ellenforradalom segítségével szétzúzta a régi szakszervezeteket és egészen újakat állított a helyükbe. Ez a megoldás úgy a burzsoázia, mint a munkásbürokrácia részére veszedelmekkel jár. A burzsoáziának nagy erőfeszítésébe kerül a kispolgári ellenforradalmat nagyburzsoa konszolidációvá átválttatni, a munkásbürokrácia egyrésze pedig elveszti munkásmozgalmi pozícióját /olasz emigráció/, amelyik része pedig beilleszkedik a fassizista rendszerbe, veszélyesen szembekerül a munkástömegekkel. Ennél a megoldásnál egy a nagyburzsoázia, mint a munkásbürokrácia szempontjából kedvezőebbnek számítanak és veszélytőlonebbnek látszik az a módszer, amely Németországban a kötelező békéltetőbíráskodás révén már megvalósult s amely Angliában a szakszervezeti törvény által részben életbelépett és melyet a mondizmus van hivatva megkordozni. Világos, hogy mindkét rendszernek osztálytartalma, amennyiben az a proletariátusra vonatkozik, ugyanaz. Csak a módszerek különböznek, persze ez a módszerbeli eltérés azt jelenti, hogy mindegyik esetben más-más rétegek gyakorolják a fassizált államán az uralmat, illetve más-más arányban részesülnek abban az uralomban. Ebből a helyzetből értetetővé válik, hogy az egész nemzetközi szociáldemokrácia ma így teszi fel a kérdést: Demokrácia vagy fassizmus? És ezzel a kérdésfeltevéssel elvárja a munkások előtt a mai, az imperializmusban lehetséges demokrácia valóságos osztályjelait: az osztályharc lefolyását, a bérharcok intézményes lehetlennét, a szakszervezetek fassizálását, a szociáldemokrácia és szakszervezeti bürokrácia belonóvását a fassizált államgépezetbe. Ennek az egész rendszernek háborút előkészítő konkvenciái a legvilágosabban láthatók Paul Boncour mobilizációs törvényjavaslataiban, mely különben szintén amerikai mintákra megy vissza. Tehát ahogy a proletárforradalom első szakaszában legelsőrangú feladat volt a diktatura hamis kérdésfeltevését leleplezni és megmutatni, hogy az igazi kérdésfeltevés így szól: burzsoádiktatura vagy proletárdiktatura - úgy most elsőrangú feladat leleplezni a demokrácia vagy fassizmus kérdésfeltevés félrevezető mivoltát. Kimutatni, hogy a most meginduló demokratikus fejlődés nálunk épűgy, mint a "nyugati demokráciában" s a fassizálásnak egy válfaja, mely előlertébe az olasz típusú nagyburzsoázia és munkásbürokrácia összeműködésén alapszik. Ezért kell a demokrácia vagy fassizmus jelszavával szemben az "osztály az osztály ellen" jelszavát állítani, a dolgozó rétegeknek mozgási lehetőséget biztosító demokratikus követelésekért való harcot: harcot a demokratikus diktatúráért.

A háború utáni imperialista korszakban a termelési rend megváltozásával alapvető változáson megy keresztül az állam szerepe is. Állam és kapitalista termelés szoros kapcsolata, egyrészt mint az állam folyton növekvő befolyása a tőkés termelés, tőkeelhelyezés, tőkeakkumuláció stb. lehetőségeire, másrészt mint a nagytőke /banktőke és általa vezetett nehézipar/ egyre növekvő befolyása az államra. Nagytőkének és államnak ilyen szoros összefonódása már a háború előtti fejlődésben jelentkezett, a háború alatti és utáni fejlődés őrísi mértékben fokozta ezt az összefonódást. Az osztályharc növekvő élesedése pedig mindjobban arra kényszeríti az államot, hogy ezzel szemben intézményes biztosítékot teremtsen. A tömegek dezorganizálása, befolyástalanná tévése az államéletben, a munkásság osztályharcának törvényes formákkal való eltiltása nem új dolgok, de most új összefüggésekben jelentkeznek. Mert: a/ A tömeg politikai súlya és politikai színvonala ma sokkal magasabb, mint régebbi fejlődési szakaszokban. De ezzel szemben: b/ A nagytőke rendelkezésre álló befolyásoló eszközök is sokkal fejlettebbek /sajto stb./ c/ Teljesen új mozgatórétege támogatja. Itt is az Egyesült Államok az ideál. De ehhez képest Európában alapvető politikai és gazdasági különbségek állanak fenn: a/ A munkásosztály felső rétegét Amerikában /mint a háború előtti európai imperialista államokban/ az akkumuláció, a tőkeexport, az extraprofit őrísi mérve és gyors szaporulata miatt anyagilag ki lehet elégíteni. Ennek a fejlődésnek európai bázisa nagyon keskeny. b/ A munkásság osztályharcos tendenciái, melyek Amerikában hiányoznak. c/ Európa számos államában csak a háború utáni időtől politikailag uralkodó osztállyá a burzsoáziát /Németország/, vagy juttatott nőki a réginiél nagyobb részt a politikai vezetésben /Magyarország/. Ezért a politikai demokrácia összeegyeztetése a tömegek tényleges befolyástalanságával, az osztályharc intézményes vagy

öröszakos lefojtásával Európában nem érte el és nem is fogja elérni az amerikai ideált. Ez nem gátolja meg a burzsoáziát és a munkásburokráciát abban, hogy ne igyekezzék az amerikai típust megközelíteni. De ennek alapjai ingadozóbbak kell, hogy legyenek az amerikainál és ezért a fassizmus "klasszikus" /olasz/ típusának lehetőségét egy európai burzsoázia sem fogja soha teljesen elojtani; az osztályharc kiélesedése, a tömegeknek a burzsoáziáról való leszakadása esotéro mindig készenlétben fogja tartani ezt a lehetőséget is. Ezért a mai imperialista-kapitalista állam egyszerre igyekszik a tömegeket politikailag teljesen befolyástalananná tenni és államilag /vagy "társadalmilag", állami felügyelet mellett/ összefogni, megszorozni őket. A fassizálás demokratikus formája ennek a kettős célnak legmegfelelőbb, de persze távolról sem egyedüli formája.

5./ A magyar fejlődés történelmi körülmények folytán lényegesen különbözik úgy az olasz, mint az angol típustól. Magyarországon a forradalom bukása kispolgári-középparaszti rétegeket juttatott uralomra. Ezeknek azonban nem sikerült sem szétverni, sem dezorganizálni a szakszervezeti mozgalmat, mégkevésbé sikerült, mint Mussolininek, a munkásságon belül hivatkozni. /Ennek az ellentétlenségnek oka igen meeszenően épen a forradalom bukásán, a munkásság demokratikus illúzióiban, illúzióiban a szocdem párttal szemben keresendő./ A kispolgári-középparaszti ellenforradalmat felváltó, annak szervezeteit az állampozetbe beépítő nagybirtokos-nagytőkes konszolidáció hosszú ideig ellentétes eszközökkel operált ebben a kérdésben és operál részben még ma is /paktum a szocdemekkel egyfelől, sask támogatása másfelől/. De a Bethlen-kormány az utolsó években gyors tempóban végzi az állami apparátus és a társadalmi szervezkedés olyan átépítését, amely rövidesen lehetővé fogja tenni számára az áttérést a "nyugati demokratikus" módszerekre /akár Bethlen, akár más hajtja végre ezt az átalakulást/. A legfontosabb ilyenirányu intézkedések: a Parlamenti házszabály kérdése, nagyszámu nyílt ajánlás szükségessége a titkos szavazások körülteiben; ami a rendszer részére minden veszély nélkül lehetővé tenné a titkos választásnak a vidékre, sőt a falura való kiterjesztését. b/ Uj sajtótörvény, mely a kaució magasságával és a fokozatos felelősség elvével könnyen törvényes uton megakadályozhat mindennemű ellenzéki sajtót, vagy az esetleg létrejöttet bármikor, ugyancsak törvényes eszközökkel megsemmisítheti. c/ A városi stb. autonómiák megszüntetése. b/ a főrendház mint a nagybirtok és nagytóke korlátlan érvényesülésének biztosítóka bármilyen parlament mellett. a/ Egyesülési és gyülekezési jog olyan rendezése, mely a mostani állapotot, munkások és parasztek egyesülési és gyülekezési jogának teljes elkobzását törvényes, sőt demokratikus formák közt megerősíti. f/ A falu fassizálása. g/ Fassiszta kulturpolitika. Végül mint legfontosabb: h/ A sztrájkjog elkobzása kötelező békéltetőbiróság révén. Ha ez az egész épület szilárdan áll, ugy semmi akadály sincs többé, hogy a Bethlen-rendszer, vagy esetleges liberális utódja át ne térjen az általános titkos szavazati jogra, ne építse le az összes rendkívüli törvényeket és rendeleteket, szóval ne holyozkedjék a tökéletes nyugati demokrácia álláspontjára. Ennek a demokráciának lenne a legitim király az igazi megkoronázása. Ez a demokrácia lenne társadalmi bázis a magyar ellenforradalom részére, hogy Anglia szolgálatában háberuba menjen a Szovjetunió ellen. Az egész pölgári demokrácia, az összes pölgári demokratikus reformok ilyen demokratikus likvidálását illetőleg teljes az egység Bethlentől Kis Jenőig. A kispölgári fassiszták ellentállása ezzel a blokkal szemben nem sokat számítanak. A demokrácia ilyen rendszerének leglelkesebb híve és hirdetője a szocdem párt. A kapitalista termelés erősödésével, a forradalomtól és az ellenforradalomtól való távolodással párhuzamosan a konszolidált magyar ellenforradalom tehát bőlép a "nyugati fejlődés" korszakába. A KMP az egyetlen párt, amely a Bethlen-rendszerrel szemben a demokratikus reformokért való igazi küzdelmet képviseli.

6./ Ebben a harcban, amely szükségképen a demokratikus diktatúráért való harcban éri el csucspontját, a pártnak fenn kell tartania régi jelszavát, a köztársaságot. Mindaddig, amíg a nagybirtok és nagytóke háberitatlan és zökkenőnélküli uralmának kifejezője és megkoronázója a legitim király, addig a széles tömegek felé a köztársaságért vívott harc reprezentálja az összes szabadságjogokért, egyesülési, gyülekezési jogért, sztrájkjogért, stb. vívott harcot. Ennek a jelszónak propagálásában nem szabad, hogy megteveszzen bármely kommunisztát a szocdemek u.n. köztársasági propagandája. Ellenkezőleg, rá kell mutatni arra, hogy a köztársasági jelszó a szocdemeknél nem jelent mást, mint falazást a legitimizmusnak, vadászkutya szerepet a kispölgári, Albrecht-párti fassisztákkal szemben. Természetesen a köztársasági jelszót ezután sem szabad a pártnak izoláltan kiadnia. A köztársasági jelszó csak úgy szerepelhet, mint harc a demokrácia egészéért, köztársaságért élén a parasztság és munkásság kormányával, mint harc a demokrácia demokratikus likvidálása ellen, mint az "osztály osztály ellen" jelszó megvalósítása, mint gyülokoztes a demokratikus diktatúráért vívandó harcra. /Ez az állásfoglalás a köztársaságot illetőleg azonban csak addig érvényes, amíg a nagybirtok és nagytóke szövetsége a legitim királyság álláspontján áll. Ha ezt -külpolitikai okokból- feladná és egy német-osztrák típusu burzsoáköztársaságot valósitana meg, akkor a KMP-nak anélkül, hogy stratégiai vonalán változtatna valamit, taktikai jelszavait revidálni kellene./

7./ Ezt a harcot a munkásság számára a legszorosabb összefüggésbe kell hozni a szigorú értelemben vett munkáskövetelésekkel. Ki kell mutatni, hogy az egész demokratizált fassizmusnak középpontjában a munkáscsotály életszínvonalának leszállítása, a sztrájkjog elkobzása áll. Tehát a demokratikus diktatúráért való küzdelmet állandó összefüggésben kell a munkások elé tárni a fassizálódás, a kötelező békéltetőbiráskodás elleni harccal. Természetesen ebbe a harcba bele kell kapcsolni az összes demokratikus szabadságjogok /egyesülési- és gyülekezési jog, sajtószabadság stb./ gyakorlati jelentőségének kimutatását a munkások napi osztályharcára, fel kell venni a harcot a munkások megzsi szabadságért az üzemekben /bizalmrendszer, üzomi bizottság/, állandóan le kell loplezni a rendszer gyakorlatát a munkásság minden megmozdulásával szemben /tolencolás, esendörök szorocso, bányász- és földmunkássztrájkoknál stb./, egyszóval a pölgári szabadságjogokért való

harcot össze kell kapcsolni a munkások mindennapi szükségleteivel. A szociáldemokrácia érvelésének, a demokratizált fassizmusba való szerves beilleszkedésének leleplezését éppen ezekkel a mindennapi kérdésekkel kapcsolatban kell végrehajtani. Amennyire azonban küzdelem kell minden nihilizmussal szemben, mely a polgári szabadságjogokat illetőleg megnyilvánul, annyira előtérbe kell állítani mindig az egész demokráciának - a polgári társadalom keretein belül, tehát még a demokratikus diktatúrán belül is - relatív értékét a munkásság szempontjából. "Kizsákmányoló és kizsákmányolt, burzsoá és proletár között nem lehet egyenlőség." /Lenin/ A polgári demokrácia legtokéletesebb megvalósítása még nem szünteti meg a munkásság kizsákmányolását.

8./ A magyarországi fejlődés sajátossága az, hogy viszonylag fejlett és folyton fejlődő kapitalizmus mellett a földbirtokeloszlás hűbéri formája változatlanul megmarad, sőt a földbirtokreform következtében inkább rosszabbodott, mint javult. Bár az uralkodó osztályok egyes, a szentri-provincialisizmuson felülemelkedő tagjai tisztában vannak azzal, hogy a földbirtokeloszlás mai állapota egy parasztforradalom csiréit hordja magában és ennek megelőzése kedvéért új földreform lehetőségéről beszélnek, mégis a nagybirtok és nagytőke folyton erősödő összenövési folyamata mellett objektíve ki van zárva annak lehetősége, hogy a földbirtokeloszlás reformista uton csak némileg is megváltozzék. A közepparasztságnak és méginkább a parasztság alsó rétegének nincs pártja. A városi kispolgári pártok és a szociáldemokrácia ebben a tekintetben is fenntartás nélkül mennek a nagytőke után. Ezen a fontos területen is tehát a KMP marad az egyetlen párt, amely a polgári forradalom követeléseinek következetes végigvitelét írja zászlójára: a nagybirtok kártalanítás nélküli elkobzása, a föld forradalmi elfoglalása, ingyen föld a parasztnak! Ennek következetes propagandája nélkül, oltás nélkül ennek megvalósítása érdekében a munkások és parasztszövetsége; a demokratikus diktatúra üres frázis marad. A KMP-nak mindent el kell követnie, hogy ennek a programnak minél szélesebb földmunkás- és szegény parasztrétegeket nyerjen meg. Fel kell használnia e célból a munkásság ama rétegeit, melyek a faluval való kapcsolatot még nem veszítették el. Földmunkáskapcsolatok rendszeres és szervezett kiépítése révén igyekeznie kell gyökeret verni a falu alsó rétegeiben. A parasztság bizalmának visszanyerése érdekében, amihez az ellenforradalomban vált családok objektíve nagyban hozzájárult, a pártnak kiméletlen önkritikát kell gyakorolnia a diktatúra hibás agrárpolitikája felett, kortalás nélkül ki kell mondania, hogy a párt ebben a kérdésben megváltoztatta a diktatúra alatti álláspontját. A párton belül pedig mindenkivel meg kell érttetni, hogy itt a párt döntő stratégiai kérdéséről van szó, a hatalom meghódításának, a proletariátus felszabadításának multhatatlan előfeltételéről. Tehát nem szabad semmiféle olyan szempontnak érvényesülnie, hogy "ez még nem szocializmus", hogy a termelés folytonosságának érdekei, a városi munkásság ellátásának érdekei mást kívánnak stb. Az egész párttagságnak meg kell értenie, hogy itt a polgári forradalomból a proletárforradalomba való átmenet alapvető kérdéséről van szó, hogy a nagybirtok és nagytőke uralma Magyarországon csak egy ilyen forradalom útján dönthető meg, hogy a hűbériség maradványait csak a kapitalizmus megdöntésével együtt lehet kigyomláni.

B. Harc a szakszervezetek fassizálása ellen.

9./ A demokratikus diktatúráért vívott harcnak a munkásság részéről - ma középpontjában a fassizálás elleni harc áll: az osztályharcos szakszervezetek védelme az állami apparátus és az abba bolenő munkásburokrácia ellen. A munkásságnak spontán ellenállását a készülő, a megvalósulás felé közeledő fassizálással szemben a burokrácia azzal igyekszik hamis végányra vinni, hogy azt az illúziót ébreszti a munkásokban, mintha a fassizmus veszedelme kizárólag azok kispolgári szárnya részéről fenyegetne, mintha a sasok és azok állami védnökei jelentenék a központi veszedelmet. A Népszava állandóan ennek a felfogásnak csinál propagandát és úgy tünteti fel, mintha a kormány "felvilágosult" tagjai, tehát Bethlen, Vass József, Klebelsberg Ondorral néznék Sztranyavszky machinációt a sasokkal. Ez falazás a fassizmus igazi előkészítésének, aminok felismerése és kiméletlen leleplezése természetesen nem jelenti azt, mintha a kommunistáknak nem kellene a legelősebb harcot folytatniuk a sasok ellen, élére állni minden spontán harcok ellenük, sőt igyekezni ilyen harcokat minél gyakrabban és minél intenzívebben kiváltani. De az igazi veszedelem abban van, hogy a burokrácia bolenő az állami apparátusba, hogy teljesen függetlenítette magát a munkástömegektől és ennek a függetlenségének keres véglegesen szilárd bázist a kormánnyal való szövetségben, hogy a szakszervezetek megszűntek osztályharcos szervezetek lenni, átalakultak üzleti vállalatokká /gildszocializmus stb./, hogy a burokrácia évek óta tudatosan küzd minden sztrájk ellen, hogy rendszeres agitációval kezdeményezte a kötelező bíraskodást és szívós propagandája segítségével Pilisvörösváron meg is valósította, hogy minden kérdésben támogatja a nagyburzsoázia politikáját /iparpártolás, falu és város ellentét/, hogy aktíve és passzíve elősegítette a racionalizálás zavartalan és kizárólag a munkásosztály hátán való végigvitelét.

10./ Ahogy a burokrácia ilyen függetlenedése a munkásmozgalomtól a fassizálást készíti elő, úgy a munkásság harcra a burokrácia ellen egyben ösztönös harcra a fassizálással szemben: A KMP-nak ebbe a harcra bele kell kapcsolódnia, ezt a harcot tudatosítania kell, szemben a pusztán szakmai és szindikalista, tehát apolitikus és ezért a fassizmus felé hajló felfogásokkal. E célból egyrészt ki kell emelni a burokrácia elleni harcot a pusztán szimptomák elleni küzdelemből, fel kell tárnia a munkások előtt, meg kell érttetnie a munkásokkal a burokrácia egész politikájának /panama, korrupció, szakszervezeti demokrácia hiánya, kizárások, sztrájkpolitika/ különleges osztálytartalmát, társadalmi cka-it és szükségzerű következményeit. Ugyanakkor azonban meg kell érttetni a munkásokkal, hogy a burokrácia ellen vívott jogosult harc csak akkor lehet eredményes, ha azok osztályiról politikájával ösztályharcos követeléseket állítunk szembe és azokat teljes energiával igyekszünk megvalósítani. Tehát harc kollektív sztrájkokért, a bizalmi rendszer visszahódításáért, kiépítéséért és harcok tartalommal való megtöltéséért, üzemi bizottsá-

gokért, munkanélküli segélyért, békerelőbérért, 8 órai munkaidőért.

11./ A magyar munkásság többsége azonban ma szervezetlen. A fassizmus elleni küzdelem csak akkor lehet eredményes, ha ezeket a szervezetlen tömegeket sikorúl osztályharcos szervezetekbe ismét bevonni. Hogy ennek lehetősége meg van, azt bizonyítja a szervezetlenség már fentebb jellemzett karaktere és összetétele, bizonyítja az üzemi sztrájkok, ahol együttműködtek a szervezettekkel, sőt harcoltak olyan helyeken is, ahol szinte egyáltalában nem voltak szervezett munkások. /Küzdeni kell tehát olyan felfogások ellen, melyek lebecsülik a szervezetlenséget: Robert/. A szervezetlenség rendszeres megszűntetése, osztályharcos szakszervezetekbe való bevonása annyival is inkább fontos, mert a mai helyzetben, mint kiemeltük, a bürokrácia viszonylag kicsiny szakszervezeti taglétszám mellett is végrehajthatja az állami apparátusba való belenövését, a fassizálódást, feltéve, hogy a nagy munkástömegek nincsenek osztályharcos szervezetekben egyesítve.

12./ Ezzel azonban felmerül az osztályharcos szakszervezetek megvédésének központi, a párt taktikájában fordulópontot jelentő kérdése: megőrizni - de hová? A párt eddig teljes erővel azon volt, hogy a bürokrácia árulása következtében kivált, vagy a bürokrácia által az árulás elleni küzdelemért kizárt baloldali munkásokat visszavigye a szakszervezetekbe, hogy a szakszervezeteken belül vegye fel a harcot a bürokrácia ellen, hogy a szervezetlenséget bevigye, illetőleg visszavigye a szakszervezetbe. /Toborzó bizottságok/. Ebben a törekvésében a párt nem mindig tudott eredményeket elérni. /Esztergályosok, budapesti l.s.z. cipészcsoporth, földmunkások és MSZMP/. A munkások, igen gyakran a legjobb baloldali munkások elkeseredése a bürokráciával szemben, csalódása a szakszervezettel olyan mély és elementáris, hogy a "vissza a szakszervezetbe" jelszó mechanikus alkalmazása nemcsak nem vezetne sikerre, hanem igen könnyen izolálhatná a pártot épen a legjobb munkásoktól tekintélyes részétől. Felmerül tehát nálunk is, úgy mint számos külföldi országban annak szükségessége, hogy a bürokrácia elleni harcot ne korlátozzuk a szakszervezetben belüli ellenzéki mozgalmak kialakítására, a szakszervezetek meghódítására, hogy ne kössük meg kezünket a szakszervezeti alapszabályokhoz a minden áron bennmaradáshoz való ragaszkodással. Ezzel pedig élesen felvetődik az új szakszervezetek alakításának szükségessége. Olyan esetben pl. mint a Memosé volt, amikor a munkások tagdíjai a csődtömeg javára folytak be, lehetetlen lett volna a munkásoknak azt mondani, hogy ériék be ellenzékiességgel és bírdalattal a szakszervezetben belül. Azonban egy ilyen kérdésben való határozott kiállás szükségképpen maga után vonhatja az így fellépők megrendszabályozását, kizárását és ezzel új szervezetek megalakításának szükségességét. Ez kétségteljesen fordulatot jelent a párt szakszervezeti taktikájában. 1925-ben a MSZMP megalakítása még képes volt -legalább részben- megállítani a már akkor meginduló szakadási folyamatot /1922-es paktum hatása/, de ma a fassizálódás annyira előrehaladt, hogy ezt a folyamatot megállítani nem lehet, ez a párt akaratától függetlenül is végbomog /lakatosok kiválása, Általános Munkás Szövetség/. Ha a párt ezekkel a mozgalmakkal szemben merően hangsúlyozná a szakszervezetek mechanikus egységét, nemcsak izolálná a tömegektől, hanem ezeket az ösztönös mozgalmakat serűsükra hagyná, nem volna képes őket osztályharcos tartalommal megtölteni, az ösztönösség színvonaláról az osztálytudat színvonalára felvinni. Ha pedig a párt ezt akarja, akkor kötelessége az ilyen mozgalmakat nemcsak támogatni, hanem élükre állni, azoknak irányt, célt, programot, osztályharcos tartalmat adni. Ez az adott esetben azt is jelenti, hogy a párt új szervezetek megalakításában kezdeményező szerepet játszik.

Ebben a kérdésben a pártnak mindenkor a konkrét helyzet világos felismerésére és hajlékony taktikára van szüksége. Amilyen opportunizmus volna az itt vázolt szükségszerűséggel szemben elzárkózni és nem levonni annak minden következményét /ami ellentétbe hozná a pártot a V.Sz.I. IV. és a K.I. VI. világkongresszusának határozataival/, olyan bizonyos, hogy semmiképpen sem szabad mechanikusan, sportszerűen a szakszervezetek szakítására dolgozni. Ott, ahol még nem alakult ki komoly ellenzék, ahol nincs még komoly tömegelkeseredés a bürokráciával szemben, vagy ahol a szakszervezeti ellenzéknek még módjában áll a szakszervezetben belül komoly munkát kifejteni, esetleg szakosztályokat vagy helyi csoportokat meghódítani és rajtuk keresztül osztályharcos politikát folytatni, ott világos, hogy a párt frakciója révén a régi vonalon kell, hogy dolgozzék. /Tehát itt a toborzó munka épügy az előtérben marad, mint azt a párt régi határozatai előírják./ A párt taktikájában beállt fordulat az ilyen munkára persze annyiban van kihatással, hogy -amennyiben egy így megszorozott ellenzék összuútközésbe kerül a bürokráciával- ilyen hdűgkon is felmerülhet a szakadásnak, az új szakszervezet megalakításának kérdése. A szakszervezeti ellenzéki mozgalmak taktikájára ez a fordulat tehát annyiban hat ki, hogy nem állnak többé a minden áron való bontmaradás, a minden áron való lejátszó ellenzék álláspontján. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a szakadást provokálni akarják. Ha a KMP azt hirdeti, hogy a bürokrácia a bűnös a szakszervezeti egység megbontásában, ha a tömegek előtt a bürokráciára hártja a felelősséget a szakításokért, úgy ez egyáltalában nem taktikai sakkozás. A szakszervezeteket csakúgyan a bürokrácia szakítja azzal, hogy szakít az osztályharcos munkásmozgalmakkal, mely alapvető szakításnak az egyes esetekben létrejövő kizárások és kiválások szükségszerű következményei. Ha tehát a párt úgy viszi taktikailag az ellenzéki mozgalmat, hogy a szakítás édiuma mindig a bürokráciát terhelje, akkor csak arra törekszik, hogy a konkrét taktikai helyzet kifejezője és ne meghamisítója legyen az objektív történelmi helyzetnek.

A párt tehát azon van, hogy az ellenzéki mozgalmakat minél szélesebb tömegmozgalmakká fejlessze fel, hogy a létrejövő kiválások alkalmával komoly tömegszervezetek alakuljanak és ezért ellene van minden olyan szakadási mozgalmaknak, melyet tömegbefolyás nélküli kis csoportoskák hajtanak végre, mert ez kitérészt jelent a bürokráciával megvívandó harc elől. Méginkább ellene van a párt az egyes munkások kilépésének vagy kiválásának, a kilépés politikum kell, hogy legyen, mely a tömegekre radikalizálóan hatson. Az egyéni, zajtalan kiválás opportunizmus. Ez a megállapítás azonban nem jelenti azt, mintha az új szervezetek jelentőségét kezdeti taglétszámuk, a szakadás alkalmával kivált szakszervezeti

tagok száma határozná meg. Bár arra kell törekedni természetesen, hogy kiválás esetén azok száma minél nagyobb legyen, mégis egyrészt illuzió volna azt hinni, hogy a mai viszonyok közt bármely szakszervezetben a tagok többsége azonnal csatlakoznék egy kiválási mozgalomhoz, másrészt az a vezérfő határozza meg az új szakszervezet jelentőségét, melyet az a szervezőtlenek nagy tömegére és a régi szervezetben bentmaradt baloldali elemekre gyakorol. A legfontosabb kérdés tehát arról gondoskodni, hogy az új szervezet magáévá tegye a párt esztályharcos követeléseit /8 órai munkaidő, stb./ és hogy minél hamarabb akciókkal mutassa meg a munkásságnak, hogy hajlandó és képes ezekért a követelésekért küzdeni. Ilyen esetekben a pártnak az új szervezet köré kell koncentrálni legjobbat, ezen keresztül érvényesíteni a maga politikáját. /Ebből szükségszerűen folyik, hogy ilyen esetben a régi szakszervezetben nem szabad toborzómunkát folytatni, hanem ezt az új szervezet érdekében kell koncentrálni. Hogy ilyenkor a régi szervezetben mekkora frakció marad benn és meddig működik ott, azt a konkrét körülmények határozzák meg./

13./ Az új szervezetek egyesítését a lehetőségig forszírozni kell. Ebben a tekintetben ma a pusztán szakmai programmal fellépő, ingadozó szervezetek /Hackspacher/ könnyebb munkaterületet képeznek, mint az Általános Munkás Szövetség. Tehát általában az újonnan kivált csoportokat inkább ide kell csatlakoztatni, de ezt természetesen szintén nem szabad mereven felfogni. Ez a kérdés -legalitási szempontoktól eltekintve- függ a frakció-munkaerőmennyétől úgy az esztályosoknál /Vasas-Szövetséggel való lepakálás megakadályozása/, mint az Általános Munkás Szövetségnél /szindikalista ideológia elleni küzdelem/. Törekedni kell az új szervezetekből alakuló új szakszervezeti központ kialakítása felé. Az új szervezetekben meg kell kísérlni a szervezkedésnek üzemi alapokra való helyezését. /üzemi befizetőhelyek, üzemi gyűlések/ és népszerűsíteni kell az ipari szervezetek gondolatát. Állandó és rendszeres propagandát kell folytatni a V.Sz.I. ideológiájának és törekedni kell arra, hogy az új szervezetek -persze illegálisan- szervezeten is csatlakozzanak a V.Sz.I.-hez.

14./ A legfontosabb taktikai feladatok egyike a szükségképpen különböző helyen szervezett régi és új szakszervezetek, Ált. Munk. Szöv. / baloldali munkások összeműködése. Ennek legfőbb biztosítója az egységes frakciómunka, mely a különböző helyen működő kommunistákat összefogja. /Minden ez ellen megnyilvánuló felfogással, pl. régi szervezetben és Ált. Munk. Szöv.-ben dolgozó cipészek ellentéte, fel kell venni az ideológiai harcot./ De ez magábanvéve nem elég az összeműködés biztosítására. Szükség van a tömegekre ható, a tömegek előtt látható összefogó szervekre: egységbizottságokra. Ezt a kérdést is igen hajlékonyan kell kezelni. Világos, hogy közvetlenül a szakadás idejében az egységbizottságok igen könnyen megzavarhatják a munkásokat, öntudatlanul, akaratuk ellenére eszközül szolgálhatnak a bürokrácia manővereinek. Az egységbizottságok formáját, megjelenési módját mindenkor a konkrét körülmények határozzák meg. Vannak esetek, amikor a sejt által kezdeményezett üzemi bizottság veszi át ezt a szerepet, konkrét akciók esetén üzemi sztrájkbizottság, mely esetleg később állandó üzemi bizottsággá, olyan üzemekben vagy szakmákban, ahol az új szervezetek dominálnak, azok toborzó bizottságai, stb. Amennyiben ezek a mozgalmak kiszélesülnek és elmélyülnek, szükségessé válik szakmai méretű egységbizottságok alakítása. Olyan szakmákban, ahol a kisüzem dominál, a szakmai egységbizottság szükségessége még égetőbb.

15./ A munkások ösztönös védekezésének a szakszervezetek fassizálása ellen másik alapvető megnyilvánulási módja az üzemi sztrájk. A bürokrácia akarata ellen kitérő, szervezetenek részvétellel folyó üzemi sztrájkok már ismertetőt nagy jelentőséggel mellett ezek kiváltása és vezetése a sejt munka központi feladata. Az üzemek önálló fellépése, önálló harcai, önálló szervezkedése /bizalmi rendszer, üzemi bizottság/ a legfontosabb és leghatályosabb védekezés a szakszervezetek fassizálásával szemben. Éppen ezért alapvető kérdés, hogy a párt a sejtek révén ne csak befolyásolja és vezesse ezeket a harcokat, hanem ezekben meg is mutassa az arcát, hogy hatást tudjon gyakorolni a többi üzem munkásságára, hogy ezt a harcot az egész munkásság harsává tudja szélesíteni a fassizálással szemben. A párttagságnak meg kell tanulnia a legális és illegális módszerek kombinálását: az embereket konspirálni, nem a pártot és politikáját; harcolni kell a régebbi korszakokból fennmaradt elbuvási ideológia ellen.

16./ Az üzem önálló harca, szembenállása a szakszervezettel a mai magyarországi viszonyok mellett objektíve már politikum. De a pártnak nem szabad beérnie a harcok ilyen pusztán objektív, tehát pusztán ösztönös politikai karakterével, hanem minden egyes esetben konkrét követelések felállításával kell törekednie a harc tudatos politizálására. Ennek első vonala a fassizálás elleni küzdelem, amely harcban fellépnek a demokratikus követelések is /bizalmi rendszerért való harc, szakmai nagygyűlések tartása, harc az uccáért, harc a hatósági beavatkozások ellen/. A pártnak minden ilyen esetben a konkrét kérdésekkel kapcsolatban fel kell vetnie a fassizálás elleni harc összes jelszavait és az egész kérdést a maga országos politikai jelentőségében tárgyalni a munkások előtt. Mint agitációs jelszónak kell szerepelnie lehetőség szerint a háború kérdésének is, abban az összefüggésben, hogy ez a fassizálás háborús előkészület, hogy tehát a fassizálás elleni harc - harc a háború ellen. Emellett: a/ Konkrét napi politikai követeléseket kell a lehetőség szerint felállítani. b/ Aktív harcot kell folytatni a sztrájkterörök ellen. c/ Ezt a harcot az uccáért való harcig kell kifejleszteni. d/ Harcolni kell a békéltetés ellen, úgy a békéltető bíróság döntése előtt, mint -ha lehet- annak döntésével szemben. Csakis ilyen nyíl és konkrét politizálásával a harcoknak lehet a szakszervezeti állományokat lelopózni és a hozzájuk tartozó komoly baloldali munkásokat rájuk leszakítani.

17./ A fassizálás elleni harc: élet-halálharc a szocialista párt ellen, mely a konszolidáció legfontosabb tartaléka. A demokratikus formák között végrehajtott fassizálás - a nagytöke háború nélkül uralkodni a főbb biztosítója. A szocialdemokrácia értékelésében nemcsak attól kell óvakodni, mintha az a demokratikus reformok ellenzéki pártja volna /Julius/, hanem attól az illuziótól is, mintha a fassizálás kérdésében éles ellentét vá-

Isztáná el a szociáldemokrácia két szárnyát, a szociálfassizta szárnyat a szociálibe-
 rális szárnytól. A fassizálás mai aktuális formáját illetőleg, a kötelező békítetöbír-
 kodást illetőleg a két szárny között teljes az egyetértés, a harmónia. Különbőség legfel-
 jebb abban van, hogy a bürokrácia egyik szárnya /Peyer/ hajlandó volna aktíve támogatni
 egy olyan típusú fassizálást is és abban d'Arragona szerepére vállalkozni, míg a másik
 szárny /Wolter és társai/ egy ilyen fejlődést csak passzív segítőnek elő. A szocdem
 párt kétségkívül veszített és állandóan veszít vonzerejéből a tömegekkel szemben, de op-
 portunista illuzió volna azt hinni, hogy mögötte már egyáltalában nem állnak tömegek, hogy
 a KMP győzelmes harcának a szociáldemokráciával szemben ma még csak rendőri, illegális-
 akadályai vannak. A legalitás-monopólium következtében a szocdem párt még mindig viszony-
 lag széles tömegeket tart közvetlenül befolyása alatt és adott esetekben -akár sztrájkokról,
 akár választásokról, stb. van szó- még szélesebb tömegeket tud mozgósítani. Éspedig nemcsak
 kispolgári és munkásarisztokrata tömegeket, hanem igazi munkástömegeket is. Ezt a helyzete-
 tet fel kell ismerni, szembe kell nézni vele, ha a párt feladatát teljesíteni akarja. Ez
 a feladat: harc a szociáldemokrácia tönkrötételéért, teljes megsemmisítéséért.

Ebből a feladatból a következő célkitűzések folynak:

a/ Párt és szakszervezet elválasztása. Köztudomású, hogy a magyar szocdem pártnak a
 szakszervezetek alkotják nemcsak a tömegbázisát, hanem anyagi létalapját is. A szakszer-
 vezetek elválasztása a párttól tehát a párt tönkrötételével lenne egyenlő. Ebben a tekin-
 tetben a MSZMP-szakadás korszakos jelentőségű volt a magyar munkásmozgalomban. Bármennyi
 MSZMP-tagot zártak is ki a szakszervezetekből, igen sok mégis bentmaradt, számosat vissza-
 vettek, sőt a szakítás hatása alatt előfordult az is, hogy kommunistáknak ismert munkások
 bentmaradtak a szakszervezetben. Az ilyen módon meglazult talaj lehetővé teszi, hogy a párt
 és szakszervezet elválasztása most már ne csak agitációs jelszó legyen, hanem akciójelszó
 is. A jelszót legalizálta az, hogy a centrista ellenzék is kiadta, ha teljesen hamis, in-
 dekálással, ha minden megvalósítási szándék nélkül is. A pártnak nemcsak a legszélesebb-
 körű agitációt kell folytatnia abban az irányban, hogy ezt a jelszót népszerűsítse a tö-
 megekben, hogy propagandát csináljon a szakszervezetek marxi felfogásának: a szakszerve-
 zet nyitva kell, hogy álljon minden osztályharcos munkás számára tekintet nélkül párthoz
 tartozására, hanem ezenfelül igyekeznie kell konkrét esetekben demonstratív megvalósítá-
 ni párt és szakszervezet különválását, befojzott tények elé állítani és állásfoglalásra
 kényszeríteni a párt és szakszervezet bürokráciát. Pl. a kivált lakatosok egyrésze, mely
 még mindig bent van a szocdem pártban és amely ellen a pártvezetőség nem mert semmit sem
 tenni, felytasson ott ahol tud, éles és natározott ellenzéki munkát, exponálja ki ezt a
 helyzetét, vegye föl ezen a vonalon a harcot a szocdem párttal szemben. A KMP törekedik
 arra, hogy a hozzá közelálló tömegek, pl. a kulturszervezetekben tömörültek, minél nagyobb
 tömegekben térjenek vissza a szakszervezetekbe, anélkül, hogy a szocdem pártba belépnének.
 Ott, ahol valamely szakszervezetben a párt befolyása erős, igyekezzen népszerűsíteni ezt
 a jelszót és konkrét, a munkásokat közelről érintő esetekben /paktálás a kormánnyal, na-
 cionalista fellépés, iparpártolás, békítetöbíraskodás, stb./ igyekezzen ebben az irány-
 ban akciókat is kiváltani.

b/ Szocdem párt szakítása. A szakadás kérdése -az ellenzék ingadozása, a frakciómun-
 ka gyengesége ellenére- objektíve napirenden van. A pártnak tehát igyekeznie kell a sza-
 kadásnak lehető közeli perspektívát adni és a frakció munkáját erre beállítani. A szaká-
 dás a párt három központi jelszava körül kell, hogy történjen. Csak terminus logiai különb-
 ségek, legalitás- előírt gyengítések lehetőségei. Tehát: köztársaság, persze kellő in-
 terpretációval és a földkérdés helyes beállítással /kártalanítás nélküli kisajátítás, in-
 gyon föld a parasztnak/; harc az osztályharcos szakszervezetek szabadságáért; harc a há-
 beru ellen. A szakadást igyekezni kell minél szélesebbé és mélyebbé tenni, nem szabad, hogy
 kizárólag a szocdem pártban levő kommunisták és azok közvetlen környezete szakadjon, vi-
 szont azonban nem szabad függővé tenni a mai ellenzék teljes egészében való blokkban-ma-
 radásától. Erős frakciómunka révén befolyást erősíteni kell anélkül, hogy az új pártnak
 valaha is azt a jelentőséget volna szabad tulajdonítani, amit valamikor a MSZMP jelentett
 a KMP részére. Az új párt tehát egyik legalás munkaterülete, egyik legalás megvalósítá-
 si formája lenne a KMP-nak és létrejötté egyáltalán nem szabad, hogy érintse a párt ezen
 vonalát, hogy a baloldali tömegeket igyekezzen közvetlenül saját vezetése alá venni. Ez
 a változás nemcsak azért szükséges, mert a mai ellenzék összetételében, osztálytudatossá-
 gában nem hasonlítható össze a MSZMP magját alkotó régi ellenzékkel, hanem főleg azért
 is, mert az objektív viszonyok változása, a KMP megerősödése, közvetlen befolyásának nö-
 vekedése következtében a régi politika folytatása ma akadálya lenne a párt fejlődésének.

c/ A szociáldemokrácia elleni harc központi kérdése: harc a centrizmus ellen. A bal-
 oldali szociáldemokrácia, a centrizmus Magyarországon csakugy mint a külföldön, a km.
 párt legveszedelmesebb ellensége, a bürokrácia utolsó és legfontosabb tartaléka. Itt te-
 hát a legősebb ideológiai harcra van szükség és a párten belül küzdeni kell minden a-
 lyan irányzat ellen, mely a centrista veszedelmet vagy alábecsüli, vagy pedig lanyhán,
 gyáván lép csak fel ellene. Tisztában kell lenni azzal, hogy a centrizmus a mai helyzet-
 ben a szocdem párt szakításának és ezzel a baloldali munkásfront kiszélesítésének legfőbb
 akadálya. Veszedelmes volna azt hinni, hogy -mint 1921-ben- egyes centrista vezetők együtt
 fognak menni a kiváló ellenzékkel. /Mint annakidején Hajdu, Szilágyi, stb./ Az objektív
 helyzet élesedése, a MSZMP-szakadás tapasztalatai ezt eleve lehetetlenné teszik. A szoc-
 dem baloldalon belül tehát multhatatlanul differenciálódásnak kell beállnia és ha a helyze-
 tet komollyá válik, akkor Kis Jenő és társai szükségképpen teljesen Peyeréhoz fognak osa-
 pádni. /A Mémosz-ügyben és Migray-esetben ez már igen messzemenően bekövetkezett./ Ezt a
 differenciálódást azonban úgy kell végrehajtani, hogy az ellenzékben belül levő baloldali,
 idősebb, tekintélyesebb munkásokat, akik nem kommunisták, leválasszuk a centristákról és
 Kis Jenőket izoláljuk. Az így szükségossá váló hajlékony és ügyes taktika azonban nem
 jelenti azt, hogy a szocdem ellenzékben működő frakció lemondjon a centrizmus bírálatairól,

hogy átengedje az ideológiai vezetést centristáknak. Ellenkezőleg, a felvonulás és gyűlölköztetés idejét arra kell felhasználni, hogy határozott, elvi harc segítségével leleplezzük a centrizmus diallektikai jellegét és izoláljuk az ellenzők komoly munkáselemeitől.

G. Harc a háború ellen.

18./ A készülő világháború, annak szükségessége az imperializmus fejlődéséből, annak a Szovjetunió ellen irányított frontja, - mindezekben a kérdésekben a KMP teljes mértékben a K.I. VI. világkongresszusának alapján áll és kötelessége annak háborus téziseit a tagsággal minél behatósabban megismertetni, az azokban kifejtett elveknek a legszélesebb munkás- és paraszttömegekben népszerűséget szerezni, az ott előírt akciókat a lehető legnagyobb energiával végrehajtani. A KMP-nak ugyanakkor kötelessége ezeket a határozatokat a konkrét magyar viszonyokra alkalmazni. Ez az alkalmazás azonnal a következőket mutatja: a gazdasági és politikai elemzésünkben mutatózó két főtrendencia, a demokrácia demokratikus likvidálása, csakugy mint a fasszálás egyaránt a háború előkészítését szolgálja. Ez az elemzés azt is megmutatta, hogy a Bethlen-rendszer részére, a bomladozó egységfront helyreállítására céljából ugyszélván nem áll más út szabadon, mint a háború útja; a háború a Bethlen-rendszer számára mindinkább égető belpolitikai szükségessé válik. Ehez hozzájárulnak az uralkodóosztályok gazdasági érdekei, egyrészt a nagybirtokosok régi örökösökkel az elvesztett területeken, másrészt a fejlődő-nagyipar imperialista expanzív törekvései. A kispolgárság egyrészt, különösen a deklasszált intelligencia továbbra is lelkes híve marad a háborúnak abban a reményben, hogy a területi integritás helyreállítása visszajuttatja háborúelőtti, mostaninál kedvezőbb helyzetébe. A Bethlen-rendszert tehát a rendszer bomlása és rohadása egyre inkább hajtja a háború felé. Hogy ez a háború a Szovjetunió ellen irányul, az csak növeli annak népszerűségét úgy az uralkodóosztályokban, melyekben még elevenen él a proletárdiktatura emléke, mint a kispolgárság egyrésztében, valamint a szociáldemokráciában, mely nálunk éppen úgy mint Németországban, a legelső sorokban harcol a Szovjetunió ellen és amely egy Szovjetunió-ellenes háborúban még gyorsabban ledöbné a pacifista jelmezt, még lelkesebben vállalkozna hadiönkéntes szolgálatra, mint bármely más háborúban.

19./ A háborúellenes harc tehát elsősorban a háború előkészületei ellen folyik. A KMP-nak szakadatlan propagandával kell lelepleznie: a/ A háború belpolitikai előkészületeit, a háború állangópezet kiépítését és -legelsősorban- a szakszervezetek fasszálásait. Konkrét elemzésekkel, konkrét napi kérdésekhez kapcsolódva, külföldi példákon megvilágítva /Paul Bencour, német páncélos cirkáló/ kell ezt a kérdést szakadatlanul napirenden tartani. b/ A Bethlen-rendszer külpolitikai csődjének leleplezése, a trianonai revíziós illúziók kezdődő szétfoszlásának felhasználása és siettetése - elsősorban propagandisztikus feladat. Állandó propagandával kell leleplezni a Trianon-revízióhoz fűződő gazdasági illúziókat, ezzel kapcsolatban az u.n. demokratikus ellenzék belpolitikai hazugságait és külpolitikai provinciáliságát. /Jugoszláv esetet felhasználni annak bemutatására, hogy mennyit törődnek a nyugati demokráciák a kis államok belső demokráciájával./ c/ Nemzeti kérdésben táplált illúziók leleplezése. Németek nemzeti elnyomása a mai Magyarországon. Manu példáján bebizonyítani, hogy a mai imperializmus mellett nemzeti felszabadulás lehetetlen. A Bethlen-kormány nemzeti programjának leleplezése. Nemzeti felszabadulás és nemzetközi proletárforradalom összefüggése. d/ Bethlen külpolitikájának összefüggése a Szovjetunió-ellenes front kialakulásával. Varsói ut, lengyel-magyar-román közeledés. Kimutathatni, hogy tisztára zöldes szolgálatot teljesítenek a nemzetközi ellenforradalomnak a Szovjetunió ellen. Szociáldemokrácia szerepe. e/ Az állandó fegyverkezés leleplezése. Illegális katonai alakulatok katonai jellegét leleplezni. Különös figyelmet fordítani a Leventőre. Fegyvercsempészet stb. f/ Az iparpártolás háborút előkészítő jellege, különösen a vegyipart illetőleg.

20./ Polgári és szocdem rágalmak állandó visszaverése: mindig tényeket állítani a hazug állításokkal szemben. De ez a propaganda né érje be a támadások visszaverésével, hanem offenzív vonalon folyjon. A Szovjetunió mint a munkások és dolgozó parasztek háza. Munkások és parasztek gazdasági és kulturális helyzetének folytonos javulását állandóan kell propagálni. Igyekeznünk kell erre a célra minden rendelkezésre álló legális eszközt felhasználni, hogy ezek a tények a legszélesebb tömegek közé jussanak. Ez a propaganda két fővonalon folyjék: a/ Fpülő szocializmus /szocdem rágalmak visszaverése ugy elméleti téren, mint tényekkel illusztrálva/. Szocializmus, mint a dolgozó rétegek jólétének állandó javulása. "Kapitalista akkumuláció a nyomor akkumulációja." /Marx/ "A szocialista akkumuláció a jólét akkumulációja." /Stalin/ b/ A szovjetunió, mint az egyetlen állam a világon, amely a békét akarja. A békekísérletek állandó tárgyalása. Állandó leleplezése az imperialista államok hazug ürügyeinek, amelyekkel a Szovjetunió békekísérleteit visszautasítják, vagy szabotálják.

21./ A szociáldemokrácia szerepe a háború előkészítésében. Széles tömegek előtt népszerűsíteni a háborus és háború utáni tapasztalatokat: szociáldemokrácia szerepe az új világháború előkészítésében. Nemzetközi és magyar vonalon egyaránt. Ebben a kérdésben különösen éles harcot kell folytatni a centrizmus ideológiája ellen /Kis Jenő beszámolója meg sem említi az imperializmus és a háború kérdését/. Szociáldemokrácia viszonya a Szovjetunióhoz. Külpolitikai beállítása /class voszedelen, jugoszláv orientáció stb./ csak arra alkalmasak, hogy a proletariátus figyelmét eltereljék az igazi háborus kérdésektől. Széles propagandával harcolni a pacifista illúziók, az egész pacifista ideológia ellen. Itt különbséget tenni: a/ A nyilvánvalóan imperialista pacifizmus /népszövetségi pacifizmus, Kellogg-paktum stb./, melyet a szociáldemokrácia jobbszárnya fenntartás nélkül támogat és b/ az u.n. radikális pacifizmus között /Népszövetség belső reformja, "parlamentárius pacifizmus" /háború bojkottja, de nem vonulás, stb./ között. A pacifizmus minden árnyalata ellen egyaránt kell küzdeni. A legveszélyesebb ideológia itt is a centrizmus ideológiája, mert ez a legkönnyebben hathat proletártömegekre is.

22./ Minden, a háborút "megelőző" vagy "megakadályoz" illuzi val szemben /mint általában sztrájk a háboru megelőzése céljából, bevonulás bojkottálása stb./ a pártnak nagyon erélyesen állást kell foglalnia. Ré kell mutatnia arra, hogy a háborút megelőzni csak győzelmes proletárforradalommal lehet. A KMP központi feladata tehát -ha a háborút nem előzte meg az előbb kitört proletárforradalom- abban áll, hogy az imperialista háborút polgárháborúvá változtassa át. Nem szabad illuziójának lenni abban a tekintetben, mintha a háboru kitörése alkalmával széles kispolgári, paraszti sőt munkástömegek nem követnék a kormány és a szociáldemokrácia imperialista háborus politikáját. A K.I. régi és minden imperialista háborura érvényes központi jelszava: Az imperialista háboru át - változtatása polgárháborúvá - a mostani háborus perspektiva, a Szovjetunió-ellenes háboru perspektívája mellett odamódosul: Minden eszközzel meg kell védeni a Szovjetuniót, a proletárforradalom fellegrát, a proletariátus hazáját. A bevonult katonák számára tehát nemcsak "fraternizálás az ellenséggel" a jelszó, mint az imperialista háborubar, hanem a Szovjetunió vörös hadseregének aktív támogatása. Ez az aktív támogatás azt a kötelezettséget foglalja magában, hogy a hadseregben szolgáló kommunisták igyekezzenek de-organizálni a hadsereget és minél több katonatársukat átvenni a Szovjetunió seregébe.

23./ Hogy a párt ezt a politikát eredményesen tudja keresztülvinni, a pártnak belátni kell alakítani a háboruellenes leninista álláspontot, el kell mélyíteni a párttagság és a szimpatizálók minél szélesebb tömegeiben. Tehát "harc a háboru megakadályozására" illuziója ellen, a háboru bojkottja ellen. A KMP ezt a jelszót adja ki tagjainak: Re a hadseregbe és fordítsátok fegyvereiteket az imperialisták ellen. Ennek a helyes leninista álláspontnak kialakításában a párt többrendbeli helytelen ideológiával találkozik, amelyek kitartó nevelőmunkával, ha kell ideológiai harccal a párttagságból ki kell irtania. Ilyenek a fentemlítettéken kívül: a/ a háborus veszedelem általános alábecsülése. Ez veszedelmes jobboldali elhajlás, amelynek gyökere az imperialista gazdaság és politika helytelen értékelése /tehát szocdem esőkevény/. Az elmúlt háboru kitörését megelőző korszak tapasztalataival kell világossá tenni ezek előtt az elvtársak előtt, hogy a felszínen mutakozó "hékentendenciák" mennyire nem mondanak ellent a háboru előkészítése perspektívájának. b/ A magyar munkásság világtól való elzártsága következtében elkerülhetetlenül bizonyos provincializmus fejlődik ki a tagság egy részében, melynek következtében nem látják meg a magyar politika összefüggését a világpolitikával és ennek folytán a magyar munkásságra háruló konkrét háborus feladatokat. Ennek a provincializmusnak nem mond ellent bizonyos világpolitikai kérdések /gyarmati szabadságharcok/ iránt megnyilvánuló lázas érdeklődés, mert figyelemmel kíséri Kínát és figyelmen kívül hagyja a magyar-lengyel közeledést - szintén a provincializmusnak egy fajtája. A pártnak állandóan ismertetnie kell ezért a magyar külpolitika kérdéseit, szoros összefüggésben a világpolitika kérdéseivel. Különösen fontos ebből a szempontból az utódállamokkal és a Balkánnal való beható foglalkozás. A provincializmus leküzdésére alkalmasak nemzetközi szolidaritási akciók, melyekben a párt a körülményekhez képest a V.S.-szervezeteket is fel kell hogy használja. /Harc a nemzetközi fehér terror ellen, mely szintén a háboru előkészítésének egyik eszköze./

24./ A háboruellenes harc központi szerve az illegális szervezet, az illegális üzemi sejt. A párttagsággal meg kell értetni, hogy az illegális technika tökéletes kifejlesztése, az illegális és legális módszerek helyes kombinálása, a legális illuziókkal és a velükjáró likvidátorsággal való leszámolás multhatatlan előfeltételei a háboruellenes eredményes küzdelemnek. A háboru minden körülmények között abszolút illegalitást; dühöngő fehér terrort fog létrehozni, ami ellen már előre úgy kell védekeznünk, hogy egyrészt a lehető legtökéletesebben kiépítjük illegális szervezeteinket, másrészt azokat mélyen beágyazzuk a munkástömegekbe. A háboru a mostani szűk legális lehetőségeket egy csapásra meg fogja szüntetni. Ha tehát a párt nem készül fel, hogy teljes illegalitás, legnagyobb üldözés ellenére akcióképes legyen, akkor nem tud eredményesen harcolni a háboru ellen.

25./ A pártnak a legnagyobb erőfeszítéseket kell tennie, hogy behatoljon minden munkaiós és egyéb háborus ipari üzembe, ott sejteket teremtsen, mégpedig olyanokat, melyeknek komoly befolyásuk van a munkástömegekre. Különösen törekedni kell a vasutasok, távirásztók, stb. közé behatolni.

26./ A pártnak sürgősen le kell raknia egy antimilitarista hadseregpropaganda alapjait. Sürgősen hozzá kell láttnia, hogy legalábbis összeköttetéseket teremtsen a hadsereggel. Ezeknek az összeköttetéseknél, a tőlük nyert információknak segítségével ki kell dolgoznia azokat a konkrét követeléseket, amelyekkel már most, napi kérdésekben hozzáláthat a hadseregben való propagandához. /E tekintetben a nemzetközi tapasztalatokat, különösen a KFP tapasztalatait kell értékesíteni./ A kommunistáknak tehát nem szabad a katonai szolgálatot bojkottálni, nem szabad kivonni magukat a katonai szolgálat alól /vonnakozik ez a Leventére is/ és a hadseregben deorganizáló munkát kell kifejteni. Antimilitarista irodalmat kell teremteni, mégpedig nemcsak munkások, hanem igen népszerű hangon tartva parasztok részére is. Ebben az irodalomban tényekkel kell bemutatni a világháboru szörnyűségeit, a háboru gazdasági következményeit a dolgozók széles rétegeire, a háborus készülődés anyagi terheit a dolgozók részére, a jövő háboru rémségeit /gázháboru/.

27./ A kulturszervezeteket -óvatosan- fel kell használni legális háboruellenes propaganda céljaira. A K.I. háboruellenes téziseinek egész vcnalát, csak a terminológia megváltoztatásával és egynéhány egyenesen a pártnak szóló utasítás mellőzésével, érvényesíteni kell ebben a propagandában. Ezt arra is fel kell használni, hogy számunkra különben hozzá nem érhető tömegek előtt az imperializmus, az állam stb. lenini felfogását propagáljuk.

28./ Az ifjurmunkásmozgalommal a mostaninál jobban kell erőseíteni a kapcsolatot. Az ifjurmunkásmozgalomból széles tömegmozgalmat kell csinálni. A levente-szervezetekbe való behatolás, sejtek teremtése, napi követeléseken keresztül való háboruellenes agitáció elsőrangú feladata a pártnak. De bármennyire előtérben áll is a leventemunka az ifjurmunkáság feladatai között, az ifjurmunkásmozgalmat a pártnak egyéb háboruellenes harcaiban is következetesen, rendszeresen fel kell használnia /pl. hadsereghez való kapcsolatok kiépítésében/.

29./ Nőmozgalom alapjainak lerakása szintén alapvető feladat a háboru elleni erdyes küzdelem szempontjából. A jelenlegi agitáció központjában az elmúlt háboru és a háboru utáni idő közvetlen tapasztalatai kell hogy álljanak. Ezt az agitációt fel kell használni kapcsolatok és szervezetek megteremtésére, mert az elmúlt háboru tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a háboru gazdasági következményeinek érezhetővé válása esetén itt elsőrangú dezorganizációs munka lehetőségei nyílnak meg a háboru ellen.

D. A párt jelszavai és közvetlen feladatai.

30./ A fent kifejtett elemzésnek és feladatoknak megfelelően a KMP működése a következő jelszavak körül csoportosul: a/ Harc a Bethlen-rendszer megbuktatásáért! Harc a Bethlen-rendszer minden állellenzéke ellen, polgári és szocdem állellenzék ellen egyaránt! Le a burzsoáziával való minden paktálással -osztály az osztály ellen- éljen a munkások és parasztek szövetsége!

Harc a fassizmus demokratikus formák közti megvalósítása ellen! Harc a "demokrácia vagy fassizmus" munkásokat megtévesztő jelszava ellen. Harc a szociáldemokrácia, mint a fassizálás főtámasza ellen! Harc a közszabadságokért, melyek a munkásság mozgási szabadságát biztosítják /egyesülési és gyülekezési jog, sajtószabadság, sztrájkjog/, harc a közszabadságok összefogásáért: köztársaságért élén a munkásság és parasztság kormányával. Harc a munkások és parasztek demokratikus diktatúrájért! Harc a proletárdiktatúráért!

Harc a föld ferdadalmi elfoglalásáért a szegényparasztság részéről, a 100 holdon felelő birtokok kártalanítás nélküli elkobzásáért! Ingyenföldet a paraszteknek!

b/ Harc a munkásmozgalom osztályharcos egységéért. Harc a munkásmozgalom elaprózódása, széthullása ellen. A bürokrácia szervezettöntő politikája ellen. A szakszervezetek osztályharcos jellegének védelme a bürokrácia ellen a régi szakszervezeteken belül, ha kell - a régi szervezeteken kívül. A szakszervezetek osztályharcos jellegének védelmében nem köthetik meg kezünket a szakszervezetek alapszabályok.

A szakszervezetek védelme a fassizálás ellen - a Pethlen-kormány és a vele szövetszített bürokrácia ellen. Le a békéltető biráskodással! A munkásság anyagi helyzetén csak az osztályharc végigküzdeése segíthet.

8 órai munkaidő. Békereáltér. Murkanélküli segély. Harc a racionalizálás ellen.

Az osztályharc kérdése az egész munkáscsotály kérdése. A szervezetlenek bevonása a bérharokba. A szervezetlenek bevonása az osztályharcos szakszervezetekbe.

A "politikamentesség" megöli a gazdasági harcot is. A "politikamentes" szakmai elfogultság vagy szindikalizmus a fassizmus felé vezeti a munkásokat. Gazdasági harcok politizálása. Szolidaritás minden sztrájkoló munkással. Harc a sztrájkörök ellen. Harc a sztrájkörök támogató, a sztrájk lehetőségét szűkítő, a sztrájkokat letörő állam ellen. Harc a fassizták ellen. Harc az uccáért!

Az üzem az osztályharcos munkások vára. Bizalmirendszer. Üzemi bizottságok. Üzemi bérmozgalmak a bürokrácia akarata ellenére: üzem a bürokraták vezetése alatt álló szakszervezetek ellen. Az osztályharcos szervezkedés alapja az üzem. Az ipari szövetség gondolatának progagandája /üzemi befizetshely/.

Éljen a V.Sz.I! A V.Sz.I. ideológiájának terjesztése. Kisérlet a V.Sz.I.-hez való csatlakozások megvalósítására.

c/ A Pethlen-rendszer háboru a viszi Magyarországot. Az ellenség nem kívül van, hanem belül. Le a területi integritással! Le a revíziós szélhámossággal! A nemzetek felszabadulását csak a nemzetközi proletárforradalom fogja meghozni.

A Bethlen-rendszer háboru tartaléka a szocdem párt. A szocdem párt tartaléka a centrista "ellenzék". Le Peyrrel és Kis Jenővel, Bethlen háboru politikájának támogatóival!

A Bethlen-rendszer a Szovjetunió ellen készít elő háboru. Meg kell védeni a Szovjetuniót az imperialisták támadása ellen. A háboru átváltoztatása polgárháboruvá. A munkások és paraszteknek átmennek a Szovjetunió vörös hadseregébe!

Le a pacifista illúziókkal! A Népszövetség "békéje" - a Szovjetunió-ellenes háboru előkészítése. A "radikális" pacifizmus becsapása a munkásoknak. A háboru nem lehet az utolsó pillanatban megelőzni. /Sem bajkottal, sem általános sztrájkjal/

Le a hadsereg bajkottájával. Be a hadseregbe! Be a Leventébe! Be a municiók üzemekbe, a vasúthoz, postához, távírdához. Be minden háboruhoz szükséges szervezetbe, hogy azt dezorganizáljuk, hogy a burzsoázia fegyvereit és hádieszköpeit ellene fordítsuk.

Agitáljunk már ma a katonák között. /Követelések kidolgozandók./

31./ A KMP itt felszotolt jelszavai és feladatai még az eddiginél is sokkal erősebben a politikai munka központjába állítják a párt alapszervezeteit, az üzemi sejteket; alapvető feladattá teszik a sejtek politizálását. A KMP jelszavai bármelyik "munkaterületre" vonatkoznak is, egységes rendszert alkotnak és egymástól elválasztva meg nem érthetők a munkásokkal, még kevésbé lehet értük így harcbavinni a munkásokat. De ennek az egységnek valóságos alapja: a munkás élete, a munkás életének mindennapi kérdései. Csak ezeken keresztül válhatnak ezek a jelszavak igazán vérévé a munkásoknak. A sejt feladata tehát: mindert, ami az üzemen történik, az üzem aktuális, konkrét problémáit megragadni, a munkáscsotály egész helyzetével és felszabadulása eme útjával összefüggésbe hozni és a konkrét, mindennapi üzemi problémák ilyen felfejlesztése, általánosítása, országos, sőt nemzetközi méretekbe való beleillesztése révén tulvinni a munkásokat az üzemi harc elszigeteltségén, a harc módjának ösztönösségén és szűk keretein, anélkül, hogy a kapcsolatot a konkrét napi problémákkal elveszne.

Az üzem legyen a mi várunk. Az üzem a mi stratégiánk kiindulási pontja. A KMP minden harca, minden tömegmunkája / a frakciókon keresztül / csak akkor lesz eredményes, ha szilárd alapját a munkásélet alapja és a munkásélet osztályharcos kérdéseinek alapja, az üzem képezi.

I. A KMP HELYZETE AZ I. KONGRESSZUSKOR ÉS FEJLŐDÉSE AZ 1928-as PLÉNUMIG.

- 1./ A KMP I. kongresszusát erős, felfelé fejlődő baloldali tömegmozgalmak idején tartotta. A legjobb baloldali munkáselöltek ellenzéke kezdtek tömörülni és ez ellenzék legtudatosabb részével a KMP-nak még a mozgalom kezdeti fokán sikerült az összeköttetést felvenni, azt befolyása alatt tartani. A mozgalom 1925 tavaszán, a községi választásokkor kötött új polgári koalíció alkalmával a szocialista párt szakadásához vezetett.
- 2./ A MSZMP politikai iránya kezdettől fogva helyesen volt beállítva a magyarországi osztályharc alapvető problémájára: az akkor konszolidálódó ellenforradalmi rendszer megbuktatására, az elégedetlen tömegek gyülekeztetésére. Ezért a MSZMP kezdettől fogva programként hirdette a koalíciós politika elvi elvetését és a burzsoázialval való meggyőzés helyett a munkás- és parasztszövetség problémáját tárta a munkásság elé. Ennek értelmében olyan élesen, amennyire azt a logaritás megengedte, előtérbe állította a földkérdést, a parasztságnak ingyen juttatandó földet. A tömegmozgalom stratégiai alapvető kérdéseit a kongresszus lényegesen tisztázta, főként azért, hogy behatárolja a demokrácia kérdésével összefüggő összes elméleti és gyakorlati kérdéseket az akkori Magyarország részére.
- 3./ Kovessal a kongresszus után a KMP egész vezetőrétege rendőrkézzre jutott, a kongresszus tapasztalatait nem lehetett a párttagságon belül elterjeszteni. Egész új vezetőségről kellett gondoskodni. Ez a konszolidációs folyamat igen gyors tempóban ment végbe, 1926 tavaszán már újabb akcióképes állapotban volt a párt. Ez a kezdődő konszolidációs folyamat azonban nem jutott el a beteljesülésig. Az illegális szervezkedés megindult ugyan a párt nagyobb rázkódtatások nélkül leszámolt a legális illúziókba kapaszkodó likvidátorokkal /Weiszhaus és társai/, de egészen szilárd, kom. pártiszorú alapokra helyezni a vezetést most sem sikerült. Az 1926 őszén megindult tömegmozgalomban a pártnak sikerült viszonylag nagy tömegeket mozgositani /20.000 aláírás a választásokon/, sikerült átmeneti programja központi jelszavát -köztársaság, élén a munkások és parasztek kormányával- a tömegek közé bevinni, de az átszervezés, a nyert befolyás szervezeti megrögzítése erősen meggyötörte a politikai befolyás terjedésének. Az 1926-os karácsonyi K.B.-plénium foliáért az ebben a helyzetben rejelő veszedelemeket és az illegális KMP kiépítését helyezte a munka középpontjába, hangsúlyozván, hogy a MSZMP csak egyik munkaterrituma a KMP-nak. A rendőri üldözés ismét lehetetlenné tette a határozat végrehajtását, 1927. februárban a KMP egész vezetőségét elfogták.
- 4./ Ezt az elfogatást, mely a MSZMP-t szinte teljesen a föld alá szorította és a tömegektől való kapcsolatától megfosztotta, súlyos visszaesési és válságokkal teli korszak követte. Nemcsak a párt felépítése haladt csak igen nehezen előre, nemcsak a kérdéskör okozott szinte leküzdhetetlen nehézségeket, de ezenfelül mindenféle irányban jelentkezők a legkülönbözőbb likvidátoráramlatok. A likvidátorok a legkülönbözőbb, látszólag homlokegyenest ellenkező álláspontokat képviseltek, részben a teljes elbuvást az illegalitásba, részben a teljes felolvadást a legális lehetőségekbe; működésük eredménye csak egy lehetett volna: a KMP likvidálása, és mellettük jelentkezett a renegátok likvidátorsága: a csak tanulás ideológiája, a sejt munka elleni szívós, demagóg, egészen a denunciacióig elmenő harc. A KMP-nak nehéz harcokban sikerült ezeket az összes likvidátor áramlatokat a pártból kiirtani, a renegátok befolyását a pártban megszüntetni és a párttal rokonszenvezők között is meglehetősen elszigetelni. A MSZMP háromnegyed-illegalitása új taktikára kényszerítette a pártot. Tul kellett menni a karácsonyi plénium vonalán, be kellett rendezni az összes tömegszervezetekben való rendszeres frakciómunkára, le kellett rakni ennek alapjait: az illegális sejt szervezést, javítani kellett a konspiráció technikáját, a konspiráció szellemét a pártban. Nagy objektív és szubjektív akadályok legyőzése után ez a munka megindult. És a bethleni konszolidáció bomlási folyamatával együtt, melyet a párt idejében felismert és helyesen értékelt, folyton növekedett a párt befolyása, nőtt a vezetés és a szervezkedés pártiszorúsága, annak ellenére, hogy az ellő politikai befolyás és annak szervezeti kihasználása között még mindig fennállt. Ezt az erősödési folyamatot nem tudta feltartóztatni sem az új problémákkal kapcsolatban a K.B.-ben felmerült ellentét /Julius-kérdés/, sem az a nagyszámú lobukás, melynek a párt még mindig ki volt téve. De a párt szervezeti erősödésének világos jelle, hogy úgy az otthoni, mint a külföldi /Kun Béla/ befogások viszonylag izoláltak maradtak és nem szakították meg egy percre sem a pártmunka folytonosságát. Az 1928 nyári kibővített K.B.-plénium levonta ennek a korszaknak a tanulságait és irányvonalat adott a párt további munkájára. A párt otthoni és külföldi elvtársakból álló delegációval résztvett a K.I. VI. világkongresszusán.

II. A BETHLEN-RENDSZEREN BELÜLI ALAPVETŐ VÁLTOZÁSOK ÉS AZ OSZTÁLYOK.

- 1./ Kiemelkedő vonás: a kapitalizmus viszonylagos súlyának növekedése az ország agrár-karakterének megmaradásán belül. Ezt már Trianon is elősegíti. /lásd U.M. 1928.nov./, a későbbi fejlődés erősíti ezt a tendenciát. Míg a mezőgazdasági termelés alig, vagy igen lassu tempóban fejlődik /a háboru előtti buza-termelés-átlag holdanként 7,6 q, az utolsó 6 év átlaga 7,56 q; az állattenyésztés, inkább visszafejlődik/, addig az ipar fejlődése igen gyors. Részben új iparok keletkeznek /textil/, részben régi iparok mindjobban megközelítik vagy túlhaladják a békabeli színvonalat. /Foglalkoztatott munkás 1913-ban: 219.000, 1927-ben 217.000. Termelés értéke: 1913-ban 1887 mill. a.K., 1927-ben 2347 mill. a.K. Figyelembe veendő: a/munkaintenzitás növekedése, b/ pénz értékének csökkenése. Összkép: inkább több, mint kevesebb./
- Még világosabbá teszi ezt az eltérést a külkereskedelmi mérleg. Még 1921-ben a kivitel tipikusan agrárország bonyomását tette /18% nyersanyag, 66% gyártmány./ Azóta a nyersanyagbehozatal folyton nő, a gyártmánybehozatal folyton esik, pedig a növekvő ipar-

szűkös investíciós célokra is bohozatalra szorul. /Pl. textilgépek./ 1927-ben a nyersanyag bohozatal már 30.-nál többet tesz ki, míg a gyártmánybohozatal nem egészen 47%-ra esik. Ezt a fejlődésképet megerősíti a kivitelé. A mezőgazdasági termékek részesedése 1926-tól 1928-ig 32%-ról nem egész 30%-ra, az állat és állati termékivitel 40.-ról 31%-ra esett, míg ugyanabban az időszakban a mezőgazdasági iparé 16%-ról 19.5%-ra, a szoros értelemben vett iparé 11.4%-ról közel 20%-ra emelkedett. /Persze az ipari kivitel emelkedése nem tudta mennyiségben teljesen ellensúlyozni a mezőgazdasági kivitel hanyatlását. Az ipar a belső szükségletek 87%-át tudja fedezni.

Ezt a folyamatot erős koncentrációs és racionalizálási folyamat kíséri. Egyes iparágakban, különösen az új iparokban erős a gépek szerepének növekedése. /Csak textilgépet 1928. első 9 hónapjában 7.6 millió P-ért hoztak be./ Általában azonban a koncentráció főleg üzembeszüntetésekkel áll. /Ganz-koncern; az 1927-es ipari statisztika 46 új iparvállalat alakulása mellett 124 bezúntotásról számol be/, a külkereskedelmi statisztikából vége fészef megállapítja, hogy a nagyipar által használt nyersanyagok bohozatala nő, a kisiparé és kézműveseké csökken. A csődstatisztika pedig szintén azt mutatja, hogy a válságok és doprosszick elsősorban a koraskodolmot, a közép- és kiskereskedelmet örlik fel. A bankok áruosztályainak növekvő aktivitása, az olárusító kartoll /vas, textilipar stb./, az áruházak stb. mindozt a folyamatot gyorsítják. A racionalizálás lényege munkaidő-elosztás, hajósárendszér, munkaintenzitás növelése, nem pedig a technikai berendezés teljes átépítése, mint pl. Németországban. Általában észlelhető: a/ a munkaintenzitás erős fokozódása. Egy munkásköz évi termelése /ezer pengőben/ 1924-27 közt így emelkedett: 7.04/10.2, 10.4, 11.1. b/ ugyanakkor a termelés összértékében a munkabér százalékos aránya esett. 1926-ban 12.6%, 1927-ben 12.2%. c/ A szakmunkások száma csökken /1925-27 közt 5.9%-kal/, a tanulatlanoké, főleg a nő- és ifjúmunkásoké növekszik. Nők aránya 1926-ban 27.2%, 1927-ben 29.6%. A textilipar 1926-ban 22.600 nőt és 10.700 férfit foglalkoztatott.

Még jobban erősíti ezt a tendenciát a kapitalizmus növekvő benyomulása a mezőgazdaságba. /Ez megnyilvánul a termelési módok modernizálásában. Pl. az elhasznált mütrágya az 1927-es 11.5 ezer vagonról 1928-ban 16.5 ezer vagonra emelkedett. A nagy reklámmal hirdozott parasztbirtokok földjavítására szolgáló kormányakció ebből kb. 250 vagonot tett ki./ Az értékesítési válság terhoit a nagybirtok- a bankok segítségével- mindinkább áthárítja a kis- és középirtokra. Ez megnyilvánul: a/ abban, hogy a nagybirtoknak sikerül gabonaföldéslege egyrésztét tarifapanamak segítségével exportálni. b/ A nagybankok kizárólagos befolyása alatt álló új exportintézet elsősorban a nagybirtok érdekeit szolgálja. c/ A hitelviszonyok alakulásában /nagybirtok hosszújárata jelzálogkölesont vesz fel; kisbirtokos eladósodása tulnyomórészen rövidlejárata váltóhitel; földhitel kamatterhoi/. d/ A gyufaköleson segítségével a nagybirtoknak értéken felül fizotik meg a "megváltott" földet. e/ Az értékesítési válság lokúdzására törvbevott és megvalósítani kezdett standardizálás (riási előnyben fogja részosítani a nagybirtokot és versenyképtelenné teszi a tököszegény, investíciókra képtelen közép- és kisbirtokot - l. Németország hasonl. fejlődése. f/ Ezt a folyamatot gyorsítja az állam beavatkozása is. A "gazdasági minisztérium" nem más, mint központi szerv a nagybirtokos érdekelletétek békés megoldására és olyan megoldások teremtésére, melyek a nagybirtok gazdasági fölönyök gyors érvényesítését a kis- és középirtok felett még jobban elősegítik. /Mindozok a tendenciák természetesen a parasztság legfelsőbb réteget a nagybirtokkal az eddiginél szorosabban fűzik össze és élesíteni fogják az érdekelletéteket a parasztság legfelső és közép, illetve alsó rétegei között.

2./ Az itt felsorolt tendenciák érvényesültek az 1928. év ellentmondásos gazdasági fejlődésében. Egészbenvéve az elmúlt év képe a fontos termelési ágak növekvő, vagy legalább is az 1927-es jó konjunktúra színvonalát elérő termelés mellett mégis inkább a doprosszick képét mutatja. A szenttermelés és fogyasztás emelkedést mutat 1927-h z képest. Ezzel ellentétben ugy a hazai vastermelés, mint az elhasznált vasmennyiség valamivel mögötto marad az 1927-esnek. Az állami vasutak teherszállítása stagnál, az építkezést illetőleg nem alakult ki kép, az elhasznált téglamennyiség valamivel mögöttmaradt az 1927-esnek. A munkanélküliség, különösen az év első és utolsó hónapjaiban nőtt. A szaktanács munkanélküliség-statisztikája júniustól fogva állandóan magasabb számokat mutat az 1927-eseknél. Ezzel ellentétben a Munkaadó Szövetség foglalkoztatási statisztikája áprilistól kezdve átlagban 5-6000-ról több foglalkoztatott munkást mutat ki 1927-nél, ami ismét a munkásváltozatlanul tart. Az állat- és állati termékek kivitele 1926 óta lefelémozgó vonalon mozog. Ennek az összképnek teljesen megfelel a belső tökékepződés igen lassu tempója. A takarékbetétek és különösen a folyószámlabetétek erről nem adnak egész hü képet, bár ott is lassabbodott a fejlődés tempója 1927-hoz képest. Feltűnő azonban a tőzsdé forgalmának nagy esékkenése /1927: 1064 milli. P.; 1928: 543 milli. P./ párosulva valamennyi értékpapír állandó és erős értékesékkenésével, ami annál inkább emlitésreméltó, mert az 1928-as osztalékok átlagban magasabbak voltak az 1927-eseknél és az 1929-esek valószínűleg még magasabbak lesznek. A külföldi kölesbőnkro való ráutaltság, a kormány investíciós és szubvenciós beavatkozása tehát továbbra is fontos szerepet fog játszani a konjunktúra miként alakulásában. Hogy Bothlönnek sikerülni fog-e újabb külföldi kölesont szerezni, döntő kihatással lesz a két vezetősztály egymáshoz való viszonyainak alakulásában.

3./ Mindozok a tendenciák abban az irányban működnek, hogy a finansetóke vezetésével szorosabbra kövcsolják össze a nagybirtok és nagybirtokos szövetségét. Különösen a kapitalizmus bevonulása a mezőgazdasági termelésbe fog mindinkább ilyen irányban kihatni. Ez azonban távolról sem zárja ki azt, hogy a két vezetősztály közt -sokszor igen éles- érdekelletétek ne morúljenek fel. Különösen élesen utköznenek ki az érdekelletéteket a vám és tarifakérdések körül. Jellemző azonban, hogy az ilyenfajta összecsapásokban, mint előharcosok ugyszalván sohasem szerepelnek azoknak az osztályoknak legtipikusabb képviselői. A nagybirtok részéről rondesen a szélső jobbszárnny, a bankoktól viszonylag független foudá-

is legitimista arisztokrácia halad az élon /Hadik János kirohanása a főrendiházban az O. P. B. ellen/. A nagytőke részéről viszont ugyszólván soha nem látjuk a nagybankok és a nehézipar képviselőit az első csatasorban, hanem ezt a szerepet átengedi a könnyűipar és kereskedelem képviselőinek. /Sándor Pál kirohanása a szövetségesek ellen./ Ez részben arra vezetendő vissza, hogy az összefonódás mérve mindogyk osztályon belül különböző /annál nagyobb, minél szorosabb, a findnetőkéhez való kapcsolat/, részben azonban taktikai okai vannak. Mindogyk osztály ugyanis arra törekszik, hogy széles kispolgári, sőt proletártámogatókat állítson maga mögé. Ez egyrészt mint agrárfrent történik, másrészt mint a városi küzdőme a falu ellen. Ezek a manőverek annál inkább sikerülhetnek, mert a parasztság a Nagytádi-párt szétverése óta ugyszólván egyáltalában nincs megszervezve, a városi kispolgárságnak és középpolgárságnak baloldali pártjai pedig vezetőszerepet játszanak ezekben a harcokban. A szociáldemokrácia tökéletesen elhanyagolja azokat a hamis ellenzéknek megrogzódását a munkásságban: iparpártolási politikát folytat és nemesek a kispolgári pártokat, hanem egyenesen a Gyoszt is támogatja, valahányszor érdekkellentét merül fel közöttük és a nagybirtokos érdekeltségek között. Ilyen módon ezek a manőverek eltakarják a kispolgári és munkásrétegek előtt az alapvető problémát, azt, hogy a nagybirtok és nagytőke minden érdekkellentét ellenére egyre szorosabban kapcsolódik össze és egyre mélyebben nyomja le az alsó és középrétegek éltszínvonalát.

4./ A valóságos érdekkellentétek tehát itt vannak. A két uralkodóosztály érdekközösségét és közös harcát az alsó és középrétegek ellen a legvilágosabban az állami bevételek és kiadások alakulása mutatja. Így az 1928-29-es költségvetésben az egyenesadók nagysága csak 11 millió P-vel több az elmúlt évnél. /Ebből azonban 10 millió P-t a házbéradó tesz ki, tehát olyan adó, mely elsősorban az alsó és középrétegeket sújtja./ Ellenben a közvetített adó szaporulata csak az előirányzat szorint 116 millió P, aminél tekintetbe kell venni, hogy a közvetített adókból mindig sokkal több folyik be az előirányzatnál /az elmúlt évben 100 millió P. volt a többlet/, míg az egyenesadók nagyrészt megfelelnek az előirányzatnak. A két uralkodóosztály közös harca az összes, városi és falusi dolgozórétegek ellen természetesen ebben nem merül ki. Az állam segítségével alkotott összes gazdasági intézmények mind ezt a célt szolgálják: exportintézetek, ipari hitelintézet, melynek megalakulása több mint egy évig húzódt, amíg a nagybankoknak sikerült döntő befolyásukat teljesen biztosítani és megszabni, hogy ipari jelzálogkölcsönt csak tőlük függő vállalatok kaphatnak, stb. Ide tartozik a földbirtokreform anyagi likvidálása a gyufapáncsma segítségével, ahol is a nagybirtokosok a föld értékén felüli kártalanításban részesülnek, a földhöz juttatottak összeroskadnak a rájuk mért teher alatt, míg a finanszírozás költségeit az egész ország dolgozó lakossága fizeti a svéd-amerikai gyufatrösztnek. Ennek a tendenciának áll szolgálatában a kiskereskedelem egyre növekvő háttérbeszorítása egy a bankok áruosztályai, mint az eladási kartellok /textil, vas, cement stb./, mint pedig az állami pénzintézmények által; az áruháznak növekvő jelentősége szintén ennek a tendenciának szolgálatában áll. A falut illetőleg a kapitalizmus növekvő bonyomulása a mezőgazdasági termelésbe /standardizálás/ a kis- és középparasztságra lesz hasonló kihatással. A vámok, kartellek stb. okozta drágulás egyformán sújtja a városi és falusi dolgozó népet. A munkanélküliség növekedése, munkafeltételek rosszabbodása egyaránt nyilvánul meg városban és falun. Az értékesítési válságból való kivétel ut a tarfaközvetmények segítségével kizárólag a nagybirtokos és nagytőke érdekeit szolgálják. Tehát -éles ellentétben a szociáldemokrácia felfogásával- a valóságos gazdasági helyzet a városi és falusi dolgozó érdekközösségét mutatja minden konkrét kérdésben a nagybirtok és nagytőke szövetségével szemben.

Bármennyire azon van minden konzolidációs párt /tehát a szociáldemokrácia is/, hogy ezeket a valóságos érdekkellentéteket elleplezzék a dolgozó tömegek előtt, bármennyire szétválasztják a városi kispolgárság és a középparasztság pártjait a Bothlen-féle konzolidációs következtében, mégis elkerülhetetlenül vált, hogy ezek a gazdasági tények mélyreható zajlást idézzenek elő a városi és falusi kispolgárságban, hogy ne növeljék azt az elválasztó úrt, mely a rendszer vezetőosztályait annak alsó rétegeitől elválasztja. A felszínen a két vezetőosztály közötti differenciák nyilvánulnak meg és mindogyk maga köré igyekszik csoportosítani minél szélesebb tömegeket, a valóságban azonban a konzolidációban, a standardizálásban, a Bothlen-rendszerben való családás olyan mélyen és eleméntárisan nyilvánul meg, hogy az -bár csak elvételre jut a politikai élet felszínére- mégis a rendszer válságának kimélyülését, a tömegektől való növekvő izolálódást jelenti.

5./ Ezt a válságot nagy mértékben növelte, tudatosította és felszínre hozta a Bothlen kormány külpolitikai kudarca. Az angol-olasz orientációban való hit igen széles kispolgári tömegekben keltett reményt abban az irányban, mintha gazdasági nyomoruk -mint Trianon következménye- csak időleges lenne, mintha a nemzeti egységfrontban való kitartás, Bothlen külpolitikájának támogatása belátható időn belül meghozhatná a maga gyümölcseit. Objektíve természetesen kezdettől fogva világos volt, hogy az angol-olasz orientáció Trianon revízióját illetőleg semmi körülmények közt sem hozhat pozitív eredményeket, hogy tehát Bothlennek nincs más választása, mint ellenszolgálatát nélkül lifordítani a magyar munkásokat és parasztokat a Szovjetunió elleni háború előjaira. Mégis, különösen az olasz-francia ellentét, a maga közvetlen kihatásával a Csehszlovákiához és Jugoszláviához való viszonyra azt a provinciális illúziót keltette széles tömegekben, mintha a francia-olasz ellentét állna az európai konfliktusok homlokterében, mintha ebbe belekapcsolódva a Bothlen-féle "realis külpolitika" tényleges eredményeket érhetne el. /A szociáldemokrácia "ellenzék" platformja, a jugoszláv orientáció csak megerősítette ezt a provinciális illúziót./ Az angol-francia antant nyilvánosságprajutásá végleg szétépte ezeket az illúziókat. Világossá vált hogy: a/ a Szovjetunió-ellenes háború áll az európai politika homlokterében, b/ hogy ebben Magyarország felvétel nélkül kell belekapcsolódnia, c/ hogy Anglia és Franciaország gyors tempóban likvidálják a Balkánállamok összes külső és belső ellentéteit, hogy azokra a Szovjetunió-ellenes háború részére harcra kész és blokkalkotásra alkalmas társakat készítsenek.

4. / A Bethlen-rendszer kezdődő válsága már régebben arra készítette az uralkodó osztályokat, hogy a rendszer megmaradása vagy bukása esetére utótról gondoskodjanak, vagyis a forradalmak és ellenforradalmak tanulságai alapján már eleve is gondoskodjanak arról, hogy Bethlen bukása esetén az uralom változatlanul a nagybirtokos-nagyburzsoz osztályok kezében maradjon. Ez az "ellenzéki" mozgalom, mely már a tavasszal mint választójogi blokk kísértette a külpolitikai kudarc okozta válság után világosabban megmutatta az úrut, anélkül persze, hogy egyelőre szilárd pártformát vett volna fel. Az ilyen tömörülésnek legnagyobb akadályai a szövetség teljesen elvontan karaktere, amennyiben ott a nagybirtok szélső jobbszárnya /Apponyi-Andrássy és a legitimista magnások/ lép blokkba a nagy- és középburzsoázia bal szárnyával, a kereskedelmi tőke és a nem törzstörzstörzsi ipar képviselőivel /Kállay, Rassay, Sándor Pál stb./ a liberalizmus, a demokrácia jelszavá vált. Világos, hogy ennek a szövetségnek uralomrajutása esetén a most vezető rétegek csak hamar háttérbe szorúlnának az uralkodó osztályok most döntő szerepet játszó rétegeivel szemben /nagybankok és tőlük függő nehézipar/, azonban egy ilyen átcsoportosulás az uralkodó osztályok részére sokkal kevésbé lenne veszedelmes, mintha -ahogyan az ellenforradalom idején- újból a kispolgárságtól és középparasztságtól kellő visszahúzóerőt a vezetés. Ez az oka annak, hogy nemcsak az ellenzék áll Bethlennel szemben a végletekig lojális állásponton, hanem Bethlen maga is túri ezt az ellenzékot és nem vágja el azokat a szálakat, melyek azt öhozzá kapcsolják. Viszont az ellenzék a legnagyobb erővel azon van, hogy az elégedetlen kispolgári elemeket teljesen a háttérbe szorítsa, ha kell, szakadás árán is. /Rassay dezavválja Fábiant a Sztranyavszky-afférben./ Az új ellenzék szigorúan konszolidációs karaktere megnyilvánul egyrészt abban, hogy teljesen a revíziós külpolitika alapjain áll, csupán azzal a különbséggel, hogy magáévá teszi a régebben szocdem és kispolgári részről hirdetett jelszót, a demokrácia és revízió összefüggéséről, a nyugati demokráciák rokonszenvének megnyeréséről belső demokratizálódás következtében. Ennek a demokráciának értékét legvilágosabban bizonyítja az, hogy a liberális ellenzék mindig nyiltabban és határozottabban legitimista vezetés alá kerül /Nagykanizsa/. Ez a legitimista előretörés egyáltalában nem jelenti a királykérdés előtérbehozását. Ellenkezőleg, hangsúlyozottan teljes a megegyezés Bethlennel abban, hogy a királykérdés ma "nem aktuális." A legitimizmus hangsúlyozásának jelentősége kizárólag kispolgári fasiszta törekvések ellen irányul /"trónbitörbó"/, sőt Apponyi nyiltan kijelentette, hogy ha nem lehet legitim király, akkor inkább legyen köztársaság, ami a német és osztrák példa nyomán világosan mutatja a liberális ellenzék osztályjellegét.

5. / Ennek a határozottan nagybirtokos-nagyfőkécs osztálykarakternek ellenére a revízióval összekapcsolott demokrácia jelszava alkalmas arra, hogy újabb trianoni illuziókat keltsen. A legitimizmushoz fűzött jelszó a közélet tisztaságáról szintén alkalmas arra, hogy a magángazdaság szundlásával eszalódott tömegek, amelyek látják, hogyan oldják meg az uralkodó osztályok a gazdasági válságot panamák segítségével a maguk javára, azt higgyék, hogy ez irányban van kivezető út. Ezeket az illuziókat és kispolgári tömegek csatlakozását nagyban elősegíti az a támogatás, amelyben a szocdem párt a liberális ellenzékkel részösíti. Alharcedál falaz a legitimista propagandának és segít minden tüzet a kispolgári fasiszta törekvések /Albrecht/ ellen koncentrálni. A demokratikus revízió-politikában pedig teljesen egy vonalon halad Kállayval, Rassayval és Apponyival. Természetes, hogy mivel az ellenzék sem szakított teljesen Bethlennel - a szocdem pártot sem kényszerít az ellenzékhez való csatlakozása Bethlennel való szakításra. A szocdem párt a konszolidációs hádseregartaléknak szerepét tölti be: egyaránt támogat és fog támogatni Bethlen, vagy Kállay-féle konszolidációs megoldást.

6. / A liberális ellenzék szócmettevé részét a városi kispolgárság alkotja. Ez azonban távolról sem jelenti azt, mintha a városi kispolgárság a maga egészében, vagy akár többségében a liberális ellenzékhez csatlakozott volna. Az ellenforradalom első korszakában uralomra jutott városi kispolgárságot a konszolidáció teljesen dezorganizálta politikailag. Az ellenforradalom elején létrejött szervezetei részben felbomlottak, részben a Bethlen-kormány beolvastotta őket az államgépzetbe. Az ellenforradalom elején uralkodó zavaros, ellentmondásokkal teli ideológia /fajvédelem, kispolgári antiszemitizmus és antikapitalizmus/ a konszolidációs folyamán teljesen szétfeszített és elvesztette széles tömegekre gyakorolt vonzóerejét. Ezt a politikai dezorganizációt fokozza a városi kispolgárság folyton növekvő gazdasági elnyomorodása, melyet az államgépzet folytonos növelése csak egy igen szűk rétegre vonatkozólag képes ellensúlyozni. A kispolgárság a konszolidációs folyamán folyton súlyos lefelé, részben a fentemlített gazdasági okok miatt, amelyekhez még hozzájárul a háborús maradványoknak nagykapitalista módon tör-

tént likvidálása /infláció, kölcsön stb./ Ily módon a kispolgárság teljesen szét van aprózva. Jelentékeny része még pedig úgy jobboldali, mint baloldali. Bothlen mögött húzódik meg, anélkül, hogy a Bothlen-rendszernek igazán lelkes híve volna. A baloldali részt részben felszivja a liberális ellenzék, részben a szocialista párt. A tiszta fasiszta kispolgári intellektuelleknek a Gömbös-csoport feloszlásával nincs többé számbajövő önálló politikai képviselőjük. Ennek ellenére a konszolidációban való csalódás és a Bothlen-rendszer presztízisének megszűnte a külpolitikai kudarc következtében ismét erőteljesebb mozgólódat vált ki a fasiszta kispolgárságon. Ennek a mozgólódnak politikai centruma az Albrecht-kérdés, mint kísérlet, az ellenforradalom előjén uralkodó kispolgárságot ismét az uralomhoz vezetni. Komoly politikai sikerre ez az irányzat nem igen számíthat. A fasiszta kispolgári intelligencia egy másik szárnya kapcsolatokat keres részben a parasztság felé /Bartha Miklós-kör, Előőrök/, részben még a munkásság felé is /Oláh György cikke Pilisvörösvárról/. Zaváros, fasiszta szociálforradalmár ideológiája, szektaszzerűen kicsiny szervezete ellenére ez az irányzat bizonyos veszedelmeket rejthet esetleg magában, amennyiben sikerül neki munkások és parasztok elkeseredett, csalódott, de visszamaradt rétegeiben bizonyos befolyásra szert tenni.

8./ A parasztság a konszolidációval szintén elvesztette politikai szervezeti formáját: a kisgazdapárt még megmaradt része beolvadt az egységspártba és a kilóptottaknak nem igen van komoly szervezetük a falun /Borky Gyula/. A parasztság széles tömegei így módon minden önálló szervezet nélkül állnak és a Bethlen-kormány a legnagyobb erőfeszítéseket fejt ki abban az irányban, hogy nemcsak megakadályozzon minden parasztszervezkedést, hanem a parasztságot falunként államilag vezetett szervezetekben tömörítse. /Faluszövetség, Levante, olvasóköri, műkedvelő előadások, népházak stb./ Ilyen körülmények közt a parasztság elégedetlensége és csalódottsága csak néha-néha nyilvánul meg, annyival is inkább, mert a magyar sajtóviszonyok mellett legfeljebb a fasisztáknak áll módjukban képet nyújtani a parasztság helyzetéről. De ha ezeket a képeket összevetjük az objektív gazdasági helyzettel, akkor világosan látszik a parasztság súlyos csalódottsága az ellenforradalmi konszolidációban. A földreform a birtokviszonyoknak csak egészen minimális eltolódását hozta magával. /1921-ben a nagybirtok az ország területének 53.5%-át tette ki, 1927-ben 47.8%-át./ Eltekintve attól, hogy a nagyon kevés és terhes feltételek mellett elosztott föld jelentékeny részét nem a parasztság kapta /hivatalos adatok szerint a kiosztott föld legalább 1/4 részét vitézek, tisztviselők stb. kapták; a valóságban bizonyára sokkal többet/, a földreform egyáltalában nem elégítette ki a parasztságnak semmiféle rétegét. Az értékesítési válság következtében pedig a drágaság, közvetett adó stb. által folyton rosszabb helyzetbe jutó kis- és középparasztság mind gyorsabb mértékben eladósodik. /Vidéki pénzintézetek uzsorakamatjai, zöldhitelek./ A legutolsó idők eseményei pedig úgy gazdasági, mint politikai téren növelik a parasztságban a cserbenhagyottság, az elárultatás érzését, a bizalmatlanságot úgy az állammal, mint a politikai pártokkal szemben. A falun létesített állami szervezetek, különösen a levante, egyáltalában nem népszerűek a parasztság alsó rétegeiben. Ez a hangulat pedig csak erősödhetik, ha a földreform pénzügyi megoldása és az értékesítési válság terheinek áthárítása a parasztság alsó és középrétegére magaváirántja a parasztság leggyengébb, a földreformban földhözjutott részét.

Még nyilvánvalóbb ez a helyzet a földmunkásoknál. Itt is növekvő elégedetlenség teljes szervezetlenség mellett. Az 1922-es paktum óta a földmunkásszövetség mint tömegszervezet megszűnt /a szakszervezetek statisztikája 1927-ből 3,800 tagot mutat ki/, a kubikusoknak 1925/26-ban a MSZMP-ba való tódulását pedig a hatósági terror akasztotta meg. A földreform ugyan -hivatalos adatok szerint- a földmunkások számát 895,000-ról 713,000-re redukálta. De ez a redukció csak látszólagos. Mivel az átlagos birtok, amirehöz jutottak, 1.7 hold, mivel sem jószágok, sem egyéb munkaszerszámjuk nincs, az ujonnan földhözjutott földtulonok kénytelenek a közelben, uradalmaikon, vagy zsirosparasztoknál bármi áron munkásszögődni, hogy a kölcsönkapott igásokat ledolgozza. Ily módon a földreform által földhözjuttatott réteg mint rühgőzkötött bérlényom szerepel. A földreform ez a hatása meg is nyilvánul abban, hogy 1926-ról 1927-re a mezőgazdasági napszámberék 15-20%-kal estek. Ennek természetesen nem kizárólag a földreform az oka, hanem meg nyilvánul már a mezőgazdasági termelés kezdődő kapitalizációja /gépek bevezetése stb./, aminek biztos jele, hogy a munkanélküliség a mezőgazdaságban folyton nő. Meg nyilvánul benne továbbá a földmunkásság teljes szervezetlensége.

9./ A munkásság helyzetével és fejlődésével külön fejezetben fogunk foglalkozni.
10./ Az összkép tehát: a társadalom alsó és középrétegeinek leválása a konszolidáció pártjairól, elidegenedésük az ellenforradalmi és konszolidációs ideológiáktól, a Bethlen-rendszer izolálódása a tömegektől, az egységspártnak mint korotnek fennmaradása mellett a nemzeti egységfront szétporladása és megrohadása. Ezzel a folyamattal szemben, melyet a konszolidáció messzobblátó politikusai és publicistái egyáltalában nem ismernek félre, a kormány a következő védelmi intézkedéseket teszi:

- a/ Minden áron igyekeznek a két vezetőosztály ellentéteit elsimitani, Kooperációjuszokat biztosítani. Gazdasági minisztérium, mint ennek a kooperációknak központi irányítószerve, Exportintézetek, Földreform és gyufa. Tarifaengedmények a nagybirtokosoknak. A gazdasági élet állami befolyásolása /a kormány letétje a Nemzeti Banknál 234 millió P./, Investíciók. Kísérlet külföldi kölcsön felvételére. A kispolgárság és parasztság teljes kiszolgáltatása nagybirtokosok és nagytőkének.
- b/ Az állangószövet erősítése. Gömbös mint honvédelmi államtitkár vezérkari főnöke az összes hadserozenkívüli fegyveres alakulatoknak. Házzabályrevízió, Sajtótörvény. Autonómia elkövetése. Klebelsberg kulturpolitikája, mint rendszeres fasiszta ideológiatementés, fasiszta intelligencia elhelyezése minden fontos stratégiai ponton. /Iskolapolitika, mint kísérlet a vidéki kispolgárságot és parasztságot fasiszta intelligencia vezetésére alá venni
- c/ Szociáldemokráciával való politika. Állandó közelebbhozása a bürokráciának az állangószövethoz. Tárgyalás a bürokráciával a szakszervezeti törvényről. Békéltetés /Pilisvörösvárról/.

Fősváron/. Falazás a bürokrácia panamáinak /Memosz enyhe kezelése/. Az államgépezet kel-
lő megerősítőse utánra titkos választójog perspektívája. Ugyanakkor azonban fenyegetés,
hogy máskép is tudnak munkáspolitikát csinálni /Sztranyavszky és a sasok/. Szakadármoz-
galmak túréso /Migray/, sőt elősegítése /Szentirmay/.

d/ Lavirozás a királykérdésben. A királykérdés "nem aktuális", ebben megögyeznek le-
gitimista-liberálisokkal. Albrecht elleni harc átengedése legitimistáknak és szocdemeknek.
e/ Teljes behódolás az új antantnak. Varsói ut. Háborus készülődések. /Állandó fegy-
vercsempőszet: Szentgotthárd, Bécs, stb. Levante, falu fassizálása, háboruhoz szükséges in-
parok támogatása stb./ Fenntartás nélküli beállítás a Szovjetunió elleni frontba. A háboru
a Bethlen-rendszer számára egyre növekvő mértékben beipolitikai szükségletté válik, mint
a nemzeti egységfront helyreállításának hovatovább egyetlen lehetősége, mint a rendszer
rohadásának ellenszere.

11./ Az összkép tehát: általános zajlás az osztályokban, a rendszer egyetemes vál-
ságának kezdete. Ugyanakkor azonban -a forradalmak és az ellenforradalom tapasztalatai
következtében- a politikai élet felszínén csak konszolidációs pártok vannak. Ebben a
helyzetben mindinkább a demokrácia jelszava telul az előtérbe, mint a konszolidáció szük-
sleges megerősítője, mégpedig úgy Bethlen, mint a liberális ellenzék részéről. Az összes
pártok konszolidációs jellege élesen megnyilvánul a következő kérdésekben: a/ minden párt
teljesen szakít, illetve lemond a polgári demokráciával járó demokratikus reformokról.
/Fábrián-Sztranyavszky affér; Rassay újévi beszéde: a konszolidáció jogfolytonosság-hirde-
tése; a szocdem párt és a házszabályok, egységspárti látogatás a szakszervezeteknél./
b/ Szakszervezeti kérdésben mindenki a fassizálás alapján áll, csak az utakban és módsze-
rokban vannak különbségek, melyek mögött persze egyes esetekben osztálykülönbségek rejle-
nek. /Nagyburzsoázia vagy kispolgárság vezetőszerpe./ c/ Minden párt a revízió alapján
áll. d/ Minden párt egyformán értékeli a kommunista veszedelemet. e/ Minden párt helyesli
a háborut, különösen a Szovjetunió elleni háborut. Tehát amennyiben -részben angol-fran-
cia nyomás alatt, mint a többi Balkánállamban- kísérlet történik a rendszer reorganizálá-
sára, ez minden valószínűség szerint demokratikus reorganizálás lesz: a polgári demokrá-
ciának demokrata formák közt való teljes likvidálása. Ez az eset azonban nem jelenti új
osztályoknak, vagy akárosak rétegeknek uralomrajutását, tehát semmiképen sem analógiája
a Maniu-esetnek. Akár Bethlennek sikerül a demokratikus átépítés, akár egy Kállay-Apponyi
blokk hajtja ezt végre, akár Bethlen kiszélesíti Kállayval s Apponyival a nemzeti egység-
frontot, a rendszer osztálytartalma az új demokratikus köntösben ugyanaz marad: a föld-
tőke által egyesített nagybirtok és nagytőke együttes uralma fassizált államgépezettel,
teljes függésben az angol-francia imperialista blokktól, mint annak zsoldosa a Szovjetu-
nió elleni háboruban.

12./ Mindez egyre növekvő osztályellentétek mellett játszódik le. A rendszer folytor
rohad. A pártok növekvő mértékben izolálódnak tömegeiktől, elvesztik rájuk gyakorolt be-
folyásukat. Az állam mindjobban elszigetelődik. A konszolidációhoz és az ellenforradalom
győzelméhez fűzött illuziók szétfoszlanak a/ gazdasági illuziók megszűnése azáltal, hogy
a magán gazdaság szandlása mindinkább lelepleződik, mint a nagytőke kiméletlen előnyomulá-
sa -a dolgozó tömegek növekvő nyomora, a középrétegek növekvő lecsuszása mellett. b/ Poli-
tikai illuziók oszlása úgy a nemzeti egységfrontot és a konszolidált ellenforradalom
egyéb ideológiáit, mint a revíziós reményeket illetőleg. /Bár kétségtelen, hogy a demok-
ratizálás bizonyos illuziókat fog felkelteni a kispolgárságban és talán a parasztság és
munkásság egyes rétegeiben./ Az állami apparátus még akcióképes a tömegek megmozdulásai-
val szemben, de belül teljesen rohad. /Korrupciók és panamák, az egész államgépezet a
nagybankok kezében van./ Az ellenforradalmi ideológiák hajtóerejének gyengülése, az ál-
lamgépezet és a konszolidációs pártok izolálódása a tömegektől azt eredményezik, hogy a
politikai nyomás enyhül. A tömegeket sem pártjaik fegyelme vagy ideológiája, sem a hiva-
talos állami ideológia nem tudja már visszatartani, vagy legalábbis folyton csökkenő mér-
tékben. A konszolidált kapitalizmusnak a tömegekre gyakorolt társadalmi nyomása, szugges-
tív ereje eloszlanban van. Ez az enyhülés megnyilvánul a tömegek nagyobb mozgási kedvében,
és lehetőségében, bizonyos ideológiai megnyilvánulások kényszerű megengedésében, noha a
tisztán rendőri nyomás változatlanul fennáll, sőt időnként erősödik.

III. A MUNKÁSOSZTÁLY HELYZETE.

1./ A folyton növekvő drágaság már régen túlkompenzálta az 1927-es konjunktúra gyön-
ge hatásait. A munkásságnak a szakszervezeti bürokrácia ellentállása, a spontánul kitört
sztrájkok leszerelése és elárulása következtében nem sikerült a drágulást még csak meg is
közelítő béremeléseket elérni.

2./ A szakmunkások száma viszonylag csökken, a tanulatlanoké, nőké és ifjummunkásoké
szaporodik.

3./ Szakszervezetek taglétszáma állandóan csökken. Emögött a csökkenés mögött egy-
részt a már említett, a racionalizálás okozta eltolódás rejlik, amit különösen erősít az,
hogy a szakszervezetek semminemű harcot nem folytatnak a racionalizálás ellen, sőt azt
nemcsak passzivitással támogatják, hanem egyenesen propagandát csinálnak mellette, Ily-
módon a szervezett munkások tekintélyes része, mely nem látja érdekeit védve a szaksz-
ervezetek által, kimaradt. Másrészt a sztrájkok állandó szabotálása, elgáncsolása és elárulá-
sása a munkások széles rétegeiben mélyreható undort vált ki a szakszervezetekkel szemben.
A magyar munkásosztály mai gyenge szervezethez állapota tehát nem szabad mechanikusan
megítélni, mint közönséges visszaesést a mozgalom primitív stádiumába, hanem konkrétan kell
nézni, hogy a szervezetlenek tömege kikből áll és miért szervezetlenek. Itt mindenekelőtt
tekintetbe kell venni egy olyan réteget a munkásoknak, akik már voltak szervezve, részben
rögóta és hosszú ideig, akik azonban a bürokráciától való undorból otthagyták a szerveze-
tet. Ezek között kétségekívül vannak passzivitásba süllyedt elemek, vannak akik jobbfelé fe-

lődtek, tekintélyes részük azonban radikális munkás, aki osztályharcos, komolyan küzd a szervezetbe visszavételért. Egy másik fontos réteget a fiatal munkásgeneráció tesz ki. Ezek, a forradalom utáni időben felnőtt munkások már eleve bizalmatlansággal viseltetnek a szociáldemokrata párt és a szakszervezeti bürokráciával szemben. Amennyiben egyáltalában szervezve vannak, a kultúregyesületekben tömörülnek, de van olyan réteg is, amely sehol sincs szervezve, amellyel azonban az üzemi osztályharcokban élénken kiveszi a részét. Egészen speciális kérdés emellett az új iparoknak, különösen a textiliparnak szinte teljesen szervezetlen munkássága, melyben a nők és a vidékről, a faluról néhrég feljött munkások igen nagy szerepet játszanak. A győri és szegedi textilsztrájkok tanulságai azt mutatják, hogy ebben a munkásrétegben is meg van a hajlandóság az osztályharcos szolidaritásra és kitartásra. Egyszóval: a szervezetlenség növekedését semmi körülmények közt sem szabad úgy értékelni, mintha az már magában véve a munkásmozgalom züllesztését, szükségképpen lefelé menő vonalát jelentené. Ez jobboldali elhajlás. Ez a megállapítás természetesen nem jelenti azt, hogy a párt a növekvő szervezetlenségben rejlő veszélyeket ne ismerje fel és ne harcoljon ellenük.

4./ A szakszervezeti és pártbürokrácia folyton erősebben függetlenedik a munkásmozgalomtól és nő bele a konszolidált kapitalizmus gazdasági és államrendszerébe. A parlamentarizmus, a városi hatalom, a különböző vállalatok, a párt és a szakszervezeti állások pragmatikája, a szervezeti demokrácia teljes megszűnése stb. lehetőséget nyújtanak egy felső bürokrata rétegnek, hogy egzisztenciáját a munkásmozgalom helyzetétől és a munkások állásfoglalásától teljesen függetlenítsse. Ez a réteg aztán parlamenti, városi stb. kijárási segítségével, kisebb alkalmazások nyújtásával stb. egzisztenciát teremt egy alsó munkásbürokrata rétegnek, mely az ő akarátát a különböző szervezetekben keresztülviszi. Ez a folyton növekvő függetlenedés a munkásmozgalomtól az objektív alapja a mind sürűbben nyilvánosságra jutó panaszoknak és korrupció-és eseteknek. A szakszervezeti vagyoni spekulációk célra való felhasználása szükségképpen együttjár a panaszokkal. A Mémosz-eset egyáltalában nem izolált, nem is egyesek hibája vagy bűne, hanem az egész rendszer szükség-szerű következménye, éppen úgy, mint Peyer, Mónus stb. botránycs egyéni esetei. A bürokrácia ilyen irányú fejlődése, a szakszervezetek sepoltatív alapra helyezése /gildszocializmus/ a leghízebban készíti elő a talajt a szakszervezetek fassizálására.

5./ A bürokrácia ilyen beállítása ellenére a munkásság igen erősen reagál ugy gazdasági helyzetének növekvő rosszabbodására, mint a politikai nyomás enyhülésére. Tehát: a./ A nagy sztrájkok egymást érik /fás, textil, bányamunkás/. Ezeknek a sztrájkoknak különleges karaktere az, hogy üzemi mérethez indulk meg a szakszervezetek akarata ellenére, sok esetben pedig a szakszervezet ellenállása ellenére szakmai mérethez túlnak ki. Különösen kiemelendő az, hogy ezekben a sztrájkokban a szervezetlenek épügy kitartanak, mint a szervezettek./Győr, Szeged, Pilisvörösvár/ b./ A munkásság felveszi a harcot az ügyvédért. /Sztrájktró sasok megveretése, numerus clausus-tüntetés, munkanélküli tüntetések./ Ez a harc még teljesen ösztönös, sőt a numerus clausus-tüntetés esetében politikai eszközül szolgált a pártvezetőség liberális blokkpolitikájának./Nagy lépés előre a munkanélküli tüntetés./ Ezek a megszorítások azonban nem csökkentik annak a ténynek a jelentőségét, hogy a munkások aktíve és hárciasan megjelennek az utcán és szembeállnak fassizta alakulatokkal. c./ A munkások és különösen a fiatalabb munkások bátrabb hangja, nyilatkozata kiállása a marxizmus, az osztályharc és a Szovjetunió mellett. Ennek jelentőségét nem csökkentik, hogy ez főleg -lár nem kizárólag a kultúregyesületekben nyilvánul meg és néha éretlen formákat vesz fel. Ide tartozik az is, hogy a munkások élénken és öszervezetesen reagálnak a Népszava Szovjetunió-ellenes régalmazó cikkeire és még centrista vagy likvidátor orgánusok is kénytelenek az oroszok mellett, ha csak kulturvonalon is, állástfoglalni.

6./ Ennek a hangulatnak megfelel a munkásság folyton növekvő aktív ellenállása a bürokráciával szemben /Amsz, lakatosok, Mémosz/. Ezeknek a mozgalmaknak azonban: a./ nincs még politikai irányuk, sőt még szakszervezeti programjuk, gazdasági követeléseik sincsnek. A harc szinte kizárólag a bürokrácia ellen irányul. Ösztönös reakció a fassizálás társainak lezögezésével szemben a bürokrácia részéről. Az ösztönös mozgalom ilyen korlátozta magasabb osztályharcos színvonalon mozgott, mint annakidején az esztergályosoké és hogy a mozgalom kifejlődésével -a KMP hatása alatt- ez a színvonal folyton emelkedett. A Mémosz ellenzék fellépése pedig, ingadozások ellenére, kezdettől fogva a lakatosoknál osztálytudatosabb volt. Viszont az Amsz esetében /tulságos előnyomulás mellékes vonalon, kooperatív világosan megmutatkozott az ilyen ösztönös mozgalom határa. b./ Ezek az ösztönös mozgalmak nem függnek össze egymással, nem kooperálnak, sőt legtöbb esetben még csak nem is keresnek kapcsolatot egymással. c./ Az Általános Munkásszövetség szindikalista ideológia zászlaja alatt igyekszik szervezetet teremteni /főleg 1925-ben kizárt cipészek/. A szindikalista ideológiának, mely apolitizmushoz és ennek révén a mai magyar viszonyok közt könnyen fassizmusoz vezet, a szociáldemokrata bürokráciától való mély undor ad bizonyos talajt.

7./ A pártvezetőség és a szakszervezeti bürokrácia folytatják szakító politikájukat. Megállapítható azonban, hogy részben a szervezetek általános gyöngülésének hatása alatt, részben a munkások növekvő ellentállása következtében időleges ingadozások, bizonytalanságok mutatkoznak. Ez megnyilvánul különösen a Mémosz-esetben, de meglátáztott az Amsz esetében is, amikor a Szaktanács az éles fellépés, a pártvezetőség a konfliktus elsímitása mellett foglalt állást. Nem egy esetben a bürokrácia lavírozó taktikával, az ellenzék szétválasztásával kísérleteivel próbálkozott /Vasas-közgyűlés Hackspacher felé, Palotás-féle állított lakatosokat a párt megtársa a pártszervezetekben. Mindez természetesen csak időleges jelenség, ha a nagy botránycsok követő felháborodás elűlné, ha az ellenzék mozgalmai lecsendesednének, a bürokrácia újra felvonná az "erős kéz" politikáját.

8./ A bürokráciának ezt a politikáját a legnagyobb mértékben megkönnyíti, lehetővé teszi a centrizmus nyílt zászlóbontása. Kis Jenő brosúrája sok tekintetben igen fontos jel. A magyar ausztromarxizmus szociális alapját az teszi, hogy: a./ a munkásság körében folyton nő az elégedetlenség a bürokrácia politikájával szemben, b./ ez az elégedetlenség még nem elég tudatos ahhoz, hogy a munkások a szociáldemokráciával való elvi szakítást elkerülhetetlennek látnák, c./ hogy számos baloldali munkás fél az illegalitástól, az illegális KMP-hoz való csatlakozással járó veszedelmektől és az az illúziója, hogy mint legális ellenzék is érvényesíteni tudja elveit. Ennek az illúzióknak programmatikus visszafénye d./ a magyar centrizmus "Bécs kontra Moszkva" jelszava, annak az illúzióknak jelszótafoglalása, hogy a szocializmus vagy akár a polgári demokrácia Magyarországon forradalom nélkül megvalósítható. A centrizmus funkciója ilyen körülmények között levezetni a munkástömegek elégedetlenségét, benntartani az elégedetlen munkásokat a szocdem pártban. Kis Jenő tehát épen úgy tartaléka Peyernek, mint Peyer Bethlennek. A centrista ellenzék ilyen elvtelensége megnyilvánul a pártvezetőség kritikájának egész módszerében. Felismeri, hogy a Peyer-féle harc a bolsevizmus ellen visszatetszést kelt a munkásokban, tehát "finomabb" módszereket ajánl, a parasztság és földmunkásság elárusításával szemben nem állít jelszavakat, hanem reklámja a párt agrárprogramját, a revíziós külpolitika támogatásával csak az ellen harcol, hogy ilyen "látszat" létrejöjjön, vagy a jugoszláv orientációt állítja szembe az angol-olasz orientációval, az agitációban marxista terminológiát, de csak terminológiát, nem tartalmat követel stb./ A gyakorlatban a centrista ellenzék már több esetben megmutatta, hogy csakugyan ezt a funkciót tölti be. A centrizmus hatására vezethető vissza a Mémoszban kialakult áellenzék, mely komoly ellenzéki mozgalom kialakulását nagyban hátráltatja. Ugyancsak az ausztromarxista vezeték tették /Kis és Halász/, mint vizsgálóbizottsági tagok lehetővé a Peyer-Mónus társaságnak, hogy a Migray-botrányt nagyobb baj nélkül megusssa.

9./ Mivel Kis Jenőéknek ezideig sikerült a szocdem ellenzéken belül a látható vezetést kezükben tartani, ez az ellenzék nem volt képes egységesítő és összefogó befolyást gyakorolni a kialakuló baloldali mozgalmakra. A szocdem ellenzéken belül működő nagyszámú, igazán baloldali munkások a legtöbb esetben meghátráltak a centrizmus elől és átengedték a vezetést Kis Jenőéknek. Ennek következtében az ellenzéki mozgalom ezideig sem programot nem tudott állítani, sem országos jellegre nem tudott szert tenni. A szocdem párt legalitás-monopóliuma és a KMP propagandájának illegalitása mellett a szocdem ellenzék szükségképpen legális központja, gyülekező helye az elégedetlen baloldali munkásoknak. Az e helyzetből adódó feladatoknak az ellenzék eddig nem volt képes megfelelni.

10./ A MSZMP helyzete lényegileg változatlan maradt, bár helyenként némi szélénkülés volt tapasztalható és egyes vidéki szervezetek a hatósági üldözés s a szinte teljes illegalitás ellenére még mindig működnek. De ennek dacára a MSZMP most sem volt képes a baloldali munkásságnak még csak egy részét sem egyesíteni és gyülekeztetni.

11./ Mindebből megállapítható, hogy a plénum elemzése a baloldali munkásfront kialakulásának hiányát illetőleg helyes volt, bár a plénumot követő időben nagyjelentőségű események, komoly ellenzéki mozgalmak voltak a munkásmozgalomban. A tömegekben észlelhető zajlás és mozgolódás mélyebbről jön és szélesebb tömegeket mozgat meg, mint 1924/25-ben. Azonban ebből kevesebb jut a politikai felszínre, mint akkor, a mozgalom kevésbé egységes úgy szervezetileg, mint programmatikusan az 1924/25-ös mozgalomnál, ezért általában véve ösztönösebb, ideológiai színvonala alacsonyabb, a kommunista vezetés - bár szervezeti garanciái sokkal pártyszerűbbek és rendszeresebbek s teljes kiépítésük esetén szikárdabbak és tartósabbak lesznek az 1925-ös mozgaloménál - ma még kevésbé biztosított. Ebből a következő veszedelmek adódnak:

a./ A fassizálás elleni ösztönös védekezés megmarad az ösztönösség színvonalán. A bürokrácia elleni harc megreked a pusztán szakmai méretű, szakmán belüli demokrácia követelésénél. Az ellenzéki mozgalmak még gazdasági követeléseikben sem igen mennek túl a szakszervezetek követelésein, nemhogy a fassizálás elleni ösztönös harcot politikai harcra tudatosítanák. Ily módon természetesen nem tudnak kellő vonzóerőt gyakorolni a szakszervezeteken kívülálló széles munkástömegekre. A szakszervezetek akarata ellen kitérő üzemi sztrájkok, melyek szintén ösztönös védekezést jelentenek a készülő fassizálás, a sztrájkjog elkobzása, a kötelező békéltető bíráskodás ellen; szintén pusztán ösztönösnek maradnak, nem polizálódnak és ezért a munkástömegek nem látják ezeknek a harcoknak a nagy politikai kérdésekkel, a fassizálással való összefüggését. Ugyanez áll a sztrájk török elleni harcra is. A munkásság tehát szakmai, helyi, üzemi méretekben harcot folytat a fassizálás talaját előkészítő bürokrácia ellen, de a pusztán ösztönösség következtében nem jut el annak tudatához, hogy tulajdonképpen már a fassizálás ellen harcol és ezért nem tudja megtalálni ennek a harcnak a helyes módszereit.

b./ Ezzel összefügg a magyar munkásmozgalom mai legaktuálisabb veszedelme: a munkásmozgalom elaprózódása, kiesiny, néha szektaszerű szervezetekre való szétbomlása, melyek egymással nincsenek összefüggésben. Ez az elaprózódás depolitizálódást hozhat magával és mint minden depolitizálódás, a fassizmushoz való ideológiai közeledéssel járhat /Általános Munkásszövetség/. Ez az elaprózódás, összefüggő, programmatikus egység által összefogott baloldali munkásfront hiánya azért is jelent ma különös veszedelmet, mert a bürokrácia fassizálás felé hajló politikája a mai viszonyok mellett akár -ami kevésbé valószínű- kényszerszervezet formájában valósul meg, ahogy azt a vasastürokrácia egyrésze óhajtja, akár a kötelező békéltető bíráskodás formájában, megvalósítható akkor is, ha a bürokrácia mögött csak igen kis szervezetek, akár csak keretorganizációk állnak /persze a nagyon, székház stb. birtokával együtt/. Feltéve, hogy az ellenzéki csatályharcos mozgalmak nem tudnak komoly szervezeteket teremteni, melyek gazdasági és politikai programjuk, osztályharcos fellépésük segítségével komoly befolyást gyakorolnak a ma szervezetlen munkások nagy tömegeire.

IV. A KMP MUKÖDÉSE A PLÉNUM ÓTA.

1./ A plénum-tézisek politikai perspektívája és vonala helyesnek bizonyult. Ugy az általános politikai helyzet, mint a munkásmozgalom fejlődése az ott előrelátott irányban mozgott. A plénum-tézisek lehetőséget adtak a pártnak, hogy a bennükjelzett tendenciák fejlődésére -egészben véve- helyesen reagáljon. Ennek ellenére a párt a munkásmozgalom mai legfontosabb kérdésében, a baloldali munkásfront kialakításában csak gyenge eredményeket ért el.

2./ Ezeknek a tendenciáknak gyors kibontakozása az ősz folyamán a pártot a Mémosz és lakatoskérdésben döntő állásfoglalás elé kényszerítette. Az így szükségessé vált fordulatot a párt szakszervezeti taktikájában, tenet a mai viszonyok mellett életbevágó fontos munkaterületen, a párt gyorsan és egészbenvéve helyesen hajtotta végre.

3./ A párt tevékenységének a lefolyt szakaszban legfőbb eredményei:

a./ A pártszerű vezetés kialakítása. A felső és alsó szervek pártszerű munkájának erősödésével a párt politikai akcióképessége megnőtt, bár még mindig nem tartott ott, hogy egy helyesen felismert akció érdekében rögtön képes volna szervezeten keresztül harcra lépni az egész párttagságot.

b./ A pártszerűség növekedése együttjár a konspiratív módszerek megjavításával, a lebukások ritkulásával, a bekövetkezett lebukások izolálásával. Ennek politikai következménye a párton belüli likvidátorság likvidálása /értve ezalatt a likvidátorság azon formáit, melyek az 1927/28-as válságos időben jelentkeztek/, a párt növekvő befolyása a párton kívülről likvidátor-elemek izolálására, eredményes harc ellenük. Ugyanebből folyik, hogy a pártnak ha lassú tempóban is, de egyre növekvő mértékben sikerül a baloldali munkások félelmét az illegális km. párttal szemben leküzdeni. /Ma már nem egyszer bekövetkezik az az eset, hogy baloldali munkások egyenesen keresik a pártot, részben csatlakozásra, részben mert érzik, hogy még mint pártonkívüliek sem dolgozhatnak jól a párttal való szoros együttműködés nélkül. Ez a félelem egyik legfőbb akadálya az egységes baloldali munkásfront kialakításának, mert akadálya annak, hogy a baloldali munkások legjobbkörű része pártszerűen, pártfegyelem alatt, szervezeten és tervszerűen vegyen részt minden üzemi, szakmai és politikai mozgalomban.

c./ A salgótarjáni sztrájk döntő lépést jelent a párt fejlődésében. Ez az első nagyszabású sztrájk, mely kommunisták vezetése alatt, a KMP utasításainak megfelelően, a bürokrácia ellentállása dacára tört ki és folyt le. Bármennyi hiba és ingadozás mutatkozott itt a sztrájk vezetésében /különösen mint gyöngeség a sztrájkot lezáró bürokráciával szemben/, mégis ez az eredmény megállapítandó. Annnyival is inkább, mert a salgótarjáni sztrájk országos méretűvé való kiszélesedése a kommunisták által kezdeményezett, a többi bányamedencét beutazó küldöttség munkájának eredménye volt. A sztrájk kedvező hatása megnyilvánult abban a komény ellentállásban, melyet a bányászok, különösen a tarjániak és tataiak a pilisvörösvári sztrájk lezárása alkalmával az országos bányászkonferencián tanúsítottak.

d./ A párt befolyása a kivált lakatosokra folyton nő, ami röpirataik erősödő osztályharcos szellemében nyilvánul meg. A lakatosoknál és esztorgályosoknál kiépülő frakció munkája előkészíti a talajt egy osztályharcos vasmunkásszövetség teremtésére.

e./ ~~Osztályharcos Mémosz ellenzék kialakítása, ami annnyival inkább eredménynek körvonalazódik, amennyire a sztrájkokban szabályozott sztrájkokkal szemben szabályozásokkal izolálja a mozgalom vezetőit az ellenzéki tömegektől.~~

f./ A Kommunista növekvő hatása széles munkástömegekre, egyáltalában a párt politikai hatásának szélesedése, bár sem szakszervezeti, sem politikai vonalon nem sikerült egységes ideológiai, még kevésbé szervezeti egységbe fogni és vezetése alá vonni a baloldali munkástömegeket.

4./ Ennek okai:

a./ Szervezetiek: sejtek gyengesége, befolyásuk hiánya az üzemekben, frakció kialakulatlansága /Mémosz/, frakciók tervszerűtlen, nem egységes munkája /szódem ellenzék, kultúrszervezetek/.

b./ Kevés funkcionárius, azok alacsony színvonala, politikai gyakorlatlanságuk, legális és illegális munka kombinálásában való tapasztalatlanságuk, ami egyik legfőbb oka annak, hogy a sejtek nem képesek az üzemekben kellő befolyáshoz jutni.

c./ A párt helyes analízisei és jelszavai gyakran elköszve, vagy nem eléggé jutnak lele a párttagságba és ezen keresztül a tömegek közé.

d./ Alsó vezetésben megnyilvánuló ingadozás, kapkodás /különösen a vasaskampányban/.

e./ Ifjúsásmozgalommal való kapcsolat elégtelensége, rendszertelensége. Bár itt a plénum óta határozott javulás észlelhető, az akciókban megnyilvánuló kapcsolat még mindig nem kielégítő.

f./ Nómunka teljes hiánya, ami különösen a textilsztrájkokra való befolyástalanságot eredményezi.

5./ De ezek a szervezeti okok nem merítik ki egészen a helyzetet. A még mindig fennálló ollónak a párt politikai befolyása és annak szervezeti kihasználása, szervezeti meggyökereztetése és így a párt akcióképessége között politikai okai is vannak. Ezek közül a legfontosabbak:

a./ A párt nem mutatja meg kellő mértékben arcát, még akkor sem, ha óviniál és vezet valamely akciót. Kétségtelen, hogy ennek nehézsége és veszélyei vannak, de más országok illegális tapasztalatai azt bizonyítják, hogy ez nem megoldhatatlan kérdés. Az embereket kell konspirálni, nem a politikát. Ha a sejtek értenek hozzá, hogy szimpatizálókat gyűjtsek maguk körül, ha képesek ezeket az akciókban mozgatni, akkor a párt nyílt kiállása, arcának megmutatása nem jár többé a lebukás veszedelmével. De ennek a munkának erősítése mellett a pártnak nem szabad engednie az alsó szervezetek túlzott, meghaladott fejlődési szakaszból származó félelmének ettől a nyílt kiállás-

tól. A párt helyes akcióinak csakis ily esetben lehet komoly tömegvisszhangja, hatása távolabbálló munkásrétegekre.

b./ A párt nem mindig volt képes agitációjában és propagandájában a plénum-tézisek központi stratégiai jelszavait kellő módon belekapcsolni az aktuális napi kérdésekbe és ezzel a spontán, vagy a párt által kiváltott harcokat a kialakítandó baloldali munkásfront tudatos részeseivé tenni.

c./ A párt stratégiai jelszavainak egy részét /harc a háboru ellen, harc a "demokratikus követelésekért"/ nem volt képes kellő mértékben a tömegekbe belevinni.

d./ A plénum téziseinek alkalmazása s a párt vonalának kialakítása közben úgy a központi vezetésben /Julius, Robert/, mint a párttagságon belül jobboldali elhajlások mutatkoztak, melyek következtében a párt olykor vagy nem elég gyorsan, vagy nem elég határozottan reagált egyes eseményekre. Ezek a jobboldali elhajlások olykor csak mint hangulatok jelentkeznek, melyeknek közvetlen kiváltója a nehéz körülmények közt dolgozó pártmunkásoknak az az érzése, hogy felkészültségük és a mögöttük álló szervezeti erő nem áll arányban az előttük álló feladatokkal. Nem szabad azonban szemérményi azelőtt, hogy alapjában véve minden jobboldali elhajlás mögött egy ilyen aránytalanságnak, az erők és feladatok aránytalanságának érzése rejlik. A legtöbb jobboldali elhajlás mögött a gyengeségnek egy ilyen ideológiája, kiterés a konkrét harci feladat előtt áll. Természetes azonban, hogy ezt másképp kell megítélni és másképp kell harcolni az ilyen jobboldali elhajlások illetve hangulatok ellen aszerint, hogy magasabb vagy alacsonyabb színvonalon, rendszerbefoglalt vagy esetleges, izolált állásfoglalásban nyilvánulnak meg. Általában ezek a jobboldali elhajlások és hangulatok különböző oldalakról jelentkeznek, nem alkotnak frakciót, de összefüggnek, amennyiben a mai magyar helyzet legfontosabb kérdéseinek hamis értékeléseit tartalmazzák és ezzel a párt mai aktuális, döntő kérdéseinek megoldását akadályozzák, hátráltatják a pártnak ezekben a kérdésekben világos, elvileg tiszta állásfoglalását.

6./ A legfontosabb ilyen jobboldali elhajlások a következők:

a./ Julius elvtárs állásfoglalása a Bethlen-rendszer és a szociáldemokrácia értékeléséről /1. a K.I. Landersekretariátja előtt tartott beszédjét a tézisek mellékletében/. Julius elvtárs itt kifejti, hogy a KMP egész, utolsó években folytatott politikájával nem ért egyet. Állásfoglalása összefüggő jobboldali rendszert képez. Tagadja a Bethlen-rendszer fasiszta jellegét, tagadja a szocdem párt belenövését a Bethleni fasiszta és a szocdem pártot mint ellenzéki, a demokratikus reformokért küzdő pártot értékel. Világos, hogy ha ez igaz volna, akkor a KMP-nak revidálni kellene egész politikáját. A valóságban Julius elvtárs "analízise" azzal a gyakorlati következménnyel járna, hogy a pártnak nem maradna más tevékenység hátra, mint támogatni, legföljebb balratolni az ellenzéki szocdem pártot a demokratikus reformokért folytatott küzdelemben és önálló feladatnak nem maradna más hátra számára, mint a proletárdiktatúra tisztán elméleti propagandája. Julius elvtárs platformja, eltekintve analízisének teljesen hamis voltától, csak arra volna alkalmas, hogy a pártot visszasüllyesse egy, közvetlen a diktatúra bukása utáni állapotba, egy tiszta propagandacsoport színvonalára. Ez az állásfoglalás, mely az eltérő viszonyoknak megfelelően hasonlatos a többi nemzetközi jobboldali álláspontjához, lényegében visszariadást fejez ki a párt előtt álló nehéz aktuális feladatok megoldásával szemben.

b./ Robert elvtárs álláspontja /1. három cikkét a tézisek mellékletében/ még inkább magánviseli a gyengeségi ideológia bélyegét. Robert elvtárs látja a közeledő fassizálást, látja a szakszervezetek taglétszámának folytonos súlyedését, azonban nem lát semmit e fejlődés konkrét körülményeiből. Ezért a szakszervezetek taglétszámának mélypontját mechanikusan azonosítja a munkásmozgalom mélypontjával, a munkástömegek szervezetlenségében csak a mozgalom züllésének jeleit látja, az ösztönös mozgalmakban mechanikusan csak Mészias-várást. E szükletőkörű beállítás következtében, mely teljesen vak a tömegek radikalizálódásának sokrétűségével és különböző utakon való fejlődésével szemben, kitér a párt mai konkrét és alapvető feladatai elől. Ezt a kitérést látszatradikalizmus köntösébe öltözteti. Azt állítja, hogy a plénum organizációs tézisei ellentétben vannak a politikaiakkal, hogy a plénum vonala és perspektívája ellentétben állnak egymással. Itt nemcsak nem veszi észre azt a szükségszerű dialektikus ellentétet, mely minden ösztönös mozgalom alkalmazásával a párt perspektívája és vonala közt fennáll: a párt t.i. arra dolgozik, hogy az ösztönös mozgalomnak más irányt adjon, mint ahová az pusztán ösztönösségében fejlődnek. Robert elvtárs látszatradikalizmusa tehát tagadja az ösztönösen megnyilvánuló balratolódás sokféle területének /kulturegyesület, szocdem ellenzék stb./ jelentőségét és a párt munkáját kizárólag az üzemi sejt munkára akarja redukálni, azzal az indokolással, hogy csak itt, "a legerősebb ellenállás vonalán" lehet a tömegekhez eljutni. Azonban, ha mellőzzük a centrizmus elleni harcot, ha a szakszervezetek visszafejlődését a munkásmozgalom züllésével azonosítjuk, ha ennek következtében a fassizálást elkerülhetetlennek állítjuk be, ami ellen a munkásság nem is védekezik, sőt észre sem veszi, ha tehát nem ismerjük fel a munkásság balratolódását, azt hogy a munkásság már most is, bár csak ösztönösen, de harcol a fassizálás előkészületei ellen - akkor mi marad tevékenységi körnek a sejt munkájára? A frakció-munkától izolált, politikai tartalomtól megfosztott sejt munkák visszaesést jelentenek a pártnak az utolsó években elért fejlődése mögé. Csak formálisan létezzenek, minden akciólétezés, minden politizálódás lehetősége nélkül. Holott a pártnak ma ép az a feladata, hogy a sejt munka központbelyezése segítségével a munkásmozgalom valamennyi frontján, mindenütt ahol tömegek vannak, folytassa munkáját egy baloldali munkásfront kialakítása érdekében a KMP vezetése alatt. Robert elvtárs álláspontja mögött tehát szintén a gyengeség ideológiája áll, s a párt politikai befolyása és szervezeti ereje közötti ellét úgy szünteti meg, hogy megszünteti a párt politikai befolyását.

c./ A centrizmus lebecsülése és határozatlan fellépés a centristákkal szemben. Ilyen hangulat a Magyarországon dolgozó pártmunkások körében felütötte a fejét /Robert elvtárs rendszerének ez is egyik része/. Különböző formákban jelentkeznek, sőt egészen ellentétes módon. Részből úgy, hogy a szociáldemokráciának már nincs szmmi befolyása a tömegekre, hogy a mi győzelmes harcunkat a szociáldemokrácia ellen csak a rendőri üldözés akadályozza meg, hogy Kis Jenő mögött nem áll senki stb. Részből mint félelem attól, hogy a legális ellenzékekben dolgozó kommunisták tulságosan lelopóznak az osztályharcos ellenzék kommunista karakterét, ha élesen felveszik az ideológiai harcot a centrizmus ellen. Minda két felfogás jobboldali elhajlás, vagy legalább is olyan hangulat, amely ha tudatosodik, jobboldali elhajlássá válik, mert kitérés a párt mostani konkrét feladata elől. A centrizmus a szociáldemokráciának az a szerve, melynek segítségével a bal felé igyekvő, még nem tudatos tömegeket visszatartja a kom. párttól, vagy legalább is annak befolyása alá kerüléstől. A kommunistáknak tehát, ha a baloldali munkásságot vezetőjük alá akarják vonni, a centrista ideológia ellen minden ponton fel kell venniük a harcot. Nem elég, ha konkrét esetekben bebizonyítják, hogy a centristák kiszolgálják Peyeréket, hanem igyekezniük kell az egész centrista ideológiát a munkások előtt leleplezni, mint az osztályharc legfőbb akadályát és kiirtani a munkások fejéből. A centrizmusnak, mint legveszedelmesebb ellenségünknek fel nem ismerése vagy alábecsülése Magyarországon éppúgy, mint az egész nemzetközi mozgalomban, komoly jobboldali elhajlást jelent.

d./ Ugyanacsak jobboldali hangulatok és nemcsak ügyetlenség, tapasztalatlanság, rejtőzök az illegális és legális munka kombinációjától való visszariadás, az illegalitásba való elbujás, a párt megmutatkozásától, nyílt kiállásától való félelem mögött. Aztal, hogy a párt már teljesen kinőtt a tiszta propaganda-korszakból, hogy a plénum-tézi-sokban kitűzte azt a feladatot, hogy önállóan, fődőszervek közvetítése nélkül vezesse le az akciókat, fordulat állt be a párt egész taktikájában, ami minden egyes párttag magartartására mélyreható kihatással van. A tagság egy része, mely még nem volt képes ennek a fordulatnak összes taktikai és szervezeti következtetéseit levonni, mely tehát még nem értette meg, hogy a kommunista alapszervek biztonsága annál nagyobb, minél szélesebb gyű-rűjét a mozgogatható rokonszervezőknek teremti meg maga körül, visszariad attól, hogy a párt az akciókban megmutassa az arcát, félti ettől a szervezetek lobukását. Itt kétféle visszariadás a konkrét feladatoktól sűrűsödik össze jobboldali hangulattá: a tagság egy-része egyfelől nem ért ahhoz, hogy a sejtet vagy a frakciót a szimpatizálók széles gyű-rűjével vegye körül, másfelől az innen eredő gyöngeségi érzetből fél a nyílt kiállástól. Ez a hangulat azért helytelen, mert a párt schasem-fog tudni széles, eddig még el nem ért tömegekre hatni és az egész baloldali munkásság vezetőjévé lenni, ha ezek a tömegek csak a kommunisták olveit ismerik és nem látják a párt konkrét akcióit.

e./ Ugyanilyen, gyöngeségből támadó, de következményeiben káros hangulat az is, mely abban nyilvánul meg, hogy egyes tagok és szervezetek úgy akarnak kitérni a konkrét feladatok elől, hogy komplikált manőverekkel, körülő utakkal, pártonkívüli szervezetek léto-sításával, hajuknál fogva előréncigált párhuzamos akciókkal igyekeznek helyettesíteni a konkrét olvégzendő, pártszerveken keresztül felytartandó tömegmunkát. Az ezzel járó kapko-dás és iránytalanság nemcsak a tömegek előtt gyongtani a párt tekintélyét, hanem alkalmas arra is, hogy dezorganizáljon hasson a párttagságra.

Minden jobboldali irányzat és hangulat ellen a pártnak ideológiai harcot kell felytatnia. Ebben az ideológiai harcban azonban élesen meg kell különböztetni a nagyrészt gyöngeségből, tapasztalatlanságból származó hangulatokat a rendszerre összefoglalt, tudatos jobboldali elhajlásoktól. Az előbbiekekkel szemben rendszeres felvilágosító munkát kell folytatni, rendszeres munkával kell igyekezni azokat a szervezeti gyöngeségeket kiküszöbölni, melyek nagyrészt alapjai ezeknek a hangulatoknak. Azonban nyíltan fel kell tártani az olvtársak előtt azt is, hogy az ilyen hangulatok leküzdése nélkül a szervezeti gyöngeségek nem küszöbölhetők ki. A rendszerre összefoglalt jobboldali elhajlásokkal szemben a pártnak élesen és határozottan fel kell vennie az ideológiai harcot és ezeket az elhajlásokat gyökerestől ki kell irtania a pártból, épen azért, mert ezek az elhajlások a párt döntően fontos stratégiai kérdéseire vonatkoznak, elhomálysítják a párttagság előtt azokat az objektív gazdasági és politikai körülményeket, melyek a párt stratégiáját meghatározzák. Ezzel lehetetlenné teszik, hogy a párttagság megértse és helyesen alkalmazza a párt politikai vonalát.

V. A MAI HELYZET FŐPROBLÉMÁI.

1./ A magyar politikai életben belüli lefolyó átosopörtosulás és a Bothlen-rendszer külpolitikai kudarcának következményei 3 főirányban nyilvánulnak meg, melyek egymással a legszorosabban összefüggnek, ugyanannak a folyamatnak különböző mozzanatai. A pártnak ezekre tehát mindig úgy kell reagálnia, hogy ez az egység minden napi küzdelomben látható és a tömegek számára érthető legyen. Ezek a főkérdések: a./ A demokratikus reformok, a polgári demokrácia teljes likvidálása, mégpedig demokratikus formák között. b./ A fassizálás rendszeres kiépitése, minden jel szerint "nyugati", nem olasz formák közt /kötelező békéltető biráskodás/ tehát nem ellentétben a "demokráciával." c./ Készülődés a Szovjet-unió-ellenes háborúra, a háboru mint a nemzetközi egységfront összekovácsolója.

2./ Ezzel a pártnak a demokratikus reformokhoz való viszonya olyan élesen van fel-téve, mint még eddig soha. A párt régi vonala úgy a köztársaság kérdésben, mint a készü-lő választójogi blokkhoz való viszonyban helyes volt és helyes volt az ezzel szemben meg-nyilvánuló jobboldali álláspontnak /Julius/ éles visszautasítása. De a mostani helyzet a kérdést élesebben teszi fel és konkrétobb állásfoglalást kíván. A KMP odig is helyesen lopozta le, hogy az u.n. demokratikus reformok pártjai nem küzdenek komolyan még a pol-gári demokratikus reformokért sem. A mostani helyzet azonban olyan, hogy meg van adva a lehetősége annak, hogy a polgári reformok ilyen elárulása, a fassizált államgépezetnek

demokrata köntösbe való öltöztetése, ami valamennyi polgári párt, tehát a szociáldemokráciát beleértve, közös megegyezésével történik, széles tömegek előtt nyilvánvalóvá válják. A tények mind világosabban mutatják, hogy ma Magyarországon a KMP az egyetlen párt, mely keményen küzd a polgári demokráciáért. Ezt a harcát a pártnak széles tömegharcra kell kifejlesztenie, mely harcnak túl kell terjednie a proletariátus körén. Ennek a harcnak, mely az egész Bothlen-rendszer megbuktatására irányul, központi jelszava: a proletariátus és parasztság demokratikus diktatúrája.

A. Demokratikus diktatúra.

3./ A VI. világkongresszus által elfogadott program Magyarországot igen helyesen azok közé az államok közé sorozta, melyekben a proletárforradalomba való átmenet alkalmával a demokratikus diktatúra kérdése döntő szerepet játszik. A pártnak tehát ezt a kérdéséért minden lehető eszközzel világossá kell tennie elsősorban a párttagság, azután a legszélesebb dolgozó tömegek előtt. A kérdés tisztázásánál nagyon kell vigyázni a következőkre: a./ Harcolni kell a munkásság körében a szocdem párt politikájában való csalódás folytán létrejött nihilizmussal szemben a polgári demokráciát illetőleg. A marxizmus felfogását - a polgári demokrácia mint legalkalmasabb küzdőtér a proletariátus részére - népszerűsíteni kell a párttagság körében és meg kell értetni, hogy ennek a harctérnek létrejöttéért komoly, forradalmi harcokra van szükség. Az 1917-es orosz és az 1918/19-es magyar forradalmak tapasztalatait kell itt levonni és népszerűsíteni /Lóhin 1917 tavaszán: "Oroszország a világ legprogresszívobb demokráciája"/. b./ Már előre is harcolni kell minden olyan felfogás ellen, amely azt állítja, hogy a demokratikus diktatúra egy átmeneti kormányforma a Bothlen-rendszer és a proletárdiktatúra között, olyan formán, hogy most a Bothlen-rendszer van, aztán kivívjuk a demokratikus diktatúrát és ha azt kiépítettük és teljesítettük, majd akkor jön el az ideje a proletárdiktatúrának. A demokratikus diktatúra formái a lehető legkülönbözőbbek. Lenin 1917 elején Kamenovval szemben, aki a pártot le akarta szögezni a demokratikus diktatúra 1905-ös formájához, hangsúlyozta, hogy az 1917-es forradalom elején a demokratikus diktatúra sajátos formák között valósult meg: a munkás- és katonatanácsok által gyakorolt ellenkormány volt ez a forma. A demokratikus diktatúra tehát, mint a polgári demokrácia tökéletes megvalósítása, a szó legszorosabb értelmében esatater, a döntő esata területe burzsoázia és proletariátus között. Természetesen egyben ennek a harcnak egyik legfontosabb eszköze, lehetőség a legszélesebb tömegekhez szólni, széles tömegeket forradalmi öntevékenységre biztítani és vezetni, lazítani azokat a szervezeti és ideológiai formákat, amelyek segítségével a burzsoázia "normális időkben" a dolgozó nép széles tömegeit dezorganizálja, megteremtteni azokat a szervezeti formákat, melyek segítségével a dolgozók széles tömegei érdekeiket a burzsoáziával szemben érvényesítik. A demokratikus diktatúra tehát, bár konkrét célkitűzései, közvetlenül megvalósítandó követeléseinek szempontjából osztálytartalma nem mutat túl a polgári társadalom keretein, sőt a polgári demokrácia legtökéletesebb megvalósulásáig, mégis a kapitalizmus mai fejlettségi fokán elvileg összefonódhatatlan a burzsoázia gazdasági és társadalmi uralmának fennmaradásával. /1793-ban a teljes demokrácia megvalósítása még nem állt elvi ellentétben a kapitalizmus uralmával, sőt elősegítette azt./ Ezért állott be úgy a Kerenszki-, mint a Károlyi-forradalomban szükségképpen az a helyzet, hogy a forradalom kiterjedését követő "legfejlettebb demokráciát" a burzsoázia rövidesen leépíteni igyekezett, arra törekedvén, hogy minél hamarabb helyreállítsa a kapitalizmus uralmát "biztosított" "normális demokráciát", azt az állapotot, amikor az újra rendbehozott állami apparátus, a társadalmi szervezkedések, a burzsoázia gazdasági fölénye stb. következtében a tömegek öntevékenysége ismét megszűnik, a tömegek ismét dezorganizáltak a burzsoázia és annak ügynökei, elsősorban a szociáldemokrácia által. A demokratikus diktatúra tehát, bár közvetlen tartalmában nem megy túl a polgári társadalmon, dialektikus átmeneti forma vagy a proletárforradalom - vagy az ellenforradalom felé. A demokratikus diktatúránál, mint megfogalmazott, "alkotmányba foglalt" fejlődési szakaszról való megállás szükségképpen az ellenforradalom győzelmét jelenti. A demokratikus diktatúra tehát nem érhető megképpen, mint az a konkrét átmenet, amelyen keresztül a polgári forradalom átrendül a proletárforradalomba. "Nincs kínai fal a polgári és proletárforradalom között." /Lenin/ c./ Ezért igen pontosan meg kell értetni a párttagsággal a polgári demokrácia ellentétes funkcióit aszerint, hogy ebben a demokráciában a burzsoázia a politikailag uralkodó osztály, vagy pedig a gazdasági kizsákmányolás fennmaradása mellett - át kell engednie, legalább részben, a hatalmat a dolgozók széles tömegeknek. Az első esetben a demokráciának az a funkciója, hogy szétporlassza, félrevezesse, dezorganizálja a dolgozó tömegeket. A második esetben, hogy aláássa, dezorganizálja a burzsoázia politikai és gazdasági uralmának fenntarthatóságát, hogy önálló cselekvésre szervezze a dolgozó tömegeket. A kommunizisták tehát a demokrácia értékét vagy értéktelenségét illetőleg úgy kell feltenniük a kérdést, melyik osztálynak uralmát dezorganizálja a demokrácia? Vajjon a burzsoázia szempontjából konszolidációs vagy destruktív hatású-e? /A szociáldemokrácia u.n. harcra a demokratikus reformokért mindig a konszolidáció jegyében, a forradalom megelőzése érdekében folyt le./ A demokratikus diktatúrának minden egyes jelszava tehát ebből a szempontból, a tömegek mozgósítása és a burzsoázia dezorganizálása szempontjából ítélendő meg. Így pl. a termelésnek akkor aktuális válna proletár-ellenőrzése, amellyel szemben nem szabad olyan illúziókat táplálni, mintha ennek magára a termelésre valamelyes "konszolidációs" kihatással lennének, a burzsoázia szabotázsának leleplezése, esetleg megtörése csak - mint a hatalomért való harc, a tömegek mozgósításának egy szakasza bír értékkel.

d./ Ha a demokratikus diktatúrát, mint konkrét stratégiai jelszót akarjuk alkalmazni a mai korszakban, akkor tisztában kell lennünk azzal, hogy a háború utáni imperializmus mostani harmadik szakaszában /VI. világkongresszus megállapítása/ mit jelent és milyen formákat vesz fel a demokrácia a burzsoázia uralmának konszolidálása érdekében. Ezt a kérdést az európai dolgozók széles tömegeiben erősen elharmályosítja az a tény, hogy Európa

legtöbb országában a demokrácia polgári forradalmak eredményeként jött létre, hogy az olnyomott és kizsákmányolt osztályok évszázadokon, vagy legalábbis évtizedeken keresztül együttharcoltak a burzsoáziával a hűbéri abszolútizmus megtuktatásáért, a polgári demokrácia kivívásáért. Ezért nehezen ismerik fel az imperializmus folytán létrejött teljes új helyzetet, pedig ennek a helyzetnek ugyiszólván iskolapéldája áll előttük az Amerikai Egyesült Államok demokráciájában, ahol a burzsoáziának mint kizárólag uralkodó osztálynak /molynek nem kellett hűbéri uralmat megbuktatnia proletár és félproletártömegek segítségével/ sikerült a demokráciának olyan formát megteremtteni, amelyek megadják a tömegek szabad fejlődésének, forgalmának és terjeszkedésének minden lehetőségét, melyek tökéletesen megőrzik a demokrácia külső formáit, ahol azonban a dolgozó tömegeknek a valóságos politikai vezetése egyáltalában semmi befolyásuk nincsen. Amerika mai burzsoáziájának nemcsak gazdaságilag, hanem politikailag is az ideálja. A nagy "nyugati demokráciák" politikai fejlődése az utolsó években mindinkább arrafelé halad, hogy különböző formák között egy ilyen demokráciát valósítson meg. A munkástömegekben az előbb említett forradalmi hagyományoktól eltérően, melyek különösen Franciaországban nagyon olovonak, demokráciák hatékonyak Németországban is, ezeket az illuziókat elsősorban a szociáldemokrácia politikájának támogatja. A szociáldemokrácia, mely az orosz forradalmat közvetlenül követő időszakban a proletárdiktatura elleni agitációra összpontosította erőit, ma mindonárcan azt követeli, hogy egy ilyen amerikai típusú demokráciát segítsen létrehozni Európa minden államában. Ennek az állásfoglalásnak igen komoly gazdasági okai vannak a munkásburokrácia szempontjából. A háboru utáni imperializmus ugyanis, különösen az új világháború előkészítése szempontjából, de a világpiacért folytatott elkeseredett verseny miatt is arra van kényszerítve, hogy a háboru előtti típusú szakszervezeti harcot sommféle formában ne tartsa fenn, hanem fassizálja a szakszervezeteket. Ennek a fassizálásnak igen különböző utjai vannak. Az egyik típus a Mussoliné, aki kispolgári-középparaszti ellenforradalom segítségével szétzúzta a régi szakszervezeteket és egészen újakat állított a helyükbe. Ez a megoldás ugyan a burzsoázia, mint a munkásburokrácia részére veszedelmekkel jár. A burzsoáziának nagy erőfeszítésbe kerül a kispolgári ellenforradalmat nagyburzsoá konszolidációvá átválttatni, a munkásburokrácia egyrésze pedig elveszti munkásmozgalmi pozícióját /olasz demokráciáé/, amolyk pedig boilleszkedik a fassizált rendszerbe, veszélyesen szembekerül a munkástömegekkel. Ennél a megoldásnál egy a nagyburzsoázia, mint a munkásburokrácia szempontjából kedvezőbbnek simábbnak és veszélytelenebbnek látszik az a módszer, amely Németországban a kötelező békéltetőbíráskodás révén már megvalósult s amely Angliában a szakszervezeti törvény által részben életbelépett és melyet a mondizmus van hivatva megkoronázni. Világos, hogy mindkét rendszernek osztálytartalma, amennyiben az a proletariátusra vonatkozik, ugyanaz. Csak a módszerek különböznek, persze ez a módszerbeli eltérés azt jelenti, hogy mindegyik esetben más-más rétegek gyakorolják a fassizált államán az uralmat, illetve más-más arányban részesülnek ebben az uralomban. Ebből a helyzetből érthetővé válik, hogy az egész nemzetközi szociáldemokrácia ma így teszi fel a kérdést: Demokrácia vagy fassizmus? És ezzel a kérdésfeltevéssel oltakarja a munkások előtt a mai, az imperializmusban lehetséges demokrácia valóságos osztálycéljait: az osztályharc lefojtását, a bérharcok intézményes leltolónnétolét, a szakszervezetek fassizálását, a szociáldemokrácia és szakszervezeti bürokrácia bolonövését a fassizált államgepezetbe. Ennek az egész rendszernek háboru előkészítő konzekvenciái a legvilágosabban láthatók Paul Boncour mobilizációs törvényjavaslatában, mely különben szintén amerikai mintákra megy vissza. /Tehát ahogy a proletárforradalom első szakaszában legelsőrangú feladat volt a diktatura hamis kérdésfeltevést lelopolezni és megmutatni, hogy az igazi kérdésfeltevést így szól: burzsoádiktatura vagy proletárdiktatura - egy most elsőrangú feladat leleplezni a demokrácia vagy fassizmus kérdésfeltevést félrevezető mivoltát. Kimutatni, hogy a most meginduló demokratikus fejlődés nálunk épugy, mint a "nyugati demokráciában", a fassizálásnak egy válfaja, mely ellentétben az olasz típusal- nagyburzsoázia és munkásburokrácia összeműködésén alapszik. Ezért kell a demokrácia vagy fassizmus jelszavával szemben az "osztály az osztály ellen" jelszavát állítani, a dolgozó rétegeknek mozgási lehetőséget biztosító demokratikus követelésekért való harcot: harcot a demokratikus diktatúráért.

A háboru utáni imperialista korszakban a termelési rend megváltozásával alapvető változásokon megy keresztül az állam szerepe is. Állam és kapitalista termelés szoros kapcsolata, egyrészt mint az állam folyton növekvő befolyása a tőkéstermelés, tőkeelhelyezés, tőkekumuláció stb. lehetőségeire, másrészt mint a nagytőke /banktőke és általa vezetett nehézipar/ egyre növekvő befolyása az államra. Nagytőkének és államnak ilyen szoros összefonódása már a háboru előtti fejlődésben jelentkezett, a háboru alatti és utáni fejlődés válsági mértékben fokozta ezt az összefonódást. Az osztályharc növekvő élesedése pedig mindjobban arra kényszeríti az államot, hogy ezzel szemben intézményes biztosítókat teremtsen. A tömegek dezorganizálása, befolyástalanítása tövése az államéletben, a munkásság osztályharcának törvényes formákkal való eltiltása nem új dolgok, de most új összefüggésekben jelentkezőnek. Mert: a/ A tömeg politikai sulya és politikai színvonala ma sokkal magasabb, mint régebbi fejlődési szakaszokban. De ezzel szemben: b/ A nagytőke rendelkezésre álló befolyásoló eszközök is sokkal fejlettebbek /sajtó stb./ c/ Teljesen új mozzanat, hogy az összefonódott nagytőke és állam ilyen tendenciáit a munkásosztály hivatalos vezetőrétege támogatja. Itt is az Egyesült Államok az ideál. De ehhez képest Európában alapvető politikai és gazdasági különbségek állanak fenn: a/ A munkásosztály felső rétege Amerikában /mint a háboru előtti európai imperialista államokban/ az akkumuláció, a tőkeexport, az extraprofit válsági mérve és gyors szaporulata miatt anyagilag ki lehet elégíteni. Ennek a fejlődésnek európai bázisa nagyon koskony. b/ A munkásság osztályharcos tradíciói, melyek Amerikában hiányoznak. c/ Európa számos államában csak a háboru utáni időtől kezdve politikailag uralkodó osztállyá a burzsoáziát /Németország/, vagy juttatott neki a réginnél nagyobb részt a politikai vezetésben /Magyarország/. Ezért a politikai demokrácia összehoztatása a tömegek tényleges befolyástalanításával, az osztályharc intézményes vagy

öröszakos lefojtásával Európában nem érte el és nem is fogja elérni az amerikai ideált. Ez nem gátolja meg a burzsoáziát és a munkásbürokráciát abban, hogy ne igyekezzék az amerikai típust megközelíteni. De ennek alapjai ingadozóbbak kell, hogy legyenek az amerikaiénál és ezért a fassizmus "klasszikus" /olasz/ típusának lehetőségét egy európai burzsoázia sem fogja soha teljesen elojtteni; az osztályharc kiélesedése, a tömegeknek a burzsoáziáról való leszakadása esetére mindig készenlétben fogja tartani ezt a lehetőséget is. Ezért a mai imperialista-kapitalista állam egyszerre igyekszik a tömegeket politikailag teljesen befolyástalanná tenni és államilag /vagy "társadalmilag", állami felügyelet mellett/ összefogni, megszervezni őket. A fassizálás demokratikus formája ennek a kettős célnak legmegfelelőbb, de persze távolról sem egyedüli formája.

5./ A magyar fejlődés történelmi körülmények folytán lényegesen különbözik úgy az olasz, mint az angol típustól. Magyarországon a forradalom bukása kispolgári-középparaszti rétegeket juttatott uralomra. Ezeknek azonban nem sikerült sem szétverni, sem dezorganizálni a szakszervezeti mozgalmat, mégkövésbé sikerült, mint Mussolininok, a munkásságon belül híveket szerzeni. /Ennek az ellentállásnak oka igen messzemenően éppon a forradalom bukásában, a munkásság demokratikus illuzióiban, illuzióiban a szocdem párttal szemben keresendő./ A kispolgári-középparaszti ellenforradalmat felváltó, annak szervezőit az államgépezetbe beépítő nagybirtokos-nagytőkes konszolidáció hosszú ideig ellentétes eszközökkel operált ebben a kérdésben és operál részben még ma is /paktum a szocdemekkel egyfelől, sasok támogatása másfelől/. De a Bethlen-kormány az utolsó években gyors tempóban végzi az állami apparátus és a társadalmi szervezkedés olyan átépítését, amely rövidesen lehetővé fogja tenni számára az áttérést a "nyugati demokratikus" módszerekre /akár Bethlen akár más hajtja végre ezt az átalakulást/. A legfontosabb ilyenirányú intézkedések: a/ Parlamenti házszabály kérdése, nagyszámú nyílt ajánlás szükségessége a titkos szavazások korlátozásában, ami a rendszer részére minden veszély nélkül lehetővé tenné a titkos választásnak a vidékre, sőt a falura való kiterjesztését. b/ Uj sajtótörvény, mely a kaució magasságával és a fokozatos felelősség elvével könnyen törvényes úton megakadályozhat mindennemű ellenzéki sajtót, vagy az esetleg létrejöttet bármikor, ugyancsak törvényes eszközökkel megsemmisítheti. c/ A városi stb. autonómiák megszüntetése. b/ A főrendiház mint a nagybirtok és nagytóke korlátlan érvényesülésének biztosítóka bármilyen parlament mellett. c/ Egyesülési és gyülekezési jog olyan rendezése, mely a mostani állapotot, munkások és parasztek egyesülési és gyülekezési jogának teljes elkobzását törvényes, sőt demokratikus formák közt megerősíti. f/ A falu fassizálása. g/ Fassiszta kultúrpolitika. Végül mint legfontosabb: h/ A sztrájkjog elkobzása kötelező békéltetőbiróság révén. Ha ez az egész épület szilárdan áll, úgy sommi akadályja sincs többé, hogy a Bethlen-rendszer, vagy esetlegos liberális utódja át ne térjen az általános titkos szavazati jogra, ne építse le az összes rendkívüli törvényeket és rendeleteket, szóval ne helyezkedjék a tökéletes nyugati demokrácia álláspontjára. Ennek a demokráciának lenne a legitim király az igazi megkoronázása. Ez a demokrácia lenne társadalmi bázis a magyar ellenforradalom részére, hogy Anglia szolgálatában háborúba menjen a Szovjetunió ellen. Az egész polgári demokrácia, az összes polgári demokratikus reformok ilyen demokratikus likvidálását illetőleg teljes az egység Bethlentől Kis Jenőig. A kispolgári fassiszták ellentállása ezzel a blokkal szemben nem sokat számítana. A demokrácia ilyen rendszerének legelőkezőbb híve és hirdetője a szocdem párt. A kapitalista termelés erősödésével, a forradalomtól és az ellenforradalomtól való távolodással párhuzamosan a konszolidált magyar ellenforradalom tehát lép a "nyugati fejlődés" korszakába. A KMP az egyetlen párt, amely a Bethlen-rendszerrel szemben a demokratikus reformokért való igazi küzdelmet képviseli.

6./ Ebben a harcban, amely szükségképpen a demokratikus diktatúraért való harcban éri el csúcspontját, a pártnak fenn kell tartania régi jelszavát, a köztársaságot. Mindaddig, amíg a nagybirtok és nagytóke háberítatlan és zökkenőnélküli uralmának kifejezője és megkoronázója a legitim király, addig a széles tömegek felé a köztársaságért vivott harc reprezentálja az összes szabadságjogokért, egyesülési, gyülekezési jogért, sztrájkjogért, stb. vivott harcot. Ennek a jelszónak propagálásában nem szabad, hogy megtéveszsen bármely kommunisztát a szocdemek u.n. köztársasági propagandája. Ellenkezőleg, rá kell mutatni arra, hogy a köztársasági jelszó a szocdemeknél nem jelent mást, mint falazást a legitimizmusnak, vadászakutya szerepet a kispolgári, Albrecht-párti fassisztákkal szemben. Természetesen a köztársasági jelszó ezután sem szabad a pártnak izoláltan kiadnia. A köztársasági jelszó csak úgy szerepelhet, mint harc a demokrácia egészéért, köztársaságért élén a parasztság és munkásság kormányával, mint harc a demokrácia demokratikus likvidálása ellen, mint az "osztály osztály ellen" jelszó megvalósítása, mint gyűlekeztetés a demokratikus diktatúraért vivandó harcra. /Ez az állásfoglalás a köztársaságot illetőleg azonban csak addig érvényes, amíg a nagybirtok és nagytóke szövetsége a legitim királyság álláspontján áll. Ha ezt külpolitikai okokból feladná és egy német-osztrák típusu burzsoázköztársaságot valósítana meg, akkor a KMP-nak anélkül, hogy stratégiai vonalán változtatna valamit, taktikai jelszavait revidálni kellene./

7./ Ezt a harcot a munkásság számára a legszorosabb összefüggésbe kell hozni a szigorú értelemben vett munkáskövetelésekkel. Ki kell mutatni, hogy az egész demokratizált fassizmusnak középpontjában a munkásosztály életszínvonalának leszállítása, a sztrájkjog elkobzása áll. Tehát a demokratikus diktatúraért való küzdelmet állandó összefüggésben kell a munkások elé tárni a fassizálódás, a kötelező békéltetőbiráskodás elleni harcral. Természetesen ebbe a harcba bele kell kapcsolni az összes demokratikus szabadságjogok /egyesülési- és gyülekezési jog, sajtószabadság stb./ gyakorlati jelentőségének kimutatását a munkások napi osztályharcára, fel kell venni a harcot a munkások mozgási szabadságáért az üzemekben /bizalmirendszer, üzemi bizottság/, állandóan le kell cselezni a rendszer gyakorlatát a munkásság minden megmozdulásával szemben /telencsók, esendőrk szerepe, bányász- és földmunkássztrájkoknál stb./, egyszóval a polgári szabadságjogokért való

harcot össze kell kapcsolni a munkások mindennapi szükségleteivel. A szociáldemokrácia árulásának, a demokratizált fassizmusba való szerves beilleszkedésének leleplezését éppen ezekkel a mindennapi kérdésekkel kapcsolatban kell végrehajtani. Amennyire azonban küzdeni kell minden nihilizmussal szemben, mely a polgári szabadságjogokat illetőleg megnyilvánul, annyira előtérbe kell állítani mindig az egész demokráciának - a polgári társadalom körében belül, tehát még a demokratikus diktatúrán belül is - relatív értékét a munkásság szempontjából. "Kiszákmányoló és kiszákmányolt, burzsoá és proletár között nem lehet egyenlőség." /Lenin/ A polgári demokrácia legtekélyesebb megvalósítása még nem szünteti meg a munkásság kiszákmányolását.

8./ A magyarországi fejlődés sajátossága az, hogy viszonylag fejlett és folyton fejlődő kapitalizmus mellett a földbirtokoszlás hűbéri formája változatlanul megmarad, sőt a földbirtokreform következtében inkább roszabbodott, mint javult. Bár az uralkodó osztályok egyes, a szentri-provinciálisizmuson felülmelkedő tagjai tisztában vannak azzal, hogy a földbirtokoszlás mai állapota egy parasztforradalom csíráit hordja magában és ennek megelőzése kedvéért új földreform lehetőségéről beszélnek, mégis a nagybirtok és nagytőke folyton erősödő összerögzési folyamata mellett objektíve ki van zárva annak lehetősége, hogy a földbirtokoszlás reformista uton csak némileg is megváltozzék. A közép- és nagybirtokoszlás és még inkább a parasztság alsó rétegének nincs pártja. A városi kispolgári pártok és a szociáldemokrácia ebben a tekintetben is fenntartás nélkül mennek a nagytőke után. Ezen a fontos területen is tehát a KMP marad az egyetlen párt, amely a polgári forradalom követeléseinek következetes végigvitelét írja zászlójára: a nagybirtok kértalanítás nélküli elkobzása, a föld forradalmi elfoglalása, ingyen föld a parasztnak! Ennek következetes propagandája nélkül, oltán harc nélkül annak megvalósítása érdekében a munkások és parasztszövetsége, a demokratikus diktatúra üres frázis marad. A KMP-nak mindent el kell követnie, hogy ennek a programnak minél szélesebb földmunkás- és szegény parasztrétegeket nyerjen meg. Fel kell használnia e célból a munkásság ama rétegeit, melyek a faluval való kapcsolatát még nem veszítették el. Földmunkások kapcsolatok rendszeres és szervezett kiépítése révén igyekeznie kell gyökeret verni a falu alsó rétegeiben. A parasztság bizalmának visszanyerése érdekében, aminek az ellenforradalomban való eselődés objektíve nagyban hozzájárult, a pártnak kimélotlen önkritikát kell gyakorolnia a diktatúra hibás agrárpolitikája felett, kortalás nélkül ki kell mondania, hogy a párt ebben a kérdésben megváltoztatta a diktatúra alatti álláspontját. A párton belül pedig mindenképp meg kell értetni, hogy itt a párt döntő stratégiai kérdéséről van szó, a hatalom meghódításának, a proletariátus felszabadításának mulhatatlan előfeltételéről. Tehát nem szabad semmiféle olyan szempontnak érvényesülnie, hogy "ez még nem szocializmus", hogy a termelés folytonosságának érdekei a városi munkásság ellátásának érdekei mellett kívánják stb. Az egész párttagságnak meg kell értenie, hogy itt a polgári forradalomból a proletárforradalomba való átmenet alapvető kérdéséről van szó, hogy a nagybirtokos és nagytőke uralma Magyarországon csak egy ilyen forradalom útján dönthető meg, hogy a hűbériség maradványait csak a kapitalizmus megdöntésével együtt lehet kigyomláni.

B. Harc a szakszervezetek fassizálása ellen.

9./ A demokratikus diktatúrát vitott harcok a munkásság részéről - ma középpontjában a fassizálás elleni harc áll: az osztályharcos szakszervezetek védelme az állami apparátus és az abba belenő munkásburokrácia ellen. A munkásságnak spontán ellenállását a készülő, a megvalósulás felé közelgő fassizálással szemben a bürokrácia azzal igyekszik hamis vágányra vinni, hogy azt az illuziót ébreszti a munkásokban, mintha a fassizmus veszedelem kizárólag azok kispolgári szárnya részéről fenyegetne, mintha a sasok és azok állami védnökei jelentenék a központi veszedelemet. A Népszava állandóan ennek a felfogásnak csinál propagandát és úgy tünteti fel, mintha a kormány "felvilágosult" tagjai, tehát Rothlen, Vass József, Klobelsberg undorral néznék Sztranyavszky machinációját a sasokkal. Ez falazás a fassizmus igazi előkészítésének, aminek felismorése és kimélotlen leleplezése természetesen nem jelenti azt, mintha a kommunistáknak nem kellene a legelősebb harcot folytatni a sasok ellen, élére állni minden spontán harcok ellenük, sőt igyekezni ilyen harcokat minél gyakrabban és minél intenzívebben kiváltani. De az igazi veszedelem abban van, hogy a bürokrácia belenő az állami apparátusba, hogy teljesen függetlenítette magát a munkástömegektől és ennek a függetlenségének keres véglegesen szilárd bázist a kormányval való szövetségben, hogy a szakszervezetek megszüntetése osztályharcos szervezetek lenni, átalakultak üzleti vállalatokká /glószocializmus stb./, hogy a bürokrácia évek óta tudatosan küzd minden sztrájk ellen, hogy rendszeres agitációval, kezdeményezte a kötelező bíráskodást és szívós propagandája segítségével Pilisvörösváron meg is valósította, hogy minden kérdésben támogatja a nagyburzsoázia politikáját /iparpártolás, falu és város ellentét/, hogy aktíve és passzíve elősegítette a racionalizálás zavartalan és kizárólag a munkásosztály hátán való végigvitelét.

10./ Ahogy a bürokrácia ilyen függetlenedése a munkásmozgalomtól a fassizálást készít elő, úgy a munkásság harcra a bürokrácia ellen egyben ösztönös harc a fassizálás-sal szemben. A KMP-nak ebben a harcban bele kell kapcsolódnia, azt a harcot tudatosítania kell, szemben a pusztán szakmai és szindikalista, tehát apolitikus és ezért a fassizmus felé hajló felfogásokkal. E célból egyrészt ki kell emlínie a bürokrácia elleni harcot a pusztán szimptomák elleni küzdelemből, fel kell tárnia a munkások előtt, meg kell érttetnie a munkásokkal a bürokrácia egész politikájának /panama, korrupció, szakszervezeti demokrácia hiánya, kizárások, sztrájkpolitika/ különleges osztálytartalját, társadalmi élet és szükségesszerű következményeit. Ugyanakkor azonban meg kell érttetni a munkásokkal, hogy a bürokrácia elleni vitott jogosult harc csak akkor lehet eredményes, ha azok osztály-áruló politikájával osztályharcos követeléseket állítunk szembe és azokat teljes energiával igyekszünk megvalósítani. Tehát harc kellektív szörzödésekért, a bizalmi rendszer visszahódításáért, kiépítéséért és harcok tartalommal való megtöltéséért, üzemi bizottsá-

gékért, munkaadói segélyért, békerelőbérért, 8 órai munkaidőért.

11./ A magyar munkásság többsége azonban ma szervezetlen. A fasiszmus elleni küzdelem csak akkor lehet eredményes, ha ezeket a szervezetlen tömegeket sikerül osztályharcos szervezetekbe ismét bevonni. Hogy ennek lehetősége meg van, azt bizonyítja a szervezetiönök már fentebb jellemzett karaktere és összetétele, bizonyítják az üzemi sztrájkok, ahol együttműködtek a szervezettekkel, sőt harcoltak olyan helyeken is, ahol szinte egyáltalában nem voltak szervezett munkások. /Küzdöni kell tehát olyan felfogások ellen, melyek lebecsülik a szervezetiönöket: Róbert/. A szervezetiönök rendszeres mozgósítása, osztályharcos szakszervezetekbe való bevonása annyival is inkább fontos, mert a mai helyzetben, mint kiemeltük, a bürokrácia viszonylag kicsiny szakszervezeti taglétszám mellett is végrehajthatja az állami apparátusba való belenövését, a fasiszálódást, feltéve, hogy a nagy munkásságok nincsenek osztályharcos szervezetekben egyesítve.

12./ Ezzel azonban felmerül az osztályharcos szakszervezetek megvédésének központi, a párt taktikájában fordulópontot jelentő kérdése: megszervezni - de hová? A párt eddig teljes erővel azon volt, hogy a bürokrácia árulása következtében kivált, vagy a bürokrácia által az árulás elleni küzdelemért kizárt baloldali munkásokat visszavigye a szakszervezetekbe, hogy a szakszervezeteken belül vegye fel a harcot a bürokrácia ellen, hogy a szervezetiönöket bevigye, illetőleg visszavigye a szakszervezetbe. /Toborzó bizottságok/. Ebben a törekvésben a párt nem mindig tudott eredményeket elérni. /Esztergályosok, budapesti l.s.z. cipőscsoport, földmunkások és MSZMP/. A munkások, igen gyakran a legjobb baloldali munkások olkeserődése a bürokráciával szemben, csatlódsza a szakszervezettel olyan mély és olémentáris, hogy a "vissza a szakszervezetbe" jelszó mechanikus alkalmazása nem csak nem vezetne sikerre, hanem igen könnyen izolálhatná a pártot épön a legjobb munkások elemek tekintélyes részétől. Felmerül tehát nálunk is, ugy mint számos külföldi országban annak szükségossága, hogy a bürokrácia elleni harcot ne korlátozzuk a szakszervezeteken belüli ellenzéki mozgalmak kialakítására, a szakszervezetek meghédítésára, hogy ne kössük meg kezünket a szakszervezeti alapszabályokhoz a minden áron bennmaradáshoz való ragaszkodással. Ezzel pedig óleson felvetődik az új szakszervezetek alakításának szükségossága. Olyan esetben pl. mint a Mémossé volt, amikor a munkások tagdijai a esődtömeg javára folytak be, lehetetlen lett volna a munkásoknak azt mondani, hogy éréjk be ellenzékiességgel és bizálattal a szakszervezeteken belül. Azonban egy ilyen kérdésben való határozott kiállás szükségképen maga után vonhatja az így fellépők megrendszabályozását, kizárását és ezzel új szervezetek megalakításának szükségességét. Ez kétségkívül fordulatot jelent a párt szakszervezeti taktikájában. 1925-ben a MSZMP megalakítása még képes volt -legalább részben- megállítani a már akkor meginduló szakadási folyamatot /1922-es paktum hatása/, de ma a fasiszálódás annyira előrehaladt, hogy ez a folyamatot megállítani nem lehet, ez a párt akaratától függetlenül is végbemegy /lakatosok kiválása, Általános Munkás Szövetség/. Ha a párt ezekkel a mozgalmakkal szemben mereven hangsúlyozná a szakszervezetek mechanikus egységét, nemcsak izolálna a tömegektől, hanem ezeket az ösztönös mozgalmakat sorukra hagyá, nem volna képes őket osztályharcos tartalommal megtölteni, az ösztönösség színvonaláról az osztálytudat színvonalára felvinni. Ha pedig a párt ezt akarja, akkor köteleossága az ilyen mozgalmakat nemcsak támogatni, hanem élükre állni, azoknak irányt, célt, programot, osztályharcos tartalmat adni. Ez az adott esetben azt is jelenti, hogy a párt új szervezetek megalakításában kezdeményező szerepet játszik.

Ebben a kérdésben a pártnak mindenkor a konkrét helyzet világos felismerésére és hajlékony taktikára van szüksége. Amilyen opportunizmus volna az itt vázolt szükségszerűséggel szemben elzárkózni és nem levonni annak minden következményét /ami ellentétbe hozná a pártot a V.Sz.I. IV. és a K.I. VI. világkongresszusának határozataival/, olyan bizonyos, hogy semmiképen sem szabad mechanikusan, sportszerűen a szakszervezetek szakítására dolgozni. Ott, ahol még nem alakult ki komoly ellenzék, ahol nincs még komoly tömegolkeserődés a bürokráciával szemben, vagy ahol a szakszervezeti ellenzéknek még módjában áll a szakszervezeteken belül komoly munkát kifejteni, esetleg szakosztályokat vagy helyi csoportokat meghédíteni és rajtuk keresztül osztályharcos politikát folytatni, ott világos, hogy a párt frakciójára révén a régi vonalon kell, hogy dolgozzék. /Tehát itt a toborzó munka épügy az előterben marad, mint azt a párt régi határozatai előírják/. A párt taktikájában bedlított fordulat az ilyen munkára persze annyiban van kihatással, hogy -amennyiben egy így megszervezett ellenzék összekötkezésbe kerül a bürokráciával- ilyen hdyéken is felmerülhet a szakadásnak, az új szakszervezet megalakításának kérdése. A szakszervezeti ellenzéki mozgalmak taktikájára ez a fordulat tehát annyiban hat ki, hogy nem állnak többé a minden áron való bentmaradás, a minden áron való lejális ellenzék álláspontján. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a szakadást provokálni akarják. Ha a KMP azt hirdeti, hogy a bürokrácia a bűns a szakszervezeti egység megbontásában, ha a tömegek előtt a bürokráciára hárítja a felelősséget a szakításokért, ugy ez egyáltalában nem taktikai sakkuzás. A szakszervezeteket csakugyan a bürokrácia szakítja azszal, hogy szakít az osztályharcos munkámogalommal, mely alapvető szakításnak az egyes esetekben létrejövő kizárások és kiválások szükségszerű következményei. Ha tehát a párt ugy viszi taktikailag az ellenzéki mozgalmat, hogy a szakítás édiuma mindig a bürokráciát terhelje, akkor csak arra törekszik, hogy a konkrét taktikai helyzet kifejesője és ne meghamisítója legyen az objektív történelmi helyzetnek.

A párt tehát azon van, hogy az ellenzéki mozgalmakat minél szélesebb tömegmozgalmakká fejlessze fel, hogy a létrejövő kiválások alkalmával komoly tömegszervezetek alakuljanak és ezért ollone van minden olyan szakadási mozgalmnak, melyet tömegbefolyás nélküli kis csoportosokk hajtanak végre, mert ez kitérészt jelent a bürokráciával megvívandó harc előtt. Méginkább ollone van a párt az egyes munkások kilépésének vagy kiválásának, a kilépés politikum kell, hogy legyen, mely a tömegekre radikalizálónan hasson. Az egyéni, sajátán kiválás opportunizmus. Ez a megállapítás azonban nem jelenti azt, mintha az új szervezetek jelentőségét kezdeti taglétszámuk, a szakadás alkalmával kivált szakszervezeti

tagok száma határozná meg. Bár arra kell törekedni természetesen, hogy kiválás esetén azok száma minél nagyobb legyen, mégis egyrészt illúzió volna azt hinni, hogy a mai viszonyok közt bármely szakszervezetben a tagok többsége azonnal csatlakoznék egy kiválási mozgalomhoz, másrészt az a vezetés határozza meg az új szakszervezet jelentőségét, melyet az a szervezetnek nagy tömegre és a régi szervezetben bontmaradt baloldali elemekre gyakorol. A legfontosabb kérdés tehát arról gondoskodni, hogy az új szervezet magáévé tegye a párt osztályharcos követeléseit /8 órai munkaidő, stb./ és hogy minél hamarabb akciókkal mutassa meg a munkásságnak, hogy hajlandó és képes ezekért a követelésekért küzdeni. Ilyen esetekben a pártnak az új szervezet köré kell koncentrálni legjobb erőt, ezen keresztül érvényesíteni a maga politikáját. /Ebből szükségszerűen folyik, hogy ilyen esetben a régi szakszervezetben nem szabad toborzómunkát folytatni, hanem ezt az új szervezet érdekében kell koncentrálni. Hogy ilyenkor a régi szervezetben makkora frakció marad benn és meddig működik ott, azt a konkrét körülmények határozzák meg./

13./ Az új szervezetek egyesítését a lehetőségig forszárni kell. Ebben a tekintetben ma a pusztán szakmai programmal fellépő, ingadozó szervezetek /Hackspacher/ könnyebb munkaterületet képeznek, mint az Általános Munkás Szövetség. Tehát általában az újonnan kivált csoportokat inkább idő kell csatlakoztatni, de ezt természetesen szintén nem szabad mereven felfogni. Ez a kérdés -legalitási szempontoktól eltekintve- függ a frakció-összefogó eredményétől úgy az esztorgályosoknál /Vasas-Szövetséggel való lepaktlás megakadályozása/, mint az Általános Munkás Szövetséggel /szindikalista ideológia elleni küzdelem/. Törekedni kell az új szervezetekből alakuló új szakszervezeti központ kialakítása felé. Az új szervezetekben meg kell kísérlni a szervezkedésnek üzemi alapokra való helyezését /üzemi befizetőhelyek, üzemi gyűlések/ és népszerűsíteni kell az ipari szervezetek gondolatát. Állandó és rendszeres propagandát kell folytatni a V.Sz.I. ideológiájának és törekedni kell arra, hogy az új szervezetek -persze illegálisan- szervezetileg is csatlakozzanak a V.Sz.I.-hez.

14./ A legfontosabb taktikai feladatok egyike a szükségképpen különböző helyen szervezett régi és új szakszervezetek, Ált.Munk.Szöv./ baloldali munkások összeműködése. Ennek legfőbb biztosítéka az egységes frakciómunka, mely a különböző helyen működő kommunikatikat összefogja. /Minden ez ellen megnyilvánuló felfogással, pl. régi szervezetten és Ált.Munk.Szöv.-ben dolgozó cipészek ellentéte, fel kell venni az ideológiai harcot./ De ez magábanveve nem elég az összefogás biztosítására. Szükség van a tömegre ható, a tömegek előtt látható összefogó szervekre: egységbizottságokra. Ezt a kérdést is igen hajlékonyan kell kezelni. Világos, hogy közvetlenül a szakadás idejében az egységbizottságok igen könnyen megszavarhatják a munkásokat, öntudatlanul, akaratuk ellenére eszközül szolgálhatnak a bürokrácia manővereinek. Az egységbizottságok formáját, megjelenési módját mindenkor a konkrét körülmények határozzák meg. Vannak esetek, amikor a séjt által kezdeményezett üzemi bizottság veszi át ezt a szerepet, konkrét akciók esetén üzemi sztrájkbizottság, mely esetleg később állandó üzemi bizottsággá, olyan üzemekben vagy szakmákban, ahol az új szervezetek dominálnak, azok toborzó bizottságai, stb. Amennyiben ezek a mozgalmak kiszélesülnek és elmélyülnek, szükségessé válik szakmai méretű egységbizottságok alakítása. Olyan szakmákban, ahol a kisüzem dominál, a szakmai egységbizottság szükségessége még égetőbb.

15./ A munkások ösztönös védekezésének a szakszervezetek fassizálása ellen másik alapvető megnyilvánulási módja az üzemi sztrájk. A bürokrácia akarata ellen kitérő, szervezetlenek részvételével folyó üzemi sztrájkok már ismertetőtt nagy jelentősége mellett ezek kiváltása és vezetése a sejt munka központi feladata. Az üzemek önálló fellépése, önálló harcai, önálló szervezkedése /bizalmi rendszer, üzemi bizottság/ a legfontosabb és leghatályosabb védekezés a szakszervezetek fassizálásával szemben. Epen ezért alapvető kérdés, hogy a párt a sejtök révén ne csak befolyásolja és vezesse ezeket a harcokat, hanem ezekben meg is mutassa az arát, hogy hatást tudjon gyakorolni a többi üzem munkásságára, hogy ezt a harcot az egész munkásság háradva tudja szélesíteni a fassizálással szemben. A párttagságnak meg kell tanulnia a legális és illegális módszerek kombinálását: az embereket konspirálni, nem a pártot és politikáját; harcolni kell a régebbi korszakokból fennmaradt elbuvási ideológia ellen.

16./ Az üzem önálló harca, szembenállása a szakszervezettel a mai magyarországi viszonyok mellett objektív már politikum. De a pártnak nem szabad beérnie a harcok ilyen pusztán objektív, tehát pusztán ösztönös politikai karakterével, hanem minden egyes esetben konkrét követelések felállításával kell törekednie a harc tudatos politizálására. Ennek első vonala a fassizálás elleni küzdelem, amely harcban fellépnek a demokratikus követelések is /bizalmi rendszerért való harc, szakmai nagygyűlések tartása, harc az uccáért, harc a hatósági beavatkozások ellen/. A pártnak minden ilyen esetben a konkrét kérdésekkel kapcsolatban fel kell vetnie a fassizálás elleni harc összes jelszavait és az egész kérdést a maga országos politikai jelentőségében tárgyalni a munkások előtt. Mint agitációs jelszónak kell szerepelnie lehetőség szerint a háberu kérdésének is, abban az összefüggésben, hogy ez a fassizálás háberus előkészület, hogy tehát a fassizálás elleni harc - harc a háberu ellen. Emellett a/ Konkrét napi politikai követeléseket kell a lehetőség szerint felállítani. b/ Aktív harcot kell folytatni a sztrájkterők ellen. c/ Ezt a harcot az uccáért való harcig kell kifejlesztetni. d/ Harcolni kell a békéltetés ellen, úgy a békéltető bíróság döntése előtt, mint -ha lehet- annak döntésével szemben. Csakis ilyen nyílt és konkrét politizálással a harcoknak lehet a szakszervezeti állományokat lelopolozni és a hozzájuk tartozó komoly baloldali munkásokat rájuk leszakítani.

17./ A fassizálás elleni harc: árt-halálharc a szocialista párt ellen, mely a konszolidáció legfontosabb tartaléka. A demokratikus formák között végrehajtott fassizálás - a nagytöke háberitálan uralmának lefőbb biztosítéka. A szocialdemokrácia értékelésében nemcsak attól kell óvakodni, mintha az a demokratikus reformok ellenzéki pártja volna /Julius/, hanem attól az illúziótól is, mintha a fassizálás kérdésében éles ellentét vá-

Isztand el a szociáldemokrácia két szárnyát, a szociálfassizta szárnyat a szociál-liberális szárnytól. A fassizálás mai aktuális formáját illetőleg, a kötelező bejelentésközlést illetőleg a két szárny között teljes az egyetértés, a harmónia. Különbség legfőképpen abban van, hogy a bürokrácia egyik szárnya /Peyer/ hajlandó volna aktívan támogatni egy olasz típusú fassizlást is és abban d'Arragona szerepére vállalkozni, míg a másik szárny /Foltner és társai/ egy ilyen fejlődést csak passzív segítőnek lát. A szociáldemokrácia kétségkívül veszített és állandóan veszít vonzóerejéből a tömegekkel szemben, de opportunista illúzió volna azt hinni, hogy mögötte már egyáltalában nem állnak tömegek, hogy a KMP győzelmes harcának a szociáldemokráciával szemben ma még csak rendőri, illegálitási-akadályai vannak. A légalitás-monopólium következtében a szociáldemokrácia még mindig viszonylag széles tömegeket tart közvetlenül befolyása alatt és adott esetekben akár sztrájkokról akár választásokról, stb. van szó - még szélesebb tömegeket tud mozgósítani. Éspedig nemcsak kispolgári és munkásarisztokrata tömegeket, hanem igazi munkástömegeket is. Ezt a helyzetet föl kell ismerni, szembe kell nézni vele, ha a párt feladatát teljesíteni akarja. Ez a feladat: harc a szociáldemokrácia tönkretételéért, teljes megsemmisítéséért.

Ebből a feladathoz a következő céltűzések folynak:

a/ Párt és szakszervezet elválasztása. Köztudomású, hogy a magyar szociáldemokrácia a szakszervezetek alkotják nemcsak a tömegbázisát, hanem anyagi létalapját is. A szakszervezetek elválasztása a párttól tehát a párt tönkretételével lenne egyenlő. Ebben a tekintetben a MSZMP-szakadás korszakos jelentőségű volt a magyar munkásmozgásban. Bármennyi MSZMP-tágot zártak is ki a szakszervezetekből, igen sok mégis bentmaradt, számosat vissza vettek, sőt a szakítás hatása alatt előfordult az is, hogy kommunistáknak, ismert munkások bentmaradtak a szakszervezetben. Az ilyen módon meglazult talaj lehetővé teszi, hogy a párt és szakszervezet elválasztása most már ne csak agitációs jelszó legyen, hanem akciójelszó is. A jelszót legalizálta az, hogy a centrista ellenzék is kiadta, ha teljesen hamis indoklással, ha minden megvalósítási szándék nélkül is. A pártnak nemcsak a legszélesebb körű agitációt kell folytatnia abban az irányban, hogy ezt a jelszót népszerűsítse a tömegekben, hogy propagandát csináljon a szakszervezetek marxi felfogásának: a szakszervezet nyitva kell, hogy álljon minden osztályharcos munkás számára tekintet nélkül párthoz tartozására, hanem ezenfelül igyekeznie kell konkrét esetekben demonstratív megvalósítani a párt és szakszervezet különválását, befejezett tények elé állítani és állásfoglalásra kényszeríteni a párt és szakszervezet bürokráciát. Pl. a kivált lakatosok ügye, mely még mindig bent van a szociáldemokrácia és amely ellen a pártvezetőség nem mert semmit sem tenni, folytasson ott ahol tud, éles és határozott ellenzéki munkát, exponálja ki ezt a helyzetét, vegye föl ezen a vonalon a harcot a szociáldemokráciával szemben. A KMP törekedjék arra, hogy a hozzá közelálló tömegek, pl. a kulturszervezetekben tömörültek, minél nagyobb tömegekben térjenek vissza a szakszervezetekbe, anélkül, hogy a szociáldemokrácia belépnienek. Ott, ahol valamely szakszervezetben a párt befolyása erős, igyekezzen népszerűsíteni ezt a jelszót és konkrét, a munkásokat közlelő esetekben /paktálás a kormánnyal, nacionalista fellépés, iparpártolás, békköltözési bíráskodás, stb./ igyekezzen ebben az irányban akciókat is kiváltani.

b/ Szociáldemokrácia szakiítása. A szakadás kérdése - az ellenzék ingadozása, a frakciómunka gyengesége ellenére - objektíven napirenden van. A pártnak tehát igyekeznie kell a szakadásnak lehető közeli perspektívát adni és a frakció munkáját erre beállítani. A szakadás a párt három központi jelszava körül kell, hogy történjen. Csak terminus légiai különbségek, legalitási-előírta gyengítések lehetségesek. Tehát: köztársaság, persze kellő interpretációval és a földkérdés helyes beállításával /kártalanítás nélküli kiszájtítás, ingyen föld a parasztnak/; harc az osztályharcos szakszervezetek szabadságáért; harc a háború ellen. A szakadást igyekezni kell minél szélesebbé és mélyebbé tenni, nem szabad, hogy kizárólag a szociáldemokrácia levő kommunisták és azok közvetlen környezete szakadjon, viszont azonban nem szabad függővé tenni a mai ellenzék teljes egészében való blokkban-maradásától. Erős frakciómunka révén befolyást erősíteni kell anélkül, hogy az új pártnak valaha is azt a jelentőséget volna szabad tulajdonítani, amit valamikor a MSZMP jelentett a KMP részére. Az új párt tehát egyik legális munkaterülete, egyik legális megvalósítási területe lenne a KMP-nak és létrejötte egyáltalán nem szabad, hogy érintse a párt ezen vonalát, hogy a baloldali tömegeket igyekezzen közvetlenül saját vezetése alá venni. Ez a változás nemcsak azért szükséges, mert a mai ellenzék összetételében, osztálytudatosságában nem hasonlítható össze a MSZMP magját alkotó régi ellenzékkel, hanem főleg azért is, mert az objektív viszonyok változása, a KMP megerősödése, közvetlen befolyásának növekedése következtében a régi politika folytatása ma akadály lenne a párt fejlődésének.

c/ A szociáldemokrácia elleni harc központi kérdése: harc a centrismus ellen. A baloldali szociáldemokrácia, a centrismus Magyarországon csakugy mint a külföldön, a kem. párt legveszedelmesebb ellensége, a bürokrácia utolsó és legfontosabb tartaléka. Itt tehát a legelősebb ideológiai harcra van szükség és a párton belül küzdeni kell minden olyan irányzat ellen, mely a centrista veszedelmét vagy alábecsüli, vagy pedig lanyhán, gyáván lép csak föl ellene. Tisztában kell lenni azzal, hogy a centrismus a mai helyzetben a szociáldemokrácia szakiításának és ezzel a baloldali munkásfront kiszélesítésének legfőbb akadály. Veszedelmes volna azt hinni, hogy - mint 1921-ben - egyes centrista vezetők együtt fognak menni a kiváló ellenzékkel. Mint annak idején Hajdu, Szilágyi, stb. / Az objektív helyzet élesedése, a MSZMP-szakadás tapasztalatai ezt előre lehetetlenné teszik. A szociáldemokrácia baloldalon belül tehát multhatatlanul differenciálódásnak kell beállnia és ha a helyzetet komolyra válik, akkor Kis Jenő és társai szükségképpen teljesen Peyerékhez fognak esakodni. / A Munkás-ügyben és Migray-esetben ez már igen messzemenően bekövetkezett. Ezt a differenciálódást azonban úgy kell végrehajtani, hogy az ellenzékben belül levő baloldali, szélesebb, tekintélyesebb munkásokat, akik nem kommunisták, leválasszuk a centristákról és Kis Jenőket izoláljuk. Az így szükségessé váló hajlékony és ügyes taktika azonban nem jelenti azt, hogy a szociáldemokrácia ellenében működő frakció lemondjon a centrismus bírálatáról.

hogy átengedje az ideológiai vezetést centristáknak. Ellenkezőleg, a felvonulás és győloztesítés idejét arra kell felhasználni, hogy határozott, elvi harc segítségével leleplezzük a centrizmus álellenzéki jellegét és izoláljuk az ellenzék komoly munkáslemezitől.

C. Harc a háború ellen.

18./ A-készül világháború, annak szükségessége az imperializmus fejlődéséből, annak a Szovjetunió ellen irányított frontja - mindezekben a kérdésekben a KMP teljes mértékben a K.I. VI. világkongresszusának alapján áll és kötelessége annak háborús téziseit a tagsággal minél behatódobban megismertetni, az azokban kifejtett elveknek a legszélesebb munkás- és paraszttömegekben népszerűséget szerezni, az ott előirt akciókat a lehető legnagyobb energiával végrehajtani. A KMP-nak ugyanakkor kötelessége ezeket a határozatokat a konkrét magyar viszonyokra alkalmazni. Ez az alkalmazás azonnal a következőket mutatja: a gazdasági és politikai elmozdulásokban mutatkozó két főtrendencia, a demokrácia demokratikus likvidálása, csakugy mint a fassizálás egyaránt a háború előkészítését szolgálja. Ez az elemzés azt is megmutatta, hogy a Bethlen-rendszer részére, a bomlatozó egységfront helyreállítása céljából ugyszálván nem áll más út szabadon, mint a háború útja; a háború a Bethlen-rendszer számára mindinkább égető belpolitikai szükségességgé válik. Ehez hozzájárulnak az uralkodóosztályok gazdasági érdekei, egyrészt a nagybirtokosok régi örökségei az elvesztett területeken, másrészt a fejlődő nagyipar imperialista expanzív törekvései. A kispolgárság egyrészt, különösen a deklasszált intelligencia továbbra is lelkes hívó marad a háborúnak abban a reményben, hogy a területi integritás, helyreállítása visszajuttatja háborúelőtti, mostanánál kedvezőbb helyzetébe. A Bethlen-rendszert tehát a rendszer bomlása és rohadása egyaránt inkább hajtja a háború felé. Hogy ez a háború a Szovjetunió ellen irányul, az csak növeli annak népszerűségét egy az uralkodóosztályokban, melyekben még elevenen él a proletárdiktatura emléke, mint a kispolgárság egyrésztében, valamint a szociáldemokráciában, mely nálunk éppen egy mint Németországban, a legelső sorokban harcol a Szovjetunió ellen és amely egy Szovjetunió-ellenes háborúban még gyorsabban ledobná a pacifista jelmezt, még lelkesebben vállalkozna hadiönkéntes szolgálatra, mint bármely más háborúban.

19./ A háborúellenes harc tehát elsősorban a háború előkészületei ellen folyik. A KMP-nak szakadatlan propagandával kell lelepleznie: a/ A háború belpolitikai előkészületeit, a háborús állampérezet kiépítését és -legelsősorban- a szakszervezetek fassizálását. Konkrét elemzésekkel, konkrét napi kérdésekhez kapcsolódva, külföldi példákon megvilágítva /Paul Boncour, német páncélos-cirkáló/ kell ezt a kérdést szakadatlanul napirenden tartani. b/ A Bethlen-rendszer külpolitikai csődjének leleplezése, a trianoni revíziós illúziók kezdődő szétfoslásának felhasználása és siettetése - elsőrangú propagandisztikus feladat. Állandó propagandával kell leleplezni a Trianon revíziójához fűződő gazdasági illúziókat, ezzel kapcsolatban az u.n. demokratikus ellenzék belpolitikai hazugságait és külpolitikai provincializmusát. /Jugoszláv esetet felhasználni annak bemutatására, hogy mennyit törődnek a nyugati demokráciák a kis államok belső demokráciájával. c/ Nemzeti kérdésben táplált illúziók leleplezése. Nemzetek nemzeti elnyomása a mai Magyarországon. Maniu példáján bebizonyítani, hogy a mai imperializmus mellett nemzeti felszabadulás lehetetlen. A Bethlen-kormány nemzeti programjának leleplezése. Nemzeti felszabadulás és nemzetközi proletárforrádalom összefüggése. d/ Bethlen külpolitikájának összefüggése a Szovjetunió-ellenes front kialakulásával. Varsói ut, lengyel-magyar-román közelség. Kimutatni, hogy tisztára zsoldos szolgálatot teljesítenek a nemzetközi ellenforradalomnak a Szovjetunió ellen. Szociáldemokrácia szerepe. e/ Az állandó fegyverkezés leleplezése. Illogális katonai alakulatok katonai jellegét leleplezni. Különös figyelmet fordítandó a Loventére. Fegyveresempészet stb. f/ Az iparpártolás háborút előkészítő jellege, különösen a vegyipart illetőleg.

20./ Polgári és szociáldemokráciák állandó visszaverése: mindig tényeket állítani a hazug állításokkal szemben. De ez a propaganda ne érje be a támadások visszaverésével, hanem offenzív vonalon folyjon. A Szovjetunió mint a munkások és dolgozó parasztek hazája. Munkások és parasztek gazdasági és kulturális helyzetének folytonos javulását állandóan kell propagálni. Igyekeznünk kell erre a célra minden rendelkezésre álló legális eszközt felhasználni, hogy ezek a tények a legszélesebb tömegek közé jussanak. Ez a propaganda két fővonalon folyjék: a/ Épülő szocializmus /szociáldemokráciák visszaverése egy elméleti téren, mint tényekkel illusztrálva/. Szocializmus, mint a dolgozó rétegek jólétének állandó javulása: "Kapitalista akkumuláció a nyomor akkumulációja." /Marx/ "A szocialista akkumuláció a jólét akkumulációja." /Stalin/ b/ A szovjetunió, mint az egyetlen állam a világon, amely a békét akarja. A békekisérletek állandó tárgyalása. Állandó leleplezése az imperialista államok-hazug ürügyeinek, amelyekkel a Szovjetunió békekisérleteit visszatüasztják, vagy szabotálják.

21./ A szociáldemokrácia szerepe a háború előkészítésében. Széles tömegek előtt népszerűsíteni a háborús és háború utáni tapasztalatokat: szociáldemokrácia szerepe az új világháború előkészítésében. Nemzetközi és magyar vonalon egyaránt. Ebben a kérdésben különösen éles harcot kell folytatni a centrizmus ideológiája ellen /Kis Jenő beszéde a Szovjetunióhoz. Külpolitikai beállítása /class veszedelen, jugoszláv orientáció stb./ csak arra alkalmasak, hogy a proletariátus figyelmét eltereljék az igazi háborús kérdésektől. Széles propagandával harcolni a pacifista illúziók, az egész pacifista ideológia ellen. Itt különbséget tenni: a/ A nyilvánvalóan imperialista pacifizmus /népszövetségi pacifizmus, Kellog-paktum stb./, melyet a szociáldemokrácia jobbszárnya fenntartás nélkül támogat és b/ az u.n. radikális pacifizmus között /Népszövetség belső reformja, "parlamentarizálás" mint centrista ideológia, a parlamenti krotinizmus imperialista formája/ c/ Szociális pacifizmus /háború bojkottja, be nem vonulás, stb./ között. A pacifizmus minden iránylata ellen egyaránt kell küzdeni. A legveszélyesebb ideológia itt is a centrizmus ideológiája, mert ez a legkönnyebben hathat proletártömegekre is.

22./ Minden, a háborút "megelőző" vagy "megakadályoz" illuzi val szemben /mint általában sztrájk a háború megelőzése céljából, bevonulás bojkottálása stb./ a pártnak nagyon erősen állást kell foglalnia. Rá kell mutatnia arra, hogy a háborút megelőzni csak győzelmes proletárforradalommal lehet. A KMP központi feladata tehát -ha a háborút nem előzte meg az előbb kitört proletárforradalom- abban áll, hogy az imperialista háborút polgárháborúvá változtassa át. Nem szabad illuziójának lenni abban a tekintetben, mintha a háború kitörése alkalmával széles kispolgári, paraszti sőt munkástömegek nem követnék a kormányt és a szociáldemokrácia imperialista háborús politikáját. A K.I. régi és minden imperialista háborúra érvényes központi jelszava: Az imperialista háború át- változtatása polgárháborúvá - a mostani háborús perspektíva, a Szovjetunió-ellenes háború perspektívájával szembe. Minden eszközzel meg kell védeni a Szovjetuniót, a proletárforradalom fellegvárát, a proletariátus hazáját. A bevonult katonák számára tehát nemcsak "fraternizálás az ellenséggel" a jelszó, mint az imperialista háborúban, hanem a Szovjetunió vörös hadseregének aktív támogatása. Ez az aktív támogatás azt a kötelezettséget foglalja magában, hogy a hadseregben szolgáló kommunisták igyekezzenek dez-organizálni a hadsereget és minél több katonatársukat átvenni a Szovjetunió seregébe.

23./ Hogy a párt ezt a politikát eredményesen tudja keresztülvinni, a pártban belül ki kell alakítani a háborúellenes leninista álláspontot, el kell mélyíteni a párttagság és a szimpatizálók minél szélesebb tömegeiben. Tehát "harc a háború megakadályozására" illuziója ellen, a háború bojkottja ellen. A KMP ezt a jelszót adja ki tagjainak: Re a hadseregbe és fordítsátok fegyvereiteket az imperialisták ellen. Ennek a helyes leninista álláspontnak kialakításában a párt többrendbeli helytelen ideológiával találkozhat, amelyeket kitartó nevelőmunkával, ha kell ideológiai harcra a párttagságból ki kell irtania. Ilyenek a fentemlítették kivül: a/ a háborús veszedelem általános alábecsülése. Ez veszedelmes jobboldali elhajlás, amelynek gyökere az imperialista gazdaság és politika helytelen értékelése /tehát szocdem csökevény/. Az elmúlt háború kitörését megelőző korszak tapasztalataival kell világossá tenni ezek előtt az elvtársak előtt, hogy a felszínen mutatkozó "réketendenciák" mennyire nem mondanak ellent a háború előkészítése perspektívájának. b/ A magyar munkásság világtól való elzártsága következtében elkerülhetetlenül bizonyos provincializmus fejlődik ki a tagság egy részében, melynek következtében nem látják meg a magyar politika összefüggését a világpolitikával és ennek folytán a magyar munkásságra háruló konkrét háborús feladatokat. Ennek a provincializmusnak nem mond ellent bizonyos világpolitikai kérdések /gyarmati szabadságharcok/ iránt megnyilvánuló lázas érdeklődés, mert figyelemmel kísérik Kínát, és figyelmen kívül hagyják a magyar-lengyel közzeledést - szintén a provincializmusnak egy fajtája. A pártnak állandóan ismertetnie kell ezért a magyar külpolitika kérdéseit, szoros összefüggésben a világpolitika kérdéseivel. Különösen fontos ebből a szempontból az utódállamokkal és a Balkánnal való beható foglalkozás. A provincializmus leküzdésére alkalmasak nemzetközi szolidaritási akciók, melyekben a párt a körülményekhez képest a V.S.-szervezeteket is fel kell hogy használja. Harc a nemzetközi fehér terror ellen, mely szintén a háború előkészítésének egyik eszköze.

24./ A háborúellenes harc központi szerve az illegális szervezet, az illegális üzemi sejt. A párttagsággal meg kell értetni, hogy az illegális technika tökéletes kifejtése, az illegális és legális módszerek helyes kombinálása, a legális illuziókkal és a velükjáró likvidátorsággal való leszámolás mulhatatlan előfeltételei a háborúellenes eredményes küzdelemnek. A háború minden körülmények között abszolút illegalitást, dühöngő fehér terrort fog létrehozni, ami ellen már előre úgy kell védekeznünk, hogy egyrészt a lehető legtökéletesebben kiépítjük illegális szervezeteinket, másrészt azokat mélyen beágyazzuk a munkástömegekbe. A háború a mostani szűk legális lehetőségeket egy csapásra meg fogja szüntetni. Ha tehát a párt nem készül fel, hogy teljes illegalitás, legnagyobb üldözés ellenére akcióképes legyen, akkor nem tud eredményesen harcolni a háború ellen.

25./ A pártnak a legnagyobb erőfeszítéseket kell tennie, hogy behatoljon minden munkás és egyéb háborús ipari üzembe, ott sejteket teremtsen, mégpedig olyanokat, melyeknek komoly befolyásuk van a munkástömegekre. Különösen törekedni kell a vasutások, távir- dások, stb. közé behatolni.

26./ A pártnak sürgősen le kell raknia egy antimilitarista hadseregpropaganda alap- jait. Sürgősen hozzá kell látnia, hogy legalábbis összeköttetéseket teremtsen a hadsereg- gel. Ezeknek az összeköttetéseknek, a tőlük nyert információknak segítségével ki kell dolgoznia azokat a konkrét követeléseket, amelyekkel már most, napi kérdéseken hazzálát- hat a hadseregben való propagandához. /E tekintetben a nemzetközi tapasztalatokat, külö- nösen a KFP tapasztalatait kell értékesíteni./ A kommunistáknak tehát nem szabad a kato- nai szolgálatot bojkottálni, nem szabad kivonni magukat a katonai szolgálat alól /vé- natkozik ez a Levéntére is/ és a hadseregben dezorganizáló munkát kell kifejteniük. Anti- militarista irodalmat kell teremteni, mégpedig nemcsak munkások, hanem igen népszerű har- gon tartva paraszti részére is. Ebben az irodalomban tényekkel kell bemutatni a világhá- borús készülődés anyagi terheit a dolgozók részére, a jövő háború rémségeit /gázháború/.

27./ A kulturszervezeteket -óvatosan- fel kell használni legális háborúellenes propa- ganda céljaira. A K.I. háborúellenes téziseinek egész vonalát, csak a terminológia megvál- toztatásával és egynéhány egyszerűen a pártnak szóló utasítás mellőzésével, érvényesíteni kell ebben a propagandában. Ezt arra is fel kell használni, hogy számunkra különben hozzá nem férhető tömegek előtt az imperializmus, az állam stb. lenini felfogását propagáljuk.

28./ Az ifjúságmunkásmozgalommal a mostaninál jobban kell érdekelni a kapcsolatot. Az ifjúságmunkásmozgalomtól széles tömegmozgalmat kell csinálni. A levénte-szervezetekbe való behatolás, sejtek teremtése, napi követeléseken keresztül való háborúellenes agitáció el- cserélt feladata a pártnak. De bármennyire előtérben áll is a levétemunka az ifjúságmú- ság feladatai között, az ifjúságmunkásmozgalmat a pártnak egyéb háborúellenes harciban következetesen, rendszeresen fel kell használnia /pl. hadsereghez való kapcsolat- tásban/.

29./ Nőmozgalom alapjainak lerakása szintén alapvető feladat a háboru elleni eredményes küzdelem szempontjából. A jelenlegi agitáció központjában az elmúlt háboru és a háboru utáni idő közvetlen tapasztalatai kell álljanak. Ezt az agitációt fel kell használni kapcsolatok és szervezetek megteremtésére, mert az elmúlt háboru tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a háboru gazdasági következményeinek érezhetővé válása esetén itt elsőrangú dezorganizációs munka lehetőségei nyílnak meg a háboru ellen.

D. A párt jelszavai és közvetlen feladatai.

30./ A fent kifejtett elemzésnek és feladatoknak megfelelően a KMP működése a következő jelszavak körül csoportosul: a/ Harc a Bethlen-rendszer megbuktatásáért! Harc a Bethlen-rendszer minden állellenzéke ellen, polgári és szocdem állellenzék ellen egyaránt! Le a burzsoáziával való minden paktálással -osztály az osztály ellen- éljen a munkások és parasztek szövetsége!

Harc a fassizmus demokratikus formák közti megvalósítása ellen! Harc a "demokrácia vagy fassizmus" munkásokat megtévesztő jelszava ellen. Harc a szociáldemokrácia, mint a fassizálás főtámasza ellen! Harc a közszabadságokért, melyek a munkásság mozgási szabadságát biztosítják /egyesülési és gyülekezési jog, sajtószabadság, sztrájkjog/, harc a közszabadságok összefogásáért: köztársaságért élén a munkásság és parasztság kormányával. Harc a munkások és parasztek demokratikus diktatúrájáért! Harc a proletárdiktatúráért!

Harc a föld forradalmi elfoglalásáért a szegényparasztság részéről, a 100 holdon felelő birtokok kártalanítás nélküli elkobzásáért! Ingyenföldet a paraszteknek!

b/ Harc a munkásmozgalom osztályharcos egységéért. Harc a munkásmozgalom elaprózódása, széthullása ellen. A bürokrácia szervezettöntő politikájá ellen. A szakszervezetek osztályharcos jellegének védelme a bürokrácia ellen a régi szakszervezeteken belül, ha kell a régi szervezeteken kívül. A szakszervezetek osztályharcos jellegének védelmében nem köthetik meg kezünket a szakszervezetek alapszabályok.

A szakszervezetek védelme a fassizálás ellen - a Bethlen-kormány és a vele szövetszött bürokrácia ellen. Le a békéltető biráskodással! A munkásság anyagi helyzetén csak az osztályharc végigküzdeése segíthet.

8 órai munkaidő. Békereáltér. Murkarétküli segély. Harc a racionalizálás ellen.

Az osztályharc kérdése az egész munkásosztály kérdése. A szervezetlenség bevonása a bérharokba. A szervezetlenség bevonása az osztályharcos szakszervezetekbe.

A "politikamentesség" megöli a gazdasági harcot is. A "politikamentes" szakmai elfogultság vagy szindikalizmus a fassizmus felé vezeti a munkásokat. Gazdasági harcok politizálása. Szolidaritás minden sztrájkoló munkással. Harc a sztrájk török ellen. Harc a sztrájk törököt támogató, a sztrájk lehetőségét szűkítő, a sztrájkokat letörő állam ellen. Harc a fassiztáknak ellen. Harc az uccáért!

Az üzem az osztályharcos munkások vára. Bizalmirendszer. Üzemi bizottságok. Üzemi bérmozgalmak a bürokrácia akarata ellenére, üzem a bürokraták vezetése alatt álló szakszervezetek ellen. Az osztályharcos szervezkedés alapja az üzem. Az ipari szövetség gondolatának propagandája /üzemi befizetőhely/.

Éljen a V.Sz.I. A V.Sz.I. ideológiájának terjesztése. Kísérlet a V.Sz.I.-hez való csatlakozások megvalósítására.

c/ A Pethlen-rendszer háborúta viszi Magyarországot. Az ellenség nem kívül van, hanem belül. Le a területi integritással! Le a revíziós szélhámossgal! A nemzetek felszabadulását csak a nemzetközi proletárforradalom fogja meghozni.

A Bethlen-rendszer háborus tartaléka a szocdem párt. A szocdem párt tartaléka a centrista "ellenzék". Le Peyervel és Kis Jenővel, Bethlen háborus politikájának támogatóival!

A Bethlen-rendszer a Szovjetunió ellen készít elő háborút. Meg kell védeni a Szovjetuniót az imperialisták támadása ellen. A háboru átváltoztatása polgárháboruvá. A munkás- és parasztkatonák átmennek a Szovjetunió vörös hadseregébe!

Le a pacifista illúziókkal! A Népszövetség "békéje" - a Szovjetunió-ellenes háboru előkészítése. A "radikális" pacifizmus becsapása a munkásoknak. A háborut nem lehet az utolsó pillanatban megelőzni. /Sem bajkottal, sem általános sztrájkjal/

Le a hadsereg bajkottjával. Be a hadseregbe! Be a Leventébe! Be a municiók üzemekbe, a vasúthoz, postához, távírdához. Be minden háboruhoz szükséges szervezetbe, hogy azt megszervezzük, hogy a burzsoázia fegyvereit és hadieszközeit ellene fordítsuk.

Agitáljunk már ma a katonák között. /Követelések kidolgozandók./

31./ A KMP itt felsorolt jelszavai és feladatai még az eddigienél is sokkal erősebben a politikai munka központjába állítják a párt alapszervezeteket, az üzemi sejteket; alapvető feladattá teszik a sejtek politizálását. A KMP jelszavai bármelyik "munkaterületre" vonatkoznak is, egységes rendszert alkotnak és egymástól elválasztva meg nem értethetők a munkásokkal, még kevésbé lehet értük így harcbavinni a munkásokat. De ennek az egységnek valóságos alapja: a munkás élete, a munkás életének mindennapi kérdései. Csak ezeken keresztül válnak ezek a jelszavak igazán, vérvé a munkásoknak. A sejt feladata tehát: mindert, ami az üzemben történik, az üzemaktuális, konkrét problémáit megragadni, a munkásosztály egész helyzetével és felszabadulása eme utjával összefüggésbe hozni és a konkrét, mindennapi üzemi problémák ilyen felfejlesztése, általánosítása, országos, sőt nemzetközi méretekbe való beleillesztése révén, tulvínni a munkásokat az üzemi harc elszigeteltségén, a harc módjának ösztönösségén és szűk keretein, anélkül, hogy a kapcsolat a konkrét napi problémákkal elveszne.

Az üzem legyen a mi várunk. Az üzem a mi stratégiánk kiindulási pontja. A KMP minden harca, minden tömegmunkája / a frakciókon keresztül / csak akkor lesz eredményes, ha szilárd alapját a munkásélet alapja és a munkásélet osztályharcos kérdéseinek alapja, az üzemi képezi.

MTA FIL INT.
Munkács Arch